ecommbx

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 4 Δεκεμβρίου 2024 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 522* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ecommbx

Στο μάτι του κυκλώνα Ντ. Τραμπ το ευρώ σελ. 10-11

ΟΙ ΦΟΒΟΙ Η απειλή εμπορικού πολέμου ΗΠΑ-Ε.Ε.

Η ΒΟΥΤΙΑ Ολοταχώς προς πλήρη ισοτιμία με το δολάριο

ΟΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ Ενίσχυση της κυριαρχίας της Wall Street στις αγορές

Η ΕΥΡΩΖΩΝΗ Η αδύναμη ανάπτυξη και ο «μεγάλος ασθενής»

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Το απεργιακό σκηνικό πλήττει την οικονομία

Ανοικτά τα μέτωπα της οικοδομικής και της υγείας – Αίσιο τέλος στην ξενοδοχειακή - Πρόβλημα στην παιδεία

Πλήγμα στην οικονομία του τόπου συνιστά το παρατεταμένο αδιέξοδο σε καίριους τομείς. Ένα μέτωπο κλείνει και άλλα ανοίγουν, με τα χρονοδιαγράμματα να στενεύουν και την εργατική ειρήνη να κλονίζεται. Ένα μήνα πριν από την εκπνοή του χρόνου οι αναταραχές είναι συνεχόμενες, επηρεάζοντας διάφορους τομείς της οικονομίας και καταδεικνύοντας ότι οι εργαζόμενοι είναι αποφασισμένοι να διεκδικήσουν όσα προβλέπουν οι συμβάσεις τους. Ενώ η κατάσταση ήταν τεταμένη όσον αφορά τα εργασιακά στους τομείς της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, της υγείας και της οικοδομικής βιομηχανίας, προέκυψε σύγκρουση και στην παιδεία. Αίσιο τέλος είχε η κρίση στην ξενοδοχειακή βιομηχανία με τη συμφωνία για ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων. Μετ' εμποδίων η εργατική ειρήνη στον κλάδο έτοιμου σκυροδέματος. Οι εργαζόμενοι αποφάσισαν επιστροφή στην εργασία μόνο αν ο εργοδότης τους υπογράψει τη συλλογική σύμβαση, ενώ η απεργία θα συνεχίζεται σε εταιρείες που δεν θα αποδεχθούν τη συμφωνία. Φόρμουλα για τη διαφορά στον τομέα της υγείας ετοιμάζει ο αρμόδιος υπουργός. **Σελ. 4**

ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΟΙ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ

Η Ferrari δεν φοβάται τους δασμούς Τραμπ

Οι δασμοί Τραμπ μπορεί να φοβίζουν την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία, αλλά η Ferrari αποτελεί εξαίρεση. Σύμφωνα με αναλυτές, η οικονομική επιφάνεια των αγοραστών Ferrari τη θωρακίζει από το αυξημένο κόστος που επιφέρουν οι δασμοί. Και αυτό γιατί ο επίδοξος αγοραστής δεν θα προβληματιστεί ιδιαίτερα από την αύξηση της τιμής κατά 10% ή 20%. **Σελ. 13**

ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Επένδυσαν 15 δισ. δολ. οι Ελληνες πλοιοκτήτες

Επενδύσεις σε αγορές μεταχειρισμένων εμπορικών πλοίων, συνολικής αξίας 5 δισ. δολ., πραγματοποίησαν μέχρι στιγμής φέτος οι Ελληνες εφοπλιστές. Επίσης, οι Ελληνες πλοιοκτήτες προχώρησαν σε παραγγελίες νεότευκτων πλοίων, η αξία των οποίων αγγίζει τα 10 δισ. δολ., αυξάνοντας τη συνολική αξία των επενδύσεων του 2024 στα 15 δισ. δολάρια. **Σελ. 19**

5 291296 000378

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Θετικά, αλλά και αδυναμίες βλέπει ο Μ. Περσιάνης

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο τονίζει πως η γενικότερη εικόνα των δημοσίων οικονομικών και η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τον Προϋπολογισμό του 2025 είναι εντός ακτίνας. Συνεχίζεται, όμως, η αύξηση των ανελαστικών δαπανών, περιλαμβανομένου και του μισθολογίου της Δημοκρατίας και περιορίζεται ο δημοσιονομικός χώρος που απολαμβάνει η εκτελεστική εξουσία για την ανάληψη δαπανών πολιτικής στη βάση κοινωνικών, εθνικών ή άλλων αναγκών. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Πλεόνασμα έργων, έλλειμμα εργατών

Εργα πολλών δισ. ευρώ καλούνται να ολοκληρώσουν στα επόμενα χρόνια οι κατασκευαστικές στην Ελλάδα. Κάποια, όμως, κινδυνεύουν να μην υλοποιηθούν, λόγω έλλειψης εργαζομένων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΙΟΒΕ, ο κλάδος των κατασκευών χρειάζεται άμεσα 51.000 με 55.000 εργαζόμενους, ώστε το συνολικό εργατικό δυναμικό να φθάσει τους 250.000. **Σελ. 14**

Φρενάρει η ηλεκτροκίνηση στην Ευρώπη

Το μεγαλεπήβολο όραμα της Ευρώπης για την ηλεκτροκίνηση, η οποία θα χρησιμοποιηθεί ως όχημα για την επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών ρύπων με κατάληξη τον μηδενισμό τους, κλονίζεται σοβαρά. Αφενός, η ζήτηση ηλεκτρικών αμαξιών υποχωρεί παράλληλα με την κατάργηση των σχετικών κρατικών κινήτρων, αφετέρου, οι αναγκαίες υποδομές είναι ελλιπείς και η προμήθεια μπαταριών από εγχώριες πηγές είναι προβληματική, τουλάχιστον προς το παρόν. **Σελ. 12**

Χρωστά σε υπεργολάβους η Intrakat

Ανοικτοί λογαριασμοί με εταιρείες

Οφειλές ύψους σχεδόν €1 εκατ. προς υπεργολάβους και προμηθευτές με τους οποίους συνεργάστηκε στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της κατασκευής του αυτοκινητόδρομου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, άφησε πίσω της η Intrakat. Εχει ανοικτούς λογαριασμούς με 7 εταιρείες στην Πάφο, οι οποίες ενδέχεται να κινηθούν δικαστικά αν η εταιρεία δεν καταβάλει τα οφειλόμενα μέχρι τα Χριστούγεννα. **Σελ. 5**

Επείγονται για φορολόγηση των τραπεζών

Στόχος να εγκριθεί φέτος

Εντονη προσπάθεια καταβάλλεται για να προχωρήσει έστω και στο τέλος του 2024 η πρόταση νόμου για φορολόγηση των τραπεζών. Στόχος, να πάει στην Ολομέλεια πριν από το κλείσιμο της Βουλής για τις διακοπές των Χριστουγέννων και να μην χρειαστεί να εξεταστεί εκ νέου τη νέα χρονιά. **Σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ Σελ. 6

- Τα λένε ξανά στη δεξίωση του ΟΗΕ στις 10 Δεκεμβρίου
- Πονοκέφαλος της Κομισιόν επηρεάζει και τη Λευκωσία

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο Τραμπ ως επιταχυντής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Η επικείμενη διακυβέρνηση Τραμπ γεννά ερωτηματικά σε σχέση με τις επιδιώξεις του νέου Αμερικανού προέδρου όσον αφορά στην επιβολή δασμών στις εισαγωγές. Ήδη, έχει ανακοινώσει 60% για προϊόντα από την Κίνα και κάτι μεταξύ 10%-20% για προϊόντα από τον υπόλοιπο κόσμο. Δεν έχει όμως γίνει πιο συγκεκριμένος, κάτι που ίσως διευκρινιστεί τις επόμενες πενήντα μέρες που απομένουν πριν την ανάληψη της εξουσίας από τον νέο πλανητάρχη. Γιατί είναι διαφορετικό αν θα επιλεγούν συγκεκριμένα προϊόντα επί των οποίων θα επιβληθούν οι δασμοί και διαφορετικό αν ο δασμός θα επιβάλλεται σε κάθε προϊόν που περνά τα σύνορα των ΗΠΑ. Η Ευρώπη προφανώς και εμπίπτει στην κατηγορία 10%-20%, αλλά ακόμη και αυτό χρειάζεται διευκρίνιση αφού μεταξύ του κάτω και του πάνω ορίου υπάρχει 100% διαφορά.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζεται για διαπραγματεύσεις με τη νέα αμερικανική κυβέρνηση για διευκρινίσεις, αλλά κυρίως για επίδειξη καλής θέλησης σε μια προσπάθεια να ξεπεραστούν οι δυσκολίες. Όλοι γνωρίζουν ότι ένας εμπορικός πόλεμος δεν πρόκειται να ωφελήσει κανένα, ούτε αυτόν που θα τον ξεκινήσει ούτε αυτόν που θα τον υποστεί. Το αποτέλεσμα μιας τέτοιας εξέλιξης θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια σε συρρίκνωση του παγκόσμιου ΑΕΠ. Με αυτά υπόψη, η Ευρώπη ετοιμάζεται να προσέλθει σε συνομιλίες προσφέροντας περισσότερες αγορές φυσικού αερίου και οπλικών συστημάτων.

Αν παρ' ελπίδα η κατάσταση ξεφύγει και δεν καταφέρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να έρθει σε συμφωνία, τότε μπαίνουμε σε αχαρτογράφητα νερά με αβέβαιο το μέλλον της ευρωπαϊκής οικονομίας. Το μόνο σίγουρο είναι ότι το μέτρο στην αρχή θα είναι υφεσιακό και πληθωριστικό, ενώ θα επηρεάσει και την ισοτιμία δολαρίου-ευρώ. Σε δεύτερο επίπεδο, είναι λογικό να αναμένουμε πως αρκετά κινεζικά προϊόντα θα κινηθούν στις αγορές της Ευρώπης, η οποία είναι η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον πλανήτη. Πρόθεση των Ευρωπαίων ακόμη και σε αυτό το σενάριο είναι να κρατήσουν τα σύνορα ανοικτά, διατηρώντας τον ανοικτό χαρακτήρα της οικονομίας και απορρίπτοντας κάθε σκέψη για επιβολή δασμών σε ευρεία γκάμα κινέζικων προϊόντων.

Η αβεβαιότητα φέρνει χαμηλή εμπιστοσύνη που οδηγεί με τη σειρά της σε υποτονική καταναλωτική και επενδυτική συμπεριφορά. Στην Ευρώπη είναι κάτι που ήδη έχει καταγραφεί και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στις αποφάσεις νομισματικής πολιτικής που λαμβάνει η ΕΚΤ αναφορικά με το επίπεδο των βασικών επιτοκίων στο ευρώ. Οι οικονομικές προκλήσεις που επιφυλάσσει η πολιτική Τραμπ αποτελούν μια ευκαιρία κινητοποίησης με αποφασιστικότητα για την αυτονόμηση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η απειλή των δασμών θα πρέπει να ιδωθεί ως επιταχυντής των αλλαγών που χρειάζεται η Ευρώπη και για χρόνια έμεναν στο περιθώριο. Η άμεση προώθηση και υλοποίηση της ενιαίας κεφαλαιαγοράς αποτελεί την καλύτερη απάντηση σε ένα περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας και κινδύνων.

Άμεσα θα πρέπει να συγκεντρωθούν οι 27 εθνικές επιτροπές κεφαλαιαγοράς κάτω από τη στέγη της ESMA, η οποία θα αναλάβει κεντρικό ρόλο κατά την υλοποίηση του εγχειρήματος. Για πρώτη φορά μετά από χρόνια, οι Ευρωπαίοι ηγέτες καλούνται να συνεργαστούν για έναν μεγάλο σκοπό παραχωρώντας λίγη από την κυριαρχία τους. Η προσπάθεια δεν θα είναι εύκολη, αν όμως παρουσιαστούν αποφασισμένοι για μια πιο αυτόνομη και άρα ανθεκτική οικονομία, τότε η κατεύθυνση είναι μία, και δεν χωρούν εκπτώσεις και διαλυτικές προσεγγίσεις.

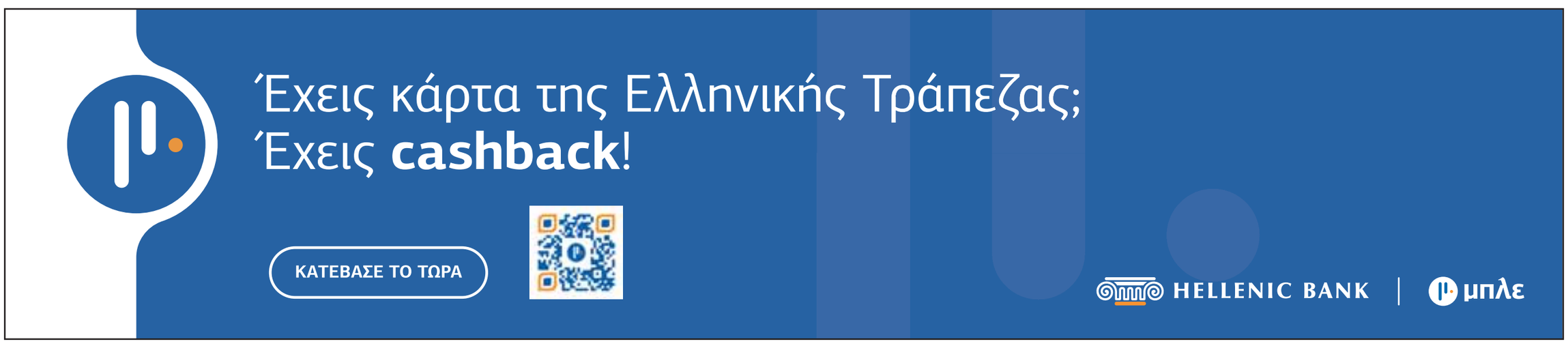

ΣΧΟΛΙΟ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Έργο επίκαιρο και θεατρικά αγγελικά πλασμένο

Η παράσταση «Άγγελοι στην Αμερική»: Ο Αιών καταφθάνει», του Τόνυ Κούσνερ, που ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Αιμίλιου Χαραλαμπίδη, από το Θέατρο Διόνυσος, βρίσκεται στο σανίδι θεωρώ την κατάλληλη στιγμή, μιας και η εκλογή Ντόναλντ Τραμπ έχει θορυβήσει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ολόκληρο τον πλανήτη. Μπορεί ο Κούσνερ να μιλάει για τις ΗΠΑ της δεκαετίας του 1980, όταν ο ιός του AIDS είχε θορυβήσει τους πάντες, όταν η διακυβέρνηση Ρόναλντ Ρίγκαν φλέρταρε με νεοσυντηρητικές πολιτικές, με μείωση των κρατικών δαπανών, που είχαν επίπτωση και στον τομέα της υγείας, αλλά μοιάζει αυτή η περίοδος να επιστρέφει ως επικρεμάμενη δαμόκλειος σπάθη, πάνω από τις δημοκρατίες, σε ολόκληρο τον κόσμο.

Το ανέβασμα του έργου «Άγγελοι στην Αμερική»: Ο Αιών καταφθάνει» είναι μία εξαιρετική ρεπερτοριακή επιλογή, γιατί αφορά το σήμερά μας, τον κόσμο μας, και φυσικά την Κύπρο και ανεβαίνει με τρόπο που ο θεατής μπορεί να κάνει τις απαραίτητες συνδέσεις και να σκεφτεί τις αντιστοιχίες του 1980 με αυτές του 2024.

Η παράσταση που σκηνοθέτησε ο Αιμίλιος Χαραλαμπίδης είναι η καλύτερή του σκηνοθετική δουλειά. Κατάφερε ο Χαραλαμπίδης να δουλέψει την ομάδα του, με τρόπο αποτελεσματικό, να προσδώσει σε ολόκληρο τον θίασό του εκείνα τα χαρακτηριστικά που τον έκαναν να δώσει τον καλύτερό του εαυτό. Έδεσε αρμονικά όλες τις σκηνές του έργου, σύνδεσε το φαντασιακό με το πραγματικό με τρόπο που ο θεατής μπορούσε να παρακολουθήσει τη ροή της ιστορίας. Σε μία βαριά ατμόσφαιρα, όπως αυτή του κόσμου του Κούσνερ, ο Χαραλαμπίδης χορηγεί με τρόπο χειρουργικό και δόσεις χιούμορ, οι οποίες καταφέρνουν να αλαφρύνουν την κατάσταση, χωρίς όμως να επιβάλλονται στη δυστοπία του κόσμου του δικηγόρου Ρόι, του ασθενή Πρίορ, του μοναξιασμένου Τζο, της παραισθητικής Χάρπερ, του αδύναμου… Λούις.

Όλες οι ερμηνείες ήταν ισορροπημένες, η καθεμιά με τη δική της αισθητική όσον αφορά τον ρόλο που κλήθηκαν να ενσαρκώσουν. Η Μυρσίνη Χριστοδούλου, η Έλενα Δημητρίου ως Χάννα, ο Φώτης Φωτίου ως Τζο, ο Δημήτρης Αντωνίου ως Μπελίζ και ο Ανδρέας Λόντου ως Λούις, στάθηκαν «στρατιώτες» στη σκηνή καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης. Κατέθεσαν στη σκηνή μία αδαμάντινη αλήθεια, χωρίς προσπάθεια να υπερβάλλουν εαυτόν ή να ματαιοπονούν για κάτι που δεν το έχουν πρωτίστως συλλάβει οι ίδιοι. Μεταξύ των ερμηνειών δεν μπορώ να μην ξεχωρίσω αυτές της Μυρτώς Κουγιάλη ως Χάρπερ, του Χάρη Αττώνης ως Πρίορ και του Χρήστου Γιάγκου ως Ρόι

Η Κουγιάλη έδειξε στη σκηνή πόσα πολλά μπορεί να δώσει στον σκηνοθέτη της, αλλά και στον θεατή. Ερμήνευσε τον ρόλο της με απόλυτη πειθώ και πειθαρχία, στάθηκε στο είναι της ηρωίδας που κλήθηκε να ενσαρκώσει και εν τέλει το έφερε στη σκηνή με τρόπο καθηλωτικό, χωρίς στιγμή να έχει αχρείαστες εξάρσεις. Κατάφερνε να σε κάνει να την ακολουθήσεις σε έναν κόσμο αγγελικά πλασμένο, εκεί που το θαύμα ίσως και να ζει.

Ο Αττώνης έδειξε τον χαρακτήρα του με τρόπο που δεν άφηνε περιθώρια παρερμηνείας. Χωρίς να καταφεύγει σε υπερβολές ερμήνευσε εξαιρετικά το ασθενές του Πρίορ. Το κωμικοτραγικό της κατάστασής του ο Αττώνης το υπέταξε, το δούλεψε με τρόπο που δεν κατάπινε τον θεατή η ασθένειά του, η εγκατάλειψη που βίωνε… χωρίς όμως τα παραπάνω να αφήνουν αδιάφορο τον θεατή. Ισορρόπησε δηλαδή σε ένα τεντωμένο σχοινί και κατάφερε να κρατηθεί όρθιος.

Ο Γιάγκου έδωσε την καλύτερή του ίσως ερμηνεία, όσο καιρό τον παρακολουθώ τουλάχιστον. Μεστός και ειλικρινής, ενσαρκώνοντας τον αριβίστα δικηγόρο, που δίνει γη και ύδωρ για την ανέλιξη και την απόκρυψη της αλήθειας του. Ο Γιάγκου απαλλαγμένος από οτιδήποτε φτιαχτό, έσπασε υποκριτικά, αφέθηκε να εισχωρήσει στην ψυχή του ρόλου του και να τον ερμηνεύσει γνήσια.

Σημαντική πολύ στο εγχείρημα της παράστασης και η συμβολή της Θέλμας Κασουλίδου στο σκηνικό και τα κοστούμια, που δημιουργούσαν αισθητικά την ατμόσφαιρα του έργου και των ηρώων, του Αλεξάντερ Γιότοβιτς στους φωτισμούς και του Δημήτρη Ζαχαρίου στη μουσική.

Το κλείσιμο της παράστασης, στη ματιά μου τουλάχιστον, δείχνει πως υπάρχει ελπίδα… κάτι που όμως μένει να αποδεχθεί.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Repetitive Acts: Η Δύναμη της Υφαντικής και του Υφάσματος στη Σύγχρονη Τέχνη

Η έκθεση «Repetitive Acts: Η δύναμη της υφαντικής και του υφάσματος στη σύγχρονη τέχνη», εγκαινιάζεται στις 6 Δεκεμβρίου στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη [NiMAC] με τη συμμετοχή 15 δημιουργών, σε επιμέλεια της δρος Έλενας Στυλιανού, συνεργαζόμενη με την ερευνητική ομάδα, που αποτελείται από τις δρες Αντιγόνη Ηρακλείδου και Δέσπω Πασιά. Οι 15 καλλιτέχνες/ιδες έχουν ασχοληθεί με το ύφασμα, αλλά και με τη διαδικασία της ύφανσης, με πολλούς και ενδιαφέροντες τρόπους. Παράλληλα με την έκθεση έχουν προγραμματιστεί παράλληλες δράσεις, από τον Δαμιανό Ζησίμου, οι οποίες ενισχύουν την κεντρική ιδέα της έκθεσης, το πρόγραμμα περιλαμβάνει Performance, ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά, εργαστήρια υφαντικής για ενήλικες, καθώς και συζήτηση στρογγυλής τραπέζης.

Η έκθεση «Repetitive Acts» διερευνά τη δύναμη της ύφανσης ως μέσο επικοινωνίας, αφήγησης και αντίστασης. Από τα αρχαία περουβιανά υφάσματα μέχρι τα σύγχρονα αφγανικά «πολεμικά» χαλιά, τα υφάσματα λειτουργούν ως σιωπηλοί αλλά εύγλωττοι φορείς νοήματος και μνήμης. Μία από τις ενδιαφέρουσες προοπτικές της έκθεσης φέρνει την παράδοση της υφαντικής στο παρόν, εξετάζοντας πώς σύγχρονοι καλλιτέχνες / ιδες από την Κύπρο υπερβαίνουν τις παραδοσιακές της συνδέσεις με την οικιακότητα, μετατρέποντάς την σε χώρο πολιτικής, πολιτισμικής και προσωπικής έκφρασης. Η διαδικασία της ύφανσης, τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα και η τελετουργική επανάληψη στη δημιουργία ενός υφαντού παρουσιάζονται ως εξίσου ουσιώδη στοιχεία.

Η έκθεση εστιάζει τόσο στις διαδικασίες όσο και στις σημασίες των σύγχρονων επανερμηνειών της υφαντικής, διερευνώντας τις πολιτικές, πολιτισμικές και μνημονικές διαστάσεις μιας τέχνης που έχει ιστορικά συνδεθεί με την υποτιμημένη οικιακή εργασία ή τη λαϊκή τέχνη. Μέσα από περίτεχνες τεχνικές και διαμεσικές πρακτικές (φωτογραφία, σχέδιο, ήχο, βίντεο και εγκαταστάσεις), οι καλλιτέχνες/ιδες της έκθεσης επανεφευρίσκουν τις παραδοσιακές τεχνικές του κεντήματος, του πλεξίματος και της υφαντικής, καταλύοντας τα όρια μεταξύ παρελθόντος και παρόντος, γνωστού και άγνωστου, αναμενόμενου και απρόσμενου. Τα έργα συχνά αμφισβητούν πατριαρχικές δομές, κανονιστικές τάσεις και σχέσεις εξουσίας. Εναλλακτικά υλικά, όπως φωτεινά νήματα νέον, ανθεκτικές ίνες βασάλτη, σύρμα και γυαλί, μεταφέρουν αφηγήσεις επιμονής, ανθεκτικότητας, εργασίας και των δεσμών μας με τη γη. Παράλληλα, εξετάζουν θέματα μνήμης, φύλου, ταυτότητας και ιστορικότητας.

Στην έκθεση «Repetitive Acts: Η δύναμη της υφαντικής και του υφάσματος στη σύγχρονη τέχνη» που εγκαινιάζεται στις 6 Δεκεμβρίου στο NiMAC λαμβάνουν μέρος 15 δημιουργοί, που έχουν ασχοληθεί με το ύφασμα, αλλά και με τη διαδικασία της ύφανσης, με πολλούς και ενδιαφέροντες τρόπους.

Μέσα από περίτεχνες τεχνικές και διαμεσικές πρακτικές, οι καλλιτέχνες / ιδες της έκθεσης επανεφευρίσκουν τις παραδοσιακές τεχνικές του κεντήματος, του πλεξίματος και της υφαντικής, καταλύοντας τα όρια μεταξύ παρελθόντος και παρόντος.

Ενότητα «Νήματα»

Η ενότητα «Νήματα» τονίζει την παρουσία της υφαντικής στην καθημερινότητα. Με αντικείμενα, αρχειακό φωτογραφικό υλικό, έργα της Nivas Ιακώβου, της Τούλας Λιάση και της Βάσιας Αδάμου-Βανέζη, καθώς και συνεντεύξεις με μελετητές/τριες της υφαντικής, η ενότητα υφαίνει τις μεταφορικές αλλά και κυριολεκτικές διασυνδέσεις της μακροχρόνιας αυτής τέχνης με τη σύγχρονη εικαστική πρακτική. Η ενότητα συμπληρώνεται από έναν τοίχο-φόρο τιμής στις γυναίκες που διατήρησαν και συνέχισαν αυτή την παράδοση, ενώ ένα γλωσσάριο αποκαλύπτει την ευρύτητα της υφαντικής και των συναφών με αυτήν πρακτικών, καθώς και τις διαπολιτισμικές σχέσεις που την καθόρισαν στην Κύπρο.

Συμμετέχουν

Βάσια Αδάμου-Βανέζη, Hasan Aksayg η, Θεόδουλος Γρηγορίου, Παναγιώτης Δουκανάρης, Μαρίνα Κασσιανίδου, Χρίστος Κυριακίδης, Κυριακή Κώστα, Τούλα Λιασή, Μαρία Λοϊζίδου, Ιωάννα Λουκά, Μαριάντρη, Αναστασία Μηνά, Θεόδουλος Πολυβίου, Έφη Σπύρου, Λευτέρης Τάπας.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- **Performance | Τάνισμα**
  Από τους Selas Dance Company: Μαρία Καμπέρη & Δημήτρη Γιασεμίδη
  Παρασκευή 13 και Σάββατο 14 Δεκεμβρίου 2024 | 19:00
- **Ξεναγήσεις από την επιμελήτρια**
  Τετάρτη | 18:00
  22 Ιανουαρίου 2025 | ελληνικά
  5 Μαρτίου 2025 | Αγγλικά
  Για κρατήσεις 22797400, Δευτέρα – Παρασκευή 8:30 – 15:00
- **Εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά 4 – 7 χρονών**
  Σχεδιασμένα από την μουσειοπαιδαγωγό Έλενα Παναγιώτου
  Σάββατο | 10:30 – 12:00 | Κόστος €10
  28 Δεκεμβρίου 2024
  25 Ιανουαρίου | 22 Φεβρουαρίου | 15 Μαρτίου | 12 Απριλίου 2025
  Για κρατήσεις 22797400, Δευτέρα – Παρασκευή 8:30 – 15:00
- **Εργαστήρια υφαντικής για ενήλικες**
  Οργάνωση από την Κυπριακή Χειροτεχνία. Θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία.
  Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης | Weaving Reinvented. Θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία.

Πληροφορίες: Εγκαίνια: 6 Δεκεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης μέχρι 26 Απριλίου 2025
Ώρες λειτουργίας: Τετάρτη – Σάββατο: 10:00 – 20:00, Κυριακή: 10:00 – 18:00, Δευτέρα & Τρίτη: Κλειστά
NiMAC, Παλιάς Ηλεκτρικής 19, Λευκωσία. Επικοινωνία τηλ. 22797400 | info@nimac.org.cy , www.nimac.org.cy

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Περπατώντας στο βασίλειο της Σαλαμίνας

Παρουσιάζεται η τριλογία ««Περπατώντας στο βασίλειο της Σαλαμίνας» (εκδ. Το Ροδακιό, Αθήνα, 2024) της Άννας Μαραγκού με φωτογραφίες του Πέτρου Φιάκκα, στα Κεντρικά Γραφεία της Τράπεζας Κύπρου τη Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου. Για το βιβλίο θα μιλήσει η Άρτεμις Σκούταρη, πρόεδρος του Ιδρύματος Σύλβια Ιωάννου. Η τριλογία αποτελείται από τρεις τόμους μέσα σε κασετίνα. Η τριλογία στοχεύει στο ν' αποδείξει την αδιάλειπτη συνέχεια, όχι μόνον του θαυμαστού πολιτισμού, αλλά και του σημαντικότατου ρόλου και της τεράστιας γεωπολιτικής και γεωστρατηγικής σημασίας της Σαλαμίνας, της Αμμοχώστου και της επαρχίας της στην εξέλιξη και ανάπτυξη της Ανατολικής Μεσογείου και αυτό από την εποχή του Χαλκού μέχρι και σήμερα. Το περιεχόμενο του βιβλίου αντανακλά στη ζώσα σχέση της συγγραφέως με τις αρχαίες πολιτείες της Έγκωμης, της Σαλαμίνας, της Αρσινόης και της Κωνσταντίας, των θαυμαστών αυτών πόλεων που έπλασαν και δημιούργησαν την Αμμόχωστο, χωρίς να ξεχνά τη Δύναμη της Αμμοχώστου που πηγάζει από την επαρχία της.

Παρουσιάζεται η τριλογία ««Περπατώντας στο βασίλειο της Σαλαμίνας» (εκδ. Το Ροδακιό, Αθήνα, 2024) της Άννας Μαραγκού με φωτογραφίες του Πέτρου Φιάκκα τη Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου.

Ονειροπαγίδες 2

Η ομάδα Peace2peace | Connective Threads παρουσιάζει τη νέα εικαστική εγκατάσταση σε δημόσιο χώρο, σε επιμέλεια Έλενας Δανιήλ, στο Χάνι του Ιμπραήμ, στην οδό Καναρίου, που βρίσκεται στο κέντρο της Πάφου. Οι «Ονειροπαγίδες 2», αποτελούν ένα συλλογικό έργο μεγάλης κλίμακας, φτιαγμένο από κομμάτια πλεκτών με την τεχνική του σμιλιού (crochet), για τη δημιουργία του οποίου συνεργάστηκαν γυναίκες από όλες τις κοινότητες της Κύπρου τους τελευταίους έξι μήνες. Το έργο υλοποιείται προς αντικατάσταση του αρχικού «Ονειροπαγίδες», που αποτέλεσε μέρος του προγράμματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Πάφος2017. Τη δράση στηρίζει το Πετρίδειο Ίδρυμα στο πλαίσιο της συμπλήρωσης 30 χρόνων προσφοράς του στον αθλητισμό, την παιδεία και τον πολιτισμό. Κυριακή 8 Δεκεμβρίου, ώρα 10:00 π.μ. Όλες οι δράσεις μας αφιερώνονται στη μνήμη της Χριστιάνας Μουζούρη, συν-ιδρύτριας της Peace2peace / Connective Threads.

Το έργο «Η πιο φάλτσα σοπράνο που πέρασε απ' τη γη», σε σκηνοθεσία Ναστάζιας Χριστοδούλου, με τη Χριστιάνα Αρτεμίου στον κεντρικό ρόλο, αποτελεί ένα απολαυστικό μείγμα χιούμορ, συγκίνησης και

Το θεατρικό έργο του James Goldman «Το Λιοντάρι του Χειμώνα», που του απέφερε το Όσκαρ Σεναρίου στην κινηματογραφική του εκδοχή, παρουσιάζει τη βασιλική οικογένεια της Αγγλίας την Παραμονή Χριστουγέννων του 1183.

«Το Λιοντάρι του Χειμώνα»

Το θεατρικό έργο του James Goldman «Το Λιοντάρι του Χειμώνα», που του απέφερε το Όσκαρ Σεναρίου στην κινηματογραφική του εκδοχή, παρουσιάζει τη βασιλική οικογένεια της Αγγλίας την Παραμονή Χριστουγέννων του 1183. Ίσως για αυτή τη μεσαιωνική οικογένεια (του Ριχάρδου του Λεοντόκαρδου), το επίθετο «δυσλειτουργική» να είναι πολύ ήπιο… Στη μεσαιωνική αίθουσα Καστελλιώτισσα θα παρακολουθήσουμε αυτό το χειμώνα τη δραματική αναπαράσταση της ιστορίας. Το οσκαρικό κείμενο μετέφρασε και σκηνοθέτησε ο Ανδρέας Αραούζος, την πρωτότυπη μουσική συνθέτει ο Δημήτρης Ζαχαρίου, ενώ τον μοναδικό χώρο φωτίζει ο Νίκος Μυλωνάς και τον ντύνει, όπως και τους ηθοποιούς, ο Γιώργος Γιάννου. Τη βασιλική οικογένεια ενσαρκώνουν οι Βαρνάβας Κυριαζής, Αννίτα Σαντοριναίου, Μιχάλης Καζάκας, Αντρέας Δανιήλ, Μιχάλης Αναγιωτός, Άνθη Κάσινου και Νίκος Κοσώνας. Αίθουσα Καστελλιώτισσα, Αγίου Μάρωνα, Πύλη Πάφου, Λευκωσία. Παραστάσεις: κάθε Παρασκευή, Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ.

Η Ο Μ Ε / Σπίτι

Η ομάδα χορού Ασώματες Δυνάμεις της χορογράφου Ανδρομάχης Δημητριάδου Lindahl παρουσιάζει την χορο-θεατρική παράσταση «Η Ο Μ Ε / Σπίτι». Ένα έργο για την έννοια του σπιτιού, του οικείου χώρου, της φροντίδας, που έρχεται σε αντιδιαστολή με την έννοια του εκτοπισμού, της απώλειας, του ανοίκειου, της ξενιτειάς και θέτει ερωτήματα καταγωγής, μνήμης, ταυτότητας, αποδοχής. Τι είναι σπίτι για εσάς; Πώς ορίζεται; Ως ο οικείος χώρος; Είναι σπίτι εκεί όπου μπορεί κανείς να νοιώσει ασφαλής; Εκεί όπου μπορεί να είναι ο εαυτός του; Εκεί που η αποδοχή και η αγάπη δεν έχουν όρους; Είναι σπίτι εκεί που μπορεί να αναπαυθεί, να χαλαρώσει από τις έγνοιες και τα βάρη της ζωής του; Είναι εκεί που μπορεί να νοιώσει φροντίδα και θαλπωρή; Να ονειρευτεί; Ιδέα / δραματουργία / σκηνοθεσία / χορογραφία: Ανδρομάχη Δημητριάδου Lindahl. Μουσική σύνθεση / performance: Γιώργος Μπίζιος. Συνδημιουργία / χορός / performance: Άνθη Κέττηρου, Γεωργία Κωνσταντίνου Κλάρκ, Ελισάβετ Παναγιώτου, Ιφιγένεια Χριστοδούλου, Σωτήρης Σωτηρίου. Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44Β, Παλλουριώτισσα. Σάββατο 7 και Κυριακή 8 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες / κρατήσεις τηλέφωνο 99360503.

«Η πιο φάλτσα σοπράνο που πέρασε από τη γη»

Το έργο «Η πιο φάλτσα σοπράνο που πέρασε απ' τη γη», σε σκηνοθεσία Ναστάζιας Χριστοδούλου, με τη Χριστιάνα Αρτεμίου στον κεντρικό ρόλο, αποτελεί ένα απολαυστικό μείγμα χιούμορ, συγκίνησης και μουσικής, που εξυμνεί το ανθεκτικό ανθρώπινο πνεύμα, τη δύναμη της ελπίδας και γιορτάζει το αδάμαστο πνεύμα των ατόμων που αρνούνται να αφήσουν τους περιορισμούς να τους κρατήσουν πίσω. Το έργο αφορά στην αληθινή ιστορία της κοσμικής Νεοϋορκέζας Φλόρενς Φόστερ Τζένκινς, για πολλούς μιας γυναίκας-συνώνυμο της καλλιτεχνικής φιλοδοξίας και της αυταπάτης. Μία εντελώς «ξεκούρδιστη» σοπράνο, που επιμένει να τραγουδά - γιατί η αγάπη της για τη μουσική είναι τόσο μεγάλη, που όλα τα εμπόδια τα ξεπερνά. Παίζουν: Αρτεμίου Χριστιάνα, Γρηγόρης Γεωργίου, Ηλιάνα Κάκκουρα, Κλείτος Κωμοδίκης, Χριστίνα Κωνσταντίνου, Χριστίνα Χριστόφια. Παραστάσεις: Όλο τον Δεκέμβριο, κάθε Παρασκευή και Σάββατο, ώρα 8:00 μ.μ. και Κυριακή 7:00 μ.μ. Θέατρο Μασκαρίνι, Αθαλάσσης 4 Λατσιά. Πληροφορίες και κρατήσεις τηλέφωνο 99251331.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

γαστρονόμος

ΚΥΡΙΑΚΗ
8/12

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΣΤΗ
ΔΥΤΙΚΗ
ΚΑΙ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ένα μεγάλο γιορτινό οδοιπορικό, με μαγειρέματα σε αρχοντικά και καλύβες, σε λίμνες και βουνά

+
Η Μαριλένα Ιωαννίδου μάς ετοιμάζει ένα σύγχρονο γιορταστικό μενού με παραδοσιακά προϊόντα
-Σούπα κρέμα τραχανά με αχλάδι και χοιρομέρι
-Σαρλότα με κάστανα και γλυκά του κουταλιού

Βραχυκυκλώνει η εργασιακή ειρήνη

Ανοικτά τα μέτωπα της οικοδομικής βιομηχανίας και της υγείας – Λήξη συναγερμού στην ξενοδοχειακή – Πρόβλημα στην παιδεία

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Άνοιξε ο ασκός του Αιόλου για τις διεκδικήσεις των εργαζομένων και των συντεχνιών τους σε διάφορους τομείς της οικονομίας, με την κατάσταση να ξεφεύγει από τα χέρια της κυβέρνησης. Ανοικτή πληγή παραμένει το παρατεταμένο αδιέξοδο σε καίριους τομείς της οικονομίας, το οποίο δεν αφήνει την εργασιακή ειρήνη να εδραιωθεί. Ένα μέτωπο κινητοποιήσεων κλείνει και άλλα ανοίγουν, με τα χρονοδιαγράμματα να στενεύουν και τις επιπτώσεις για την οικονομία να βρίσκονται προ των πυλών. Ένα μήνα πριν από την εκπνοή του χρόνου οι αναταραχές είναι συνεχόμενες επηρεάζοντας διάφορους τομείς της οικονομίας και καταδεικνύοντας ότι οι εργαζόμενοι είναι αποφασισμένοι να διεκδικήσουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο όσα προβλέπουν οι συμβάσεις τους. Ενώ η κατάσταση ήταν τεταμένη όσον αφορά τα εργασιακά στους τομείς της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, της υγείας και της οικοδομικής βιομηχανίας προέκυψε σύγκρουση και στην παιδεία.

Λήξη συναγερμού

Σφραγίστηκε και με τη βούλα η ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Μόλις χθες τα μέλη του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ) έδωσαν κατόπιν ψηφοφορίας θετική ψήφο στη μεσολαβητική πρόταση του υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γιάννη Παναγιώτου για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Το «όχι» που είπαν στην προηγούμενη έκτακτη γενική συνέλευση που πραγματοποιήθηκε πριν από μια εβδομάδα, ζητώντας διευκρινίσεις στο τελικό κείμενο της πρότασης έγινε ναι. Ως εκ τούτου, απέδωσαν καρπούς οι αλλεπάλληλες προσπάθειες για να επιτευχθεί εργασιακή ειρήνη στον τομέα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, αφού ο ΠΑΣΥΞΕ έλαβε τις απαραίτητες διευκρινίσεις σε σχέση με την καταβολή εφάπαξ ποσού ύψους €240 σε όσους εργάζονταν στον κλάδο πριν από την 31 Δεκεμβρίου 2023 και αναλόγως των μηνών απασχόλησης το 2024. Στο μεταξύ, έγκριση στη μεσολαβητική πρόταση του αρμόδιου υπουργού έδωσαν την προηγούμενη εβδομάδα τα μέλη του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου (ΣΤΕΚ)/ΕΞΕΚ, ενώ τις προηγούμενες ημέρες ενέκριναν και οι συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ την πρόταση.

Για ορισμένους το σκυρόδεμα

Στο κενό έπεφταν οι προσπάθειες του υπουργού Εργασίας για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης του κλάδου παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος τις προηγούμενες ημέρες, με την απεργία να μετρά ήδη την τέταρτη εβδομάδα της. Μάλιστα, ο αρμόδιος υπουργός είχε προχωρήσει στην ετοιμασία 4 μεσολαβητικών προτάσεων, οι οποίες απορρίφθηκαν από πλευράς των συντεχνιών. Έχοντας φτάσει στο «αμήν» οι εργαζόμενοι στον τομέα του έτοιμου σκυροδέματος αποφάσισαν χθες ότι ορισμένοι επιστρέφουν στις εργασίες τους και ορισμένοι όχι. Πιο συγκεκριμένα, όπως αποφασίστηκε κατά τη διάρκεια γενικής συνέλευσης των εργαζομένων του τομέα υπό την αιγίδα των συντεχνιών ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ, πίσω στην εργασία τους επιστρέφουν οι εργαζόμενοι στον κλάδο έτοιμου σκυροδέματος, εφόσον ο εργοδότης τους υπογράψει τη συλλογική σύμβαση στη βάση της μεσολαβητικής πρότασης του υπουργού Εργασίας, ενώ η απεργία θα συνεχίζεται σε εταιρείες που δεν αποδεχθούν τη συμφωνία. Στόχος όλων είναι να επαναρχίσει το συντομότερο δυνατό η παραγωγή σκυροδέματος, αναφέρουν πληροφορίες της «Κ». Όπως έγινε γνωστό

Ο Μιχάλης Δαμιανού επεξεργάζεται φόρμουλα προκειμένου να αρθεί το αδιέξοδο στον τομέα της υγείας. Συνάντηση αύριο με ΠΑΣΥΚΙ.

μάλιστα ορισμένες από τις μεγάλες εταιρείες του κλάδου δηλώνουν έτοιμες για να υπογράψουν τη νέα συλλογική σύμβαση, με το πρόβλημα των κινητοποιήσεων να παραμένει για κάποιες μικρότερες επιχειρήσεις.

Σε δηλώσεις του ο γ.γ. της Συντεχνίας Οικοδόμων ΠΕΟ, Μιχάλης Παπανικολάου, είπε πως «οι εργαζόμενοι, ενωμένοι, όπως διεξήγαγαν αυτόν τον πολύ σημαντικό αγώνα, συνεχίζουν ενωμένοι για τα περαιτέρω». Οι εργαζόμενοι, συνέχισε, «μπαίνουν σε διαδικασία αντίστροφης μέτρησης για όσους εργοδότες επιθυμούν να υπογράψουν τα συμφωνηθέντα».

Από την πλευρά του, ο γ.γ. της ΟΙΙΜΣΕΚ - ΣΕΚ, Στέλιος Τσιαπουτής, δήλωσε ότι έχει αποφασιστεί όπως, «από τη στιγμή που η οποιαδήποτε εταιρεία υπογράψει τα έγγραφα ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης, οι εργαζόμενοι θα ξεκινήσουν να εργάζονται». «Αν η οποιαδήποτε εταιρεία δεν υπογράψει και δεν σεβαστεί τα συμφωνηθέντα, σίγουρα τα απεργιακά μέτρα θα

Πίσω στην εργασία τους επιστρέφουν οι εργαζόμενοι στον κλάδο έτοιμου σκυροδέματος, εφόσον ο εργοδότης τους υπογράψει τη συλλογική σύμβαση, ενώ η απεργία θα συνεχίζεται σε εταιρείες που δεν αποδεχθούν τη συμφωνία.

είναι σε ισχύ», υπέδειξε. Ερωτηθείς σχετικά, είπε πως υπάρχουν πληροφορίες ότι αρκετοί εργοδότες είναι πρόθυμοι να εφαρμόσουν τη συλλογική σύμβαση. Εξάλλου, ο γ.γ. της Συντεχνίας Οικοδόμων της ΔΕΟΚ, Στέλιος Ευστρατίου, δήλωσε πως θα εξεταστούν τα επόμενα βήματα για όσους εργοδότες δεν προχωρήσουν σε υπογραφή της συλλογικής σύμβασης. Ερωτηθείς κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι οι εργαζόμενοι από τη νέα συμφωνία, ανέφερε πως «δεν ήταν το επιθυμητό για τους εργαζόμενους, αλλά ήταν το βέλτιστο».

Φόρμουλα για την υγεία

Αύριο αναμένονται τα σπουδαία για την υγεία. Ενώ αναστάληκαν τα απεργιακά μέτρα στον τομέα της υγείας δεν έχει βρεθεί ολιστική λύση στις διαφορές μεταξύ των γιατρών του δημοσίου τομέα και του ΟΚΥπΥ. Αύριο ο υπουργός Υγείας Μιχάλης Δαμιανού και ο πρόεδρος της Παγκύπριας Συντεχνίας Κυβερνητικών Ιατρών (ΠΑΣΥΚΙ) Σωτήρης Κούμας συναντώνται με στόχο να επιλυθεί το ζήτημα που έχει προκύψει με τις αποζημιώσεις των κυβερνητικών ιατρών. Όπως έγινε γνωστό, ο αρμόδιος υπουργός επεξεργάζεται φόρμουλα προκειμένου να αρθεί το αδιέξοδο στο ζήτημα.

Ο κ. Δαμιανού εμφανίστηκε μάλιστα αισιόδοξος ως προς την εξεύρεση μιας ολιστικής λύσης που θα ικανοποιεί και τα δυο μέρη, σημειώνοντας ότι έχει γίνει και κάποια συζήτηση γι' αυτή την ολιστική λύση και στα πλαίσια αυτής θα προχωρήσουν. Είναι επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί η εργασιακή ειρήνη όχι για μήνες, αλλά για χρόνια, επισήμανε ο αρμόδιος υπουργός. Το μέλλον των δημόσιων νοσηλευτηρίων βρίσκεται στον ΟΚΥπΥ, συνέχισε, και «οι γιατροί είναι το πραγματικό δυναμικό, τα πρώτα άλογα που λένε και στον Οργανισμό, για να καταφέρει να πάει μπροστά». «Δεν πρέπει να ταλαιπωρούμε τους ασθενείς και έτσι πρέπει να βρούμε μια λύση και είμαι σίγουρος ότι θα τα βρούμε», πρόσθεσε.

Στον χορό και η παιδεία

Σε διαμάχη μεταξύ κυβέρνησης και εκπαιδευτικών φαίνεται να εξελίσσεται το ζήτημα που προέκυψε στην παιδεία και αφορά το σχέδιο αξιολόγησης του εκπαιδευτικού. Ενώ η υπουργός Παιδείας, Αθηνά Μιχαηλίδου, κάνει λόγο για ένα πιο δημοκρατικό σύστημα, η ΟΕΛΜΕΚ υποστηρίζει ότι η διαδικασία που ακολουθεί το Υπουργείο έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική και αδιέξοδη. Μάλιστα, η ΟΕΛΜΕΚ ξεκαθάρισε ότι δεν επιθυμεί να μπει σε διάλογο με τους εμπλεκόμενους για το ζήτημα δίνοντας πίστωση χρόνου μέχρι τις 10 Ιανουαρίου 2025, ώστε να δοθούν συγκεκριμένες απαντήσεις από το υπουργείο προειδοποιώντας με έντονη αντίδραση, στην περίπτωση που συνεχιστεί η ίδια «μη παραγωγική στάση» του ΥΠΑΝ. Η ΟΕΛΜΕΚ προσθέτει ότι αναμένει από το αρμόδιο υπουργείο να ολοκληρώσει την πρότασή του και να τους την αποστείλει για έγκριση. Από τη μεριά της, η υπουργός διευκρινίζει ότι περί τα τέλη του Δεκέμβρη θα έχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι το τελικό κείμενο. Εξάλλου, τονίζει ότι έχει λάβει υπόψη της τις προτάσεις της ΟΕΛΜΕΚ καθώς έχει ενσωματωθεί το 80% από αυτές στο τελικό κείμενο.

Νέα προσπάθεια για φορολόγηση των τραπεζών

Τρέχει η Βουλή να περάσει την επίμαχη πρόταση του ΑΚΕΛ πριν από το κλείσιμο για τις εορτές των Χριστουγέννων

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Εντονη προσπάθεια καταβάλλεται για να προχωρήσει έστω και στο τέλος του 2024 η πρόταση νόμου που προνοεί τη φορολόγηση των τραπεζών. Στόχος, να πάει στην Ολομέλεια πριν από το κλείσιμο της Βουλής για τις διακοπές των Χριστουγέννων και να μην χρειαστεί να εξεταστεί εκ νέου με τη νέα χρονιά. Η προσπάθεια των βουλευτών, με την πρόταση νόμου γνωστή και ως «Πρόταση ΑΚΕΛ», είναι να μην δημιουργηθεί τελικά το Ταμείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης από το οποίο θα γίνεται η κοινωνική στήριξη με τα χρήματα που θα μαζευτούν από την έκτακτη φορολόγηση των τραπεζών βασισμένη πάνω στα κέρδη που παρουσιάζουν.

Η «ντρίπλα» ΑΚΕΛ σε σχέση με τη μη δημιουργία του εν λόγω Ταμείου είναι για να ξεπεραστεί το εμπόδιο της αντισυνταγματικότητας που έκρινε η Νομική Υπηρεσία ότι υπάρχει ενώπιον της αρχικής πρότασης. Σκοπός εξάλλου είναι να βρεθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση για να ψηφιστεί, εάν προλάβει τελικά να πάει στην Ολομέλεια πριν από τις διακοπές των Χριστουγέννων. Η επιβολή του τέλους βάσει της πρότασης θα είναι 5% επί των καθαρών εσόδων από τόκους (NII), ενώ σύμφωνα με τη θέση του ΑΚΕΛ μία τέτοια ενέργεια δεν θα τις επηρεάσει όσο υποστηρίζουν Κεντρική Τράπεζα, Υπουργείο Οικονομικών και Σύνδεσμος Τραπεζών, αλλά ούτε θα αποθαρρυνθεί η επενδυτική κοινότητα.

Το τελευταίο διάστημα εξετάζεται παρόμοια πρόταση και από την Ελλάδα, με τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας κ. Κυριάκο Μητσοτάκη να διαμηνύει πως δεν θα επιτρέψει να προχωρήσει μία τέτοια ενέργεια. Στο συνέδριο της Morgan Stanley σε συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ) στο Λονδίνο, συνέδριο στο οποίο βρέθηκαν η Τράπεζα Κύπρου και οι ελληνικές τράπεζες που έχουν παρουσία μέσω των

Τα χρήματα μέσω του ειδικού φόρου καταβάλλονται ήδη από τις τράπεζες σε ετήσια βάση σε Ταμείο και δεν έχουν καμία διαφωνία να πάνε για στήριξη της κοινωνίας, ή όπου κρίνεται σκόπιμο. Διαφωνούν σε επιπρόσθετη φορολόγηση.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης, δεν έχει προχωρήσει μέχρι τώρα σε παρόμοιο «όχι», όπως προχώρησε ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης από το Λονδίνο τη Δευτέρα για την έκτακτη φορολόγηση των ελληνικών τραπεζών.

θυγατρικών τους στην Κύπρο, ο κ. Μητσοτάκης τόνισε πως, η έκτακτη φορολόγηση των κερδών των τραπεζών δεν είναι ανάμεσα στους στόχους που έχουν τεθεί από την κυβέρνηση.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης, δεν έχει προχωρήσει σε παρόμοια δήλωση, παρόλο που η πρόταση ΑΚΕΛ για τη φορολόγηση των κερδών των τραπεζών «παίζει» από το καλοκαίρι του 2023. Όμως, όπως διαρρέουν πηγές από το Προεδρικό, εάν και εφόσον ψηφιστεί μία τέτοια πρόταση, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να μην την υπογράψει ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης και να την αναπέμψει.

Η Κεντρική Τράπεζα, το Υπουργείο Οικονομικών και ο Σύνδεσμος Τραπεζών παραμένουν κάθετα αντίθετοι στην επιβολή νέας φορολόγησης των τραπεζών. Ιδίως τώρα που ήδη έχει αρχίσει και αναμένεται σημαντική αποκλιμάκωση επιτοκίων. Εκτιμούν πως, σε μια περίοδο αναβαθμίσεων που συμπαρασύρεται θετικά και ο τραπεζικός τομέας, η έκτακτη φορολόγηση των τραπεζών είναι το τελευταίο που χρειάζεται να εφαρμοστεί.

Οι τράπεζες δε, με τον «δεκάλογο» που έχουν ετοιμάσει, σημειώνουν πως ήδη καταβάλλουν ειδικό φόρο, της τάξης του 0,15% επί των καταθέσεών τους. Είναι φόρος που τον κατέβαλλαν από την αρχή της κρίσης και δίχως κερδοφορία, αλλά εν μέσω ζημιών. Μέσω του ειδικού φόρου έχουν καταβληθεί προς το κράτος κατά τα τελευταία 10 χρόνια πέραν των 500 εκατ. ευρώ και επιβάλλεται πάνω στην καταθετική βάση του τραπεζικού τομέα και όχι επί των οικονομικών τους αποτελεσμάτων, κάτι που επιχειρείται τώρα με τον νόμο του ΑΚΕΛ. Το 2023 δόθηκαν μέσω του ειδικού φόρου στο κράτος 69 εκατ. ευρώ, το 2022 δόθηκαν 66 εκατ., το 2021 δόθηκαν 54 εκατ., το 2020 δόθηκαν 56 εκατ., το 2019 δόθηκαν 60 εκατ., το 2018 δόθηκαν 47 εκατ. και το 2017 δόθηκαν 40 εκατ. ευρώ. Άρα, μόνο μέχρι το 2017 δόθηκαν μέσω του ειδικού φόρου 400 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τις τράπεζες, δίδεται το λανθασμένο μήνυμα στους ξένους επενδυτές που έχουν ήδη επενδύσει στη χώρα, ή που θα μπορούσαν να επενδύσουν στην Κύπρο, ότι το φορολογικό καθεστώς ή και το νομικό μπορεί να διαφοροποιείται τακτικά και αναλόγως των πολιτικών διαθέσεων.

Πάντως, όπως έχουν δηλώσει κατά καιρούς οι επικεφαλής των τραπεζών στην Κύπρο, κυρίως στο πλαίσιο της παρουσίασης των οικονομικών τους αποτελεσμάτων, ή ως συμμετέχοντες σε οικονομικά φόρουμ, τα έσοδα από την επιβολή του ειδικού φόρου, ή μέρος αυτών των εσόδων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το κράτος προς στήριξη ευάλωτων νοικοκυριών ως μέρος μιας στοχευμένης κοινωνικής πολιτικής. Όπως έχουν δηλώσει, τα χρήματα μέσω του ειδικού φόρου καταβάλλονται ήδη από τις τράπεζες σε ετήσια βάση σε Ταμείο και δεν έχουν καμία διαφωνία να πάνε για στήριξη της κοινωνίας ή όπου κρίνεται σκόπιμο. Διαφωνούν στη βάση της επιπρόσθετης φορολόγησης.

Συγκυριακή η κερδοφορία

Κατά την εξέταση του Προϋπολογισμού της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης, ερωτηθείς σχετικά με την προσπάθεια φορολόγησης των τραπεζών, απάντησε ότι μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Όπως εξήγησε, όταν υπάρχει ένα πλαίσιο που δεν είναι σταθερό και υπάρχουν απρόβλεπτες φορολογίες, μπορεί να υπάρξει κάποια αποθάρρυνση ξένων επενδύσεων στην Κύπρο.

Γενικότερα για τα κέρδη των τραπεζών ο διοικητής της Κεντρικής τόνισε πως, είναι συγκυριακή η υπερβολική κερδοφορία τους. Συμπλήρωσε, λέγοντας πως, ναι μεν θα συνεχίσει η κερδοφορία των τραπεζών, δίχως όμως να είναι αυτή η υπερβολική που παρουσιάζεται στο παρόν στάδιο.

Χρέη σε υπεργολάβους από την Intrakat

Ανοικτοί λογαριασμοί με εταιρείες στην Πάφο - Αναμένουν να ενταχθούν σε πρόγραμμα πληρωμών - Προθεσμία έως τα Χριστούγεννα

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Οφειλές που ανέρχονται σχεδόν στο €1 εκατ. προς τους υπεργολάβους και προμηθευτές με τους οποίους συνεργάστηκε στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της κατασκευής του αυτοκινητόδρομου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, άφησε πίσω της η μέχρι πρότινος ανάδοχος εταιρεία ελληνικών συμφερόντων Intrakat. Όπως πληροφορείται η «Κ», η Intrakat έχει ανοικτούς λογαριασμούς με 7 τοπικές εταιρείες στην Πάφο, οι οποίες ενδέχεται να κινηθούν δικαστικά σε περίπτωση που η εταιρεία δεν προχωρήσει στην καταβολή των οφειλόμενων ποσών μέχρι τα Χριστούγεννα. Η Intrakat, με την οποία πλέον η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται σε δικαστική διαμάχη για το ναυάγιο του έργου, θα έπρεπε να έχει καταβάλει οφειλές προς τις εταιρείες αυτές εδώ και 7 μήνες, αναφέρουν οι ίδιες πληροφορίες. Από τη μεριά της η Intrakat δείχνει το υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων και το Τμήμα Δημοσίων Έργων, ως κύριους υπαίτιους των οφειλών που δημιουργήθηκαν.

Το έργο αφορά στην πλήρη μελέτη και κατασκευή του Αυτοκινητόδρομου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς Τμήμα 1, Φάση (Α) από την Αγία Μαρινούδα μέχρι το Στρουμπί, μήκους 15,5 χλμ.

Intrakat: Αναμένουμε...

Η «Κ» ζήτησε από την εταιρεία Intrakat να τοποθετηθεί για το ζήτημα των οφειλών προς τους υπεργολάβους και προμηθευτές. Όπως ανέφερε ο γενικός διευθυντής Επικοινωνίας του Ομίλου AKTOR (πρώην Intrakat) Γιώργος Τσαπρούνης, η εταιρεία αναμένει την εκδίκαση των διεκδικήσεων που έχει με το αρμόδιο Υπουργείο προκειμένου να πληρώσει τις οφειλές των εταιρειών στην Κύπρο. Αν δεν λάβουμε τα λεφτά που ζητάμε δεν μπορούμε να πληρώσουμε, σημείωσε ο κ. Τσαπρούνης τονίζοντας ότι αν

Intrakat: Όσες υποχρεώσεις παραμένουν ανοικτές οφείλονται στο ΤΔΕ. ΤΔΕ: Ο εργολάβος να τιμήσει τις ιδιωτικές συμφωνίες του.

και δεν συνδέονται συμβατικά οι συγκεκριμένες οφειλές με τις διαφορές με το Υπουργείο, εντούτοις συνδέονται λογικά. Ειδικότερα ο γενικός διευθυντής Επικοινωνίας του Ομίλου AKTOR υπογράμμισε ότι «όσες τυχόν υποχρεώσεις παραμένουν ανοικτές σε Κύπριους υπεργολάβους / προμηθευτές, οι οποίες δημιουργήθηκαν σχετικά πρόσφατα, οφείλονται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του κυρίου του έργου και του Τμήματος Δημοσίων Έργων, τις παράνομες και αντισυμβατικές ενέργειές τους και την εσκεμμένα κακόπιστη αντιμετώπιση του εργολάβου, η οποία οδήγησε στην καταγγελία της σύμβασης από μέρους μας».

Η εταιρεία πρόσθεσε ακόμα ότι «οι υποχρεώσεις προς συγκεκριμένους Κύπριους εργολάβους/προμηθευτές, αφορούν αποκλειστικά και μόνο εργασίες τις οποίες ο κύριος του έργου, παράνομα και κακόπιστα αρνείτο να αποδεχθεί και να τις πληρώσει, ή νόμιμα αιτήματα αποζημίωσης του εργολάβου, λόγω αποδεδειγμένης αυξήσεως τιμών των υλικών, τις οποίες παντελώς αναιτιολόγητα και παράνομα απέρριψε ο κύριος του έργου και το Τμήμα Δημοσίων Έργων». Μάλιστα είναι παράδοξο το γεγονός ότι όπως δηλώνει σήμερα ο κύριος του έργου, είναι πρόθυμος να πληρώσει αυξημένα κόστη στον νέο εργολάβο της αρεσκείας του, σημειώνει η εταιρεία. «Η Intrakat, επί τρία σχεδόν χρόνια αναγκάστηκε να χρηματοδοτήσει το έργο με δικές τις δυνάμεις υφιστάμενη τεράστια οικονομική ζημία, λόγω της αντισυμβατικής συμπεριφοράς του κυρίου του έργου, φτάνοντας στα απώτατα όρια ανοχής και καλής πίστης. Τα όρια αυτά πλέον εξαντλήθηκαν, και δεν προτίθεται να χρηματοδοτήσει άλλο τον κύριο του έργου. Οι Κύπριοι υπεργολάβοι/προμηθευτές, θα πρέπει να γνωρίζουν ποιος είναι ο πραγματικός υπεύθυνος για τις οφειλές που έχουν δημιουργηθεί προς αυτούς», επισήμανε χαρακτηριστικά η μέχρι πρότινος ανάδοχος εταιρεία του έργου.

ΤΔΕ: Εμείς πληρώσαμε

Τα συμβόλαια της υπεργολαβίας που έκανε η Intrakat είναι ιδιωτικές συμφωνίες και ως εκ τούτου το Τμήμα δεν έχει καμία ανάμειξη με αυτές, σημείωσε ο διευθυντής του Τμήματος Λευτέρης Ελευθερίου. Το Τμήμα έχει καταβάλει μέχρι και το τελευταίο σεντ στον μέχρι πρότινος εργολάβο για τις εργασίες που εκτέλεσε στο έργο, κατ' επέκταση και ο ίδιος ο εργολάβος έπρεπε να πληρώσει τις δεσμεύσεις του προς τους υπεργολάβους, εμείς ωστόσο δεν μπαίνουμε στη μέση των δικών τους συμφωνιών, τόνισε ο κ. Ελευθερίου. Δεν μπορεί να επικαλεστεί η Intrakat ότι χρωστούμε εμείς χρήματα σ' αυτούς και γι' αυτό δεν πληρώνουν τους υπεργολάβους τους, ανέφερε χαρακτηριστικά. Όσο για τις ευθύνες που καταλογίζει στο Τμήμα η εταιρεία και οι υπεργολάβοι, ο κ. Ελευθερίου αναφέρει ότι το κράτος αποφάσισε να τερματίσει τη σύμβαση μεταξύ των δυο μερών καθώς ο εργολάβος δεν έκανε τη δουλειά του.

Οι απαιτήσεις

Υπενθυμίζεται ότι η Intrakat επιμένει στο πλαίσιο απαιτήσεων που αφορούν τον τεράστιο όγκο των υλικών από τις εκσκαφές, την ακαταλληλότητα των υλικών εκσκαφής και την αδυναμία εξεύρεσης χώρου απόθεσής τους, το ζήτημα των μεταλλείων για την παραγωγή προϊόντων εκσκαφής, τη μη ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων και τη μη έγκαιρη ανταπόκριση των υπηρεσιών του Τμήματος των Δημοσίων Έργων. Όπως έγινε γνωστό, η εταιρεία διενήργησε εργασίες ύψους €14 εκατ. μέσα σε 2,5 χρόνια, ενώ το καθαρό ποσό του συμβολαίου προέβλεπε ότι θα έπρεπε να εκτελεστούν εργασίες της τάξης των €68 εκατ. Εξάλλου, η εταιρεία έχει ολοκληρώσει μόλις το 21% των εργασιών που προβλέπονταν στη σύμβαση, δηλαδή το 1/5 των συνολικών εργασιών την ώρα που στη σύμβαση προνοείτο ολοκλήρωση της πρώτης φάσης του έργου μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, οπότε και τερματίστηκε η σύμβαση που είχαν υπογράψει τα δύο μέρη με το αρμόδιο Υπουργείο να προχωρά σε λύση της εργοδότησης του εργολάβου.

Το έργο

Το έργο αφορά στην πλήρη μελέτη και κατασκευή του Αυτοκινητόδρομου Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς Τμήμα 1, Φάση (Α) από την Αγία Μαρινούδα μέχρι το Στρουμπί, μήκους 15,5 χλμ. περίπου, με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και με προοπτική κατασκευής των άλλων δύο λωρίδων σε μελλοντική φάση.

Το έργο περιλαμβάνει έναν (1) ανισόπεδο κόμβο στην αρχή του έργου, στο σημείο σύνδεσης με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου παρά την Αγ. Μαρινούδα, έναν (1) ισόπεδο κόμβο στη Χ.Θ 9+500 περίπου, όπου προβλέπεται σύμφωνα με την προμελέτη ο μελλοντικός ανισόπεδος κόμβος Τσάδας, και έναν (1) τερματικό κυκλικό κόμβο στη Χ.Θ 15+200 περίπου, μετά το χωριό Στρουμπί, όπου προβλέπεται σύμφωνα με την προμελέτη ο μελλοντικός ανισόπεδος κόμβος Στρουμπιού/Κάθηκα.

Το ΤΔΕ φταίει για το ναυάγιο, λένε οι εταιρείες

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι οι εταιρείες, στις οποίες χρωστά χρήματα η ελληνικών συμφερόντων Intrakat, επιζητούν να πληρωθούν αλλά δεν καταλογίζουν ευθύνες στην εταιρεία για την αποτυχία ολοκλήρωσης του έργου, αλλά στο Τμήμα Δημοσίων Έργων. Το έργο που βρίσκεται ψηλά στην κυβερνητική ατζέντα καθώς θα αναβάθμιζε την Πόλη Χρυσοχούς, έριξε στα βράχια το αρμόδιο τμήμα και όχι η Intrakat, υποστήριξαν στην «Κ» υπεργολάβοι/προμηθευτές. Συγκεκριμένα, όπως μας αναφέρθηκε από εταιρείες που είχαν συνεργαστεί με την Intrakat, κατά τη διάρκεια των 3,5 ετών που προβλεπόταν από τη σύμβαση για να ολοκληρωθεί η φάση Α του έργου, η εταιρεία τούς είχε συμπεριφερθεί άψογα και είχε πραγματικά καταβάλει συνεχόμενες προσπάθειες προκειμένου να συνεχιστεί το έργο όπως προβλεπόταν στο συμβόλαιο. Ωστόσο, όπως τονίζουν, αυτό δεν κατέστη δυνατό καθώς το αρμόδιο Τμήμα του Υπουργείου Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων δεν τηρούσε όσα προνοούνταν στη σύμβαση και έθετε συνεχώς εμπόδια στην ανάδοχο εταιρεία. Εκτιμούν, μάλιστα, ότι η μέχρι πρότινος ανάδοχος εταιρεία πρόκειται να δικαιωθεί πλήρως κατά τη δικαστική αντιπαράθεση με την Κυπριακή Δημοκρατία. Υπενθυμίζεται ότι η Intrakat έχει ήδη προχωρήσει σε καταγγελία της ίδιας σύμβασης με το Τμήμα Δημοσίων Έργων για το έργο, προσφεύγοντας στα κυπριακά δικαστήρια, με το ποσό που θα απαιτηθεί για αποζημιώσεις να ξεπερνά τα €35 εκατ. Παρόλα αυτά, οι 7 εταιρείες αναμένουν ότι εντός των ημερών η εταιρεία θα τις εντάξει σε πρόγραμμα πληρωμών.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΦΕΛΙΞ ΣΜΙΝΤ** *και* **ΑΝΤΡΙΟΥ ΓΟΥΙΣΑΡΤ**

«Καμπανάκι» για την Ευρωζώνη η μείωση της παραγωγής

Η πτώση των δεικτών διευθυντών προμηθειών στην Ευρωζώνη τον Νοέμβριο αυξάνει τον κίνδυνο συρρίκνωσης της οικονομίας το τελευταίο τρίμηνο του έτους, διότι ενδέχεται να μην εκπληρώσει ακόμη και την ισχνή μας πρόβλεψη για σχεδόν μηδενική ανάπτυξη (0,1% τριμηνιαία). Ο εν λόγω δείκτης έφτασε στις 48,1 μονάδες τον Οκτώβριο, κάτω από το όριο των 50 μονάδων, που διαχωρίζει την επέκταση από τη συρρίκνωση. Η νέα πτώση της παραγωγής καταγράφηκε επειδή η επιχειρηματική δραστηριότητα στον τομέα των υπηρεσιών συρρικνώθηκε πρώτη φορά μετά δέκα μήνες. Οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, Γερμανία και Γαλλία, είναι και ο βασικός παράγοντας της εξέλιξης αυτής. Αμφότερες τελούν σε κατάσταση πολιτικής αστάθειας και αβεβαιότητας. Ο δείκτης διευθυντών προμηθειών στη Γαλλία υποχώρησε ακόμη πιο έντονα από ό,τι στη Γερμανία τον Νοέμβριο. Στην υπόλοιπη Ζώνη του Ευρώ, ωστόσο, η επιχειρηματική δραστηριότητα συνέχισε να αναπτύσσεται, αν και μετρίως. Η εκ νέου συστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητας τον Νοέμβριο συνοδεύτηκε από πτώση της εμπιστοσύνης αναφορικά με τις προοπτικές του 2025, αλλά και πάλι υπήρξε μεγάλη διαφορά μεταξύ των δυσοίωνων εκτιμήσεων στη Γαλλία και στη Γερμανία και της μεγαλύτερης αισιοδοξίας στις άλλες

Η πολιτική αβεβαιότητα ταλανίζει Γερμανία και Γαλλία, ενώ η απειλή του πληθωρισμού παραμένει υπαρκτή.

χώρες. Είναι αλήθεια πως δεν είναι εύκολα τα πράγματα για την ΕΚΤ, η οποία καλείται να επιτύχει σωστή ισορροπία της νομισματικής πολιτικής της για να εξυπηρετήσει όλα τα κράτη-μέλη του ευρώ. Επιπλέον, οι παγκόσμιες πολιτικές αβεβαιότητες καθιστούν δύσκολη την πρόβλεψη του επόμενου έτους. Και ενώ η οικονομία της Ευρωζώνης βρίσκεται σε μια μάλλον αδύναμη θέση, οι ανησυχίες για τον πληθωρισμό δεν έχουν εξανεμιστεί. Οι αμοιβές αυξήθηκαν κατά 5,4% σε σχέση με ένα χρόνο πριν, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΚΤ. Πρόκειται για τα υψηλότερα επίπεδα από το 1993, εξ ου και δεν αποκλείουμε την πιθανότητα να αποτρέψουν την ΕΚΤ από μια μεγαλύτερη περικοπή των επιτοκίων κατά 50 μονάδες βάσης στη συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου. Χάριν ισορροπίας αναμένουμε η ΕΚΤ να μειώνει τα επιτόκια 25 μ.β. σε κάθε μία από τις επόμενες τρεις συνεδριάσεις της, φέρνοντας το επιτόκιο καταθέσεων στο 2,5% στο τέλος του πρώτου τριμήνου και παρέχοντας κάποια κυκλική στήριξη στην οικονομία. Η αδύναμη παγκόσμια ζήτηση, τέλος, επιβαρύνει τη γερμανική οικονομία, ενώ η πολιτική αβεβαιότητα μετά την επανεκλογή Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ και την ανακοίνωση των πρόωρων εκλογών στη Γερμανία έχει αυξήσει τις πιέσεις.

* Οι κ. Φέλιξ Σμιντ και Αντριου Γουίσαρτ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΛΙΑΜ ΠΡΑΟΥΝΤ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Οι απειλές Τραμπ και οι επιλογές του Μεξικού

Την τελευταία φορά που ο Ντόναλντ Τραμπ ήταν στον Λευκό Οίκο, η οικονομία του Μεξικού πετούσε. Η ισπανόφωνη χώρα και οι παγκόσμιοι κολοσσοί που έχουν ξαναχτίσει τις αλυσίδες εφοδιασμού τους γύρω της ελπίζουν τώρα ότι η αρχική εχθρότητα του εκλεγμένου προέδρου των ΗΠΑ θα ξεφουσκώσει και πάλι. Αυτό φαίνεται πολύ αισιόδοξο για τον νότιο γείτονα των ΗΠΑ, του οποίου η οικονομία του 1,9 τρισ. δολαρίων είναι η 13η μεγαλύτερη στον κόσμο, σύμφωνα με το ΔΝΤ. Την περασμένη εβδομάδα ο Τραμπ υποσχέθηκε να επιβάλει δασμούς 25% στα μεξικανικά προϊόντα αν η χώρα δεν σταματήσει τη διακίνηση ναρκωτικών και τους μετανάστες που περνούν τα σύνορα.

Παραδόξως, η κυβέρνηση της νέας Μεξικανής προέδρου Κλαούντια Σέινμπαουμ φαίνεται αισιόδοξη. Ο υπουργός Οικονομίας Μαρσέλο Εμπραρντ τόνισε τη διαπραγματευτική ισχύ της χώρας του, δηλώνοντας ότι οι δασμοί θα κοστίσουν θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ και θα βλάψουν την ανάπτυξη.

Η ιστορία υποστηρίζει άλλωστε μια χαλαρή στάση. Ο Τραμπ ανέλαβε καθήκοντα το 2017 υποσχόμενος να αναδιαμορφώσει τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου της Βόρειας Αμερικής (NAFTA) προς όφελος των εργαζομένων των ΗΠΑ και να χτίσει τείχος στα σύνορα με το Μεξικό. Στην πραγματικότητα, η Συμφωνία ΗΠΑ - Μεξικού - Καναδά (USMCA) του 2018 ήταν ευνοϊκή για τη χώρα. Οι πολυεθνικές, ιδιαίτερα

Η επιτυχία του Μεξικού στο πλαίσιο της συμφωνίας USMCA το 2018 το καθιστά πιο εμφανή στόχο.

οι αυτοκινητοβιομηχανίες, ανανέωσαν τις αλυσίδες εφοδιασμού τους για να στείλουν περισσότερα προϊόντα μέσω του Μεξικού ή να τα κατασκευάσουν εκεί (nearshoring).

Το εμπόριο άνθησε. Πέρυσι το Μεξικό εξήγαγε αγαθά 475 δισ. δολαρίων στις ΗΠΑ, ξεπερνώντας την Κίνα. Εν ολίγοις, η μαχητική ρητορική του Τραμπ αποδείχθηκε μπλόφα. Ωστόσο, δεν θα ήταν συνετό για τη Σέινμπαουμ να στοιχηματίσει σε μια επανάληψη. Η επιτυχία του Μεξικού στο πλαίσιο της συμφωνίας το καθιστά πιο εμφανή στόχο και εάν δεν υπάρξουν αλλαγές στη σχέση των δύο χωρών, το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ με το Μεξικό θα ξεπεράσει το έλλειμμα με την Κίνα έως το 2027. Με άλλα λόγια, ο Τραμπ δύσκολα θα διατηρήσει το στάτους κβο όταν η USMCA τεθεί προς αναθεώρηση το 2026. Το ερώτημα είναι τι μπορεί να κάνει η Σέινμπαουμ για να αμβλύνει το πιθανό πλήγμα. Η διάθεση επιπλέον πόρων στην αστυνόμευση των συνόρων θα βοηθούσε. Μια άλλη επιλογή είναι να κατευνάσει τον Λευκό Οίκο αποκλείοντας την Κίνα από το Μεξικό, είτε μέσω δασμών είτε απορρίπτοντας νέες επενδύσεις.

Τα μόνα καλά νέα για το Μεξικό είναι ότι οι ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες και άλλοι παγκόσμιοι κατασκευαστές εξακολουθούν να έχουν λίγες καλύτερες επιλογές, δεδομένου ότι οι μισθοί στον Καναδά και στις ΗΠΑ είναι υψηλοί και οι εργαζόμενοι στα εργοστάσια σπανίζουν. Αυτό σημαίνει ότι είναι απίθανο να αποχωρήσουν από το Μεξικό.

Πονοκέφαλος Κομισιόν επηρεάζει και τη Λευκωσία

Προς Φεβρουάριο η νέα νομοθεσία για μεταναστευτικό – Εμπόδια στις επιστροφές

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Τα νέα δεδομένα παρακολουθεί και η Λευκωσία, η οποία επηρεάζεται εκ των πραγμάτων δυσμενώς, καθώς επενδύει στη διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου επιστροφών προς τη Συρία, το οποίο τίθεται εν αμφιβόλω, υπό το φως της νέας ανάφλεξης στη χώρα.

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν προσανατολίζεται να υποβάλει νέα νομοθεσία για το προσφυγικό/μεταναστευτικό τον προσεχή Φεβρουάριο, εξετάζοντας, μεταξύ άλλων, νομικές φόρμουλες για επιστροφές σε χώρες καταγωγής, καθώς και σε άλλες τρίτες χώρες. Όμως, όπως ανέφεραν δύο κοινοτικοί επίσημοι στην «Κ», ορθώνονται δύο σημαντικά εμπόδια στην όλη προσπάθεια, «προκαλώντας πονοκέφαλο στη νέα Κομισιόν», με την πρώτη καλημέρα της ανάληψης των καθηκόντων της (1η Δεκεμβρίου 2024). Στο επίκεντρο, τοποθετείται η νέα ανάφλεξη στη Συρία, κάτι που παρακολουθεί και η Λευκωσία, η οποία έχει επενδύσει προς την κατεύθυνση εξασφάλισης ενός ευρωπαϊκού πλαισίου επιστροφών, στην εν λόγω μη ασφαλή —με τα σημερινά δεδομένα– χώρα. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, «εκ πρώτης όψεως και επί του παρόντος, οι εξελίξεις στη Συρία φαίνεται να δυσχεραίνουν την προσπάθεια για δρομολόγηση διαδικασίας επιστροφών από την Ε.Ε., χωρίς βεβαίως να αποκλείεται διαφοροποίηση της κατάστασης επί του εδάφους», ενώ σε κάθε περίπτωση, «όλα θα εξαρτηθούν από τις εξελίξεις». Σημαντική για τις Βρυξέλλες θεωρείται και η ακρόαση σήμερα, 4 Δεκεμβρίου, στο Ανώτατο Δικαστήριο της Ιταλίας, καθώς συνεχίζεται η διαμάχη της ακροδεξιάς κυβέρνησης Μελόνι με την ιταλική δικαιοσύνη για τη νομιμότητα της ιταλοαλβανικής συμφωνίας αποστολής προσφύγων και μεταναστών σε κλειστές δομές στην Αλβανία, που θα μπορούσε να αποτελέσει «πρότυπο» για την Κομισιόν, παρά τα ηθικά κενά που καταγράφει. Ένας τρίτος εν δυνάμει πονοκέφαλος για την Κομισιόν είναι η στάση της Ευρωβουλής στη νέα υπό εκκόλαψη νομοθεσία, κάτι πάντως που όπως λέγεται στις Βρυξέλλες, «δεν αναμένεται να είναι μεγάλο πρόβλημα, καθώς το εν λόγω θεσμικό όργανο, έχει μετατοπιστεί δεξιότερα», όπως βεβαίως και όλο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Υπό διαμόρφωση νομοθεσία

Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η νέα Κομισιόν «εξετάζει εναλλακτικές νομικές φόρμουλες για επιστροφές προσφύγων και μεταναστών». Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι «σε γενικές γραμμές, η νέα νομοθεσία θα επιδιώξει να διαφοροποιήσει το νομικό πλαίσιο των επιστροφών», το οποίο στην υφιστάμενή του μορφή, δεν επιτρέπει επιστροφές σε μη ασφαλείς χώρες, όπως για παράδειγμα στη Συρία και στο Αφγανιστάν. Παράλληλα, το νέο υπό διαμόρφωση νομοθετικό πλαίσιο, «αναμένεται να λάβει υπόψη, σε κάποιο βαθμό, τόσο το ιταλοαλβανικό μοντέλο, όσο

Η νέα νομοθεσία που σχεδιάζει η Κομισιόν θα επιδιώξει να διαφοροποιήσει το νομικό πλαίσιο των επιστροφών, το οποίο στην υφιστάμενή του μορφή, δεν επιτρέπει επιστροφές σε μη ασφαλείς χώρες, όπως για παράδειγμα στη Συρία και στο Αφγανιστάν.

και το μοντέλο της Τουρκίας, ώστε να δύναται η διοχέτευση προσφύγων και μεταναστών σε τρίτες χώρες –πλην της χώρας καταγωγής τους– οι οποίες εκλαμβάνονται ως ασφαλείς», με το αζημίωτο βεβαίως. Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν είχε άλλωστε προϊδεάσει για τις σκέψεις της, στο πλαίσιο επιστολής που είχε αποστείλει στους «27», τον περασμένο Οκτώβριο. Η πρόεδρος της Κομισιόν είχε αναφέρει στους ηγέτες των κρατών της Ε.Ε., ότι «θα πρέπει να συνεχίσουμε να εξετάζουμε τρόπους προώθησης σε σχέση με την ιδέα ανάπτυξης κέντρων επιστροφών (return hubs) εκτός της Ε.Ε., κυρίως ενόψει μιας νέας νομοθετικής πρότασης επί των επιστροφών». Δεν παρέλειψε μάλιστα να κάνει ειδική αναφορά στη συμφωνία Ιταλίας-Αλβανίας, ενώ επεσήμανε την ανάγκη γενικότερης συνεργασίας της Ε.Ε., στα πρότυπα των συμφωνιών με την Τουρκία, την Τυνησία και τη Λιβύη και με άλλες χώρες, κάνοντας αναφορά σε Αίγυπτο, Μαρόκο, Αλγερία, Μαυριτανία και Μάλι.

Το συριακό μέτωπο

Την ώρα που οι Βρυξέλλες εισέρχονται στην ουσιαστική φάση διαμόρφωσης της νέας νομοθετικής τους πρότασης για το προσφυγικό/μεταναστευτικό, στη Συρία έχει εκδηλωθεί νέα ανάφλεξη. Κάτι που σύμφωνα με άριστα ενημερωμένη πηγή, «λειτουργεί αποτρεπτικά για κάποιες σκέψεις που είχαν γίνει, προς την κατεύθυνση μιας άτυπης συμφωνίας με κύκλους του καθεστώτος Άσαντ –που βρίσκονται εκτός ευρωπαϊκών κυρώσεων– ώστε να καθίσταται δυνατή η δρομολόγηση επιστροφών Σύρων προσφύγων και μεταναστών, από ευρωπαϊκό έδαφος στη χώρα». Όπως επεσήμανε η ίδια πηγή, «τα νέα δεδομένα και οι εχθροπραξίες που έχουν ξεσπάσει στη Συρία, δυσχεραίνουν εκ των πραγμάτων την όποια προσπάθεια, δεδομένης και της επικίνδυνης κατάστασης που έχει διαμορφωθεί επί του εδάφους». Τα νέα δεδομένα παρακολουθεί και η Λευκωσία, η οποία επηρεάζεται εκ των πραγμάτων δυσμενώς, καθώς επενδύει στη διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου επιστροφών προς τη Συρία, το οποίο τίθεται εν αμφιβόλω, υπό το φως της νέας ανάφλεξης στη χώρα. Η ίδια κοινοτική πηγή, δεν απέκλεισε πάντως το ενδεχόμενο διαφοροποίησης της κατάστασης, σημειώνοντας ότι οι Βρυξέλλες θα αξιολογήσουν όλα τα δεδομένα, προσθέτοντας ότι «όλα θα εξαρτηθούν από τις εξελίξεις».

Το ιταλικό μέτωπο

Σήμερα στην Ιταλία, αναμένεται ακρόαση στο Ανώτατο Δικαστήριο, αναφορικά με τη διαμάχη που έχει προκύψει μεταξύ της κυβέρνησης Μελόνι και της ιταλικής δικαιοσύνης, σε σχέση με τη νομιμότητα της ιταλοαλβανικής συμφωνίας. Όπως είχαμε δημοσιεύσει, μετά την άρνηση δικαστηρίου της Ρώμης να επικυρώσει την κράτηση μεταναστών στην Αλβανία, δικαστήριο της Μπολόνια παρέπεμψε το διάταγμα της ιταλικής κυβέρνησης για «ασφαλείς τρίτες χώρες», στο Δικαστήριο της Ε.Ε., γεγονός που προκάλεσε μείζονα κρίση στις σχέσεις εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας στην Ιταλία.

Νομικοί κύκλοι στην Ε.Ε. θεωρούν ως «δεδομένη» την παραβίαση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από την ιταλοαλβανική συμφωνία, πέραν των αναμφισβήτητων ηθικών κενών που τη χαρακτηρίζουν. Υπενθυμίζεται ότι η εγκατάσταση των δύο δομών της Ιταλίας σε αλβανικό έδαφος, κόστισε 670 εκατομμύρια ευρώ. Η Αλβανία, θα λαμβάνει ετήσιο ενοίκιο 160 εκατομμυρίων ευρώ, για τη διαμονή 1.000 προσφύγων και μεταναστών, ενώ το ποσό θα αυξάνεται αναλογικά, όσο αυξάνεται και ο αριθμός των «φιλοξενουμένων», που στη βάση των δυνατοτήτων των εγκαταστάσεων υποδοχής, θα έχει οροφή 3.000 ανθρώπους.

Το «ερωτηματικό» της Ευρωβουλής

Κύκλοι στις Βρυξέλλες βάζουν ένα ερωτηματικό στη στάση που θα τηρήσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «εάν η νέα Κομισιόν δρομολογήσει ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο θα κινείται εκτός των αποδεκτών νομικών ορίων και εκτός της ηθικής αντοχής ανθρωπιστικών οργανώσεων». Την ίδια ώρα, πάντως, διατυπώνεται η θέση ότι «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κινείται πολύ δεξιότερα στη βάση της νέας του σύνθεσης και κατά συνέπεια, εύκολα ή δύσκολα, αναμένεται να υιοθετήσει τις υπό διαμόρφωση προτάσεις της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν», που φέρεται να είναι σε θέση να πειθαναγκάσει το Σώμα να ακολουθήσει τη δική της γραμμή. Έχοντας βεβαίως στο πλευρό της, τον ηγέτη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος Μάνφρεντ Βέμπερ που κινείται σε γερμανικούς ρυθμούς, οι οποίοι ενόψει και των επικείμενων εκλογών του Φεβρουαρίου, επιβάλλουν σκληρότερη γραμμή στο προσφυγικό/μεταναστευτικό. Κάτι που ζήτησε και ο ηγέτης των Χριστιανοδημοκρατών Φρίντριχ Μερτς, ο οποίος εκτιμάται ότι θα κερδίσει τις εκλογές και όπως έχει δηλώσει, δεν περιορίζεται σε επιστροφές, αλλά προσβλέπει σε μαζικές απελάσεις στη Συρία και στο Αφγανιστάν.

Τα λένε ξανά στη δεξίωση των Ηνωμένων Εθνών

Ατυπο τετ-α-τετ Χριστοδουλίδη-Τατάρ στο Λήδρα Πάλλας στις 10 Δεκεμβρίου – Σκυτάλη για... ΝΑΤΟ πήρε ο Τουρκοκύπριος ηγέτης

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Ο Κόλιν Στιούαρτ θα έχει σύντομες συζητήσεις, στο πλαίσιο του κοινωνικού χαρακτήρα της δεξίωσης του ΟΗΕ με τους δύο ηγέτες και επιδιώκει ένα απόγευμα σε καλό κλίμα που θα λειτουργήσει θετικά στις προσπάθειες άρσης του αδιεξόδου.

Στην καθιερωμένη δεξίωση που οργανώνουν τα Ηνωμένα Έθνη προς το τέλος κάθε χρόνου θα ξανασυναντηθούν, την επόμενη εβδομάδα, ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης, Ερσίν Τατάρ. Οι δύο ηγέτες αποδέχτηκαν την πρόσκληση του επικεφαλής του ΟΗΕ στην Κύπρο, Κόλιν Στιούαρτ και θα συναντηθούν την επόμενη Τρίτη 10 Δεκεμβρίου, στις 7μ.μ., στο Λήδρα Πάλας. Η συνάντηση, αν και άτυπου χαρακτήρα, θα σηματοδοτήσει την πρώτη συνάντηση των δύο ηγετών δυόμισι μήνες μετά από το άτυπο γεύμα του περασμένου Οκτωβρίου στη Νέα Υόρκη –όπου οι δύο ηγέτες συναντήθηκαν με τον γ.γ. του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες– σε μια συνάντηση που αναμένεται να δρομολογήσει εξελίξεις με τις αρχές του νέου έτους στο πλαίσιο των προσπαθειών των Ηνωμένων Εθνών για άρση του αδιεξόδου των συνομιλιών.

Σε αναμονή της Ντι Κάρλο

Υπό αυτό το βάρος η δεξίωση του ΟΗΕ στη νεκρή ζώνη μπορεί να σηματοδοτήσει κάποια κινητικότητα σε σχέση και με την αναμενόμενη –από έμπειρους παρατηρητές– κάθοδο της βοηθού γ.γ., Ρόζμαρι ντι Κάρλο, στην Κύπρο στις αρχές του νέου έτους, επίσκεψη που εκτός απροόπτου θα προλειάνει το έδαφος για την προετοιμασία μιας διεθνούς διάσκεψης στο Κυπριακό. Καλά ενημερωμένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως ο Κόλιν Στιούαρτ θα έχει σύντομες συζητήσεις, στο πλαίσιο του κοινωνικού χαρακτήρα της δεξίωσης του ΟΗΕ στην Κύπρο, με τους δύο ηγέτες και επιδιώκει ένα απόγευμα σε καλό κλίμα που θα λειτουργήσει θετικά στις προσπάθειες άρσης του αδιεξόδου. Εκτός απροόπτου εντός του Ιανουαρίου η κα ντι Κάρλο θα επισκεφθεί την Κύπρο εκ μέρους του γ.γ. του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, θα συναντήσει τους δύο ηγέτες και αναμένεται να τεθούν οι βάσεις για μια διεθνή διάσκεψη του Κυπριακού –με τη συμμετοχή Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου– εντός του πρώτου διμήνου του 2025.

Βολές για ΝΑΤΟ από Τατάρ

Η συζήτηση για την ένταξη της Κύπρου στον Οργανισμό Βορειοατλαντικής Συμφωνίας (ΝΑΤΟ) προκάλεσε την αντίδραση του Τουρκοκύπριου ηγέτη, Ερσίν Τατάρ, ο οποίος με γραπτή του δήλωση εκτόξευσε κατηγορίες προς την ελληνοκυπριακή κοινότητα, και τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη.

«Το ΝΑΤΟ δεν είναι ΕΕ, η μητέρα πατρίδα, Τουρκία, δεν θα επιτρέψει αυθαίρετες πολιτικές αποφάσεις», ανέφερε

Εκτός απροόπτου εντός του Ιανουαρίου η κα ντι Κάρλο θα επισκεφθεί την Κύπρο εκ μέρους του γ.γ. του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, θα συναντήσει τους δύο ηγέτες και αναμένεται να τεθούν οι βάσεις για μια διεθνή διάσκεψη του Κυπριακού.

ο Τ/κ ηγέτης, Ερσίν Τατάρ, σε γραπτή του δήλωση, επικρίνοντας τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, Νίκο Χριστοδουλίδη, ότι προσπαθεί να δημιουργήσει νέα ατζέντα, προκειμένου «να κερδίσει τη χαμένη στήριξη του ελληνοκυπριακού λαού» κατά την έκφρασή του, φωτογραφίζοντας πως η συζήτηση στην ελληνοκυπριακή κοινότητα για το ΝΑΤΟ γίνεται για σκοπούς εσωτερικής κατανάλωσης. Ο κ. Τατάρ πρόσθεσε πως «η συμβουλή μου προς τον Ελληνοκύπριο ηγέτη είναι να σταματήσει να εξαπατά τον ίδιο του τον λαό, να εσωτερικεύσει τις πραγματικότητες επί του εδάφους και να ανταποκριθεί θετικά στις εκκλήσεις μας για συνεργασία που θα ωφελήσει τα δύο κράτη, τους δύο λαούς και την περιοχή μας».

«Αν και γενικά δεν βλέπω την αξία του να απαντάω σε δηλώσεις του Ελληνοκύπριου ηγέτη που βασίζονται σε ψευδαισθήσεις, ένιωσα την ανάγκη να κάνω αυτή τη δήλωση για να ενημερώσω σωστά τον λαό μας, λόγω του γεγονότος ότι αυτές οι προσπάθειες του Χριστοδουλίδη άρχισαν να συζητούνται στην κοινή μας γνώμη. Το Σύμφωνο Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (ΝΑΤΟ) ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της Ουάσιγκτον που υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949. Το άρθρο 10 της Συνθήκης αυτής, ορίζει με σαφήνεια τη διαδικασία ένταξης. Το σχετικό άρθρο δεν επιδέχεται αμφισβήτησης. Η διαδικασία ένταξης μπορεί να ξεκινήσει μόνο με την ομόφωνη ψήφο όλων των μελών. Με άλλα λόγια, ούτε εσείς μπορείτε να το κάνετε μόνοι σας, ούτε μια άλλη χώρα μπορεί να το πραγματοποιήσει μόνη της για λογαριασμό σας», ανέφερε ο Τουρκοκύπριος ηγέτης.

Αντιδρούν και τ/κ κόμματα

Ο γ.γ. του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ), Ογουζχάν Χασίπογλου, υποστήριξε ότι ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης προσπαθεί «να σώσει την εικόνα του με δήθεν κινήσεις εξωτερικής πολιτικής» με τις οποίες «ενθουσιάζεται μάταια» θεωρώντας πως θα παραγκωνίσει τον τουρκοκυπριακό «λαό» και θα περάσει σε απευθείας επαφές με την Τουρκία. Μετά την πρόσφατη συνάντησή του με τον πρόεδρο Μπάιντεν, ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, συνέχισε, έφερε ξανά στην ατζέντα την ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ «με κόστος να ρίξει το νησί στη φωτιά». Υποστήριξε ότι δεν θα ωφελήσει κανέναν η προσπάθεια προώθησης αυτής της διαδικασίας ξέροντας ότι η Τουρκία θα θέσει βέτο σε μια πιθανή ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ. Το σημαντικότερο στρατιωτικό και πολιτικό μήνυμα που θα μπορούσε να δώσει το ψευδοκράτος στην ελληνοκυπριακή πλευρά, το Ισραήλ, και άλλα κράτη, κατά τον κ. Χασίπογλου, είναι μια «συμφωνία αμυντικής συνεργασίας» με την Τουρκία ενάντια στη ζώνη του πυρός εντός της οποίας βρίσκεται η Μέση Ανατολή και στα βήματα της ελληνοκυπριακής πλευράς. Ο πρόεδρος του Κόμματος του Λαού (ΚΛ), Κουντρέτ Οζερσάι, δήλωσε ότι αναμένει μεγάλη απογοήτευση τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη στο θέμα της ένταξης στο ΝΑΤΟ.

Αυξάνονται οι ανελαστικές δαπάνες

Μιχάλης Περσιάνης: Η πορεία τους εξακολουθεί να είναι αιτία προβληματισμού, καθώς κινείται γύρω στο 60% των συνολικών

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Θετική είναι η γενικότερη εικόνα των δημοσίων οικονομικών στην Κύπρο, αλλά υπάρχουν αστερίσκοι που χρήζουν προσοχής, αφού συνεχίζεται η αύξηση των ανελαστικών δαπανών, περιλαμβανομένου και του μισθολογίου της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με σημείωμα που απέστειλε στην Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου Κύπρου, κ. Μιχάλης Περσιάνης, η ανησυχία σε σχέση με το μείγμα δαπανών παραμένει υψηλή, με δεδομένες τις νέες αυξήσεις που καταγράφονται στις ανελαστικές δαπάνες, οι οποίες παραμένουν υψηλές και με αυξητική τάση.

Στο σημείωμα που απέστειλε στην Επιτροπή την περασμένη Παρασκευή, 29 Νοεμβρίου, στο πλαίσιο της συζήτησης του Προϋπολογισμού του 2025, διαβλέπει πως το υπουργείο Οικονομικών έχει καταβάλει προσπάθεια περιορισμού του ρυθμού αύξησης των ανελαστικών δαπανών, σε σχέση με τον περσινό Προϋπολογισμό, τουλάχιστον ως ποσοστό των συνολικών δαπανών της Δημοκρατίας. Η πορεία, ωστόσο, των ανελαστικών δαπανών κατά τον πρόεδρο του Συμβουλίου εξακολουθεί να είναι αιτία προβληματισμού, καθώς κινείται γύρω στο 60% των συνολικών δαπανών, με αύξησή τους στο 70% μέχρι το 2027, με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο δημοσιονομικός «χώρος» για την άσκηση διακριτικής πολιτικής από πλευράς της εκτελεστικής εξουσίας. Εξ αυτών, οι δαπάνες προσωπικού παραμένουν η κύρια κατηγορία δαπανών, η οποία φτάνει στο 31,7% των συνολικών δαπανών του κράτους μέχρι το 2027.

Ο κ. Περσιάνης υπογραμμίζει στο σημείωμα πως, οι αυξήσεις των δαπανών προσωπικού δεν είναι από μόνες τους απαγορευτικές. Εξηγεί, όμως, ότι ο ρυθμός αύξησης, από τη στιγμή που δεν συνοδεύεται και δεν καθοδηγείται από αυξήσεις στον όγκο, την ταχύτητα ή την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στην οικονομία και στην κοινωνία, αποτελούν όπως εμφατικά λέει, «νεκρό βάρος» για τα δημόσια οικονομικά. «Η ένταση ως προς τις συνεχείς αυξήσεις του συγκεκριμένου κόστους, αλλά και του κόστους των λειτουργικών δαπανών, έγκειται στο ότι η αυξημένη δαπάνη, πρώτο, δεν αντικατοπτρίζει κάποια βελτίωση των υπηρεσιών για τις οποίες πληρώνει η κοινωνία, και δεύτερο ότι στερεί από την εκτελεστική εξουσία τη δημοσιονομική ευχέρεια για την άσκηση διακριτικής πολιτικής χωρίς να προκαλέσει δημοσιονομικές πιέσεις», σχολιάζει.

Τονίζεται στο σημείωμα που απέστειλε στην Επιτροπή, η υψηλή πιθανότητα για νέες δαπάνες που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, οι οποίες δεν έχουν ακόμα προϋπολογιστεί, και για τις οποίες θα απαιτηθεί δημοσιονομικός «χώρος» τα επόμενα χρόνια. «Έτσι, η αύξηση των δαπανών που δεν έχουν αντίκρισμα ως προς τα οφέλη που αποκομίζει η κοινωνία, και ιδίως ο ρυθμός των αυξήσεων, ενισχύει το δυνητικό ρίσκο για τα δημόσια οικονομικά. Σημειώνουμε πως οι συνολικές λειτουργικές δαπάνες, ως ποσοστό των συνολικών δαπανών, καταγράφουν προσωρινή αύξηση κατά το 2025, με επιστροφή τους στα επίπεδα του 2024 στον χρονικό ορίζοντα του

Η αύξηση των ανισορροπιών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί όσο το δυνατόν νωρίτερα προς αποφυγή πολιτικά και κοινωνικά επώδυνων αποφάσεων σε μεταγενέστερα χρόνια.

ΜΔΠ (2027). Η συγκεκριμένη εικόνα, όπου το σχήμα του γραφήματος διαγράφει ένα ανάποδο «U», είναι θετική. Επιπλέον, σε απόλυτα ποσά οι ρυθμοί αύξησης των εν λόγω δαπανών παραμένουν περιορισμένοι για την περίοδο 2025-2027», σημειώνει.

Πάνω τα κρατικά έσοδα

Μεταξύ των πυλώνων που αναλύει ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, είναι και τα κρατικά έσοδα. Τα κρατικά έσοδα κατά το Συμβούλιο συνεχίζουν να καταγράφουν υψηλούς ρυθμούς αύξησης. Φυσιολογικά, η αύξηση των κρατικών εσόδων καθοδηγείται από τον συνδυασμό υψηλών τιμών και του υψηλού ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ. Ωστόσο, εξηγεί ότι ο ρυθμός με τον οποίο ενισχύονται τα φορολογικά έσοδα της Δημοκρατίας παραμένει υψηλότερος του αναμενόμενου, ακόμα και όταν ληφθεί υπόψη ο συνδυασμός ανάπτυξης και πληθωρισμού.

Με βάση τις ενδείξεις, η εκτίμηση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου συνάδει και με τις αναλύσεις άλλων φορέων, πως τα φορολογικά έσοδα αναμένεται να παραμείνουν αυξημένα, με τις εισπράξεις του 2024 να αποτελούν το νέο «φυσιολογικό» επίπεδο εσόδων. Ωστόσο, το σημαντικότερο είναι πως οι ρυθμοί αυξήσεων στα κρατικά έσοδα αναμένεται πως θα αρχίσουν να εξαντλούνται κατά την περίοδο 2025-2026 και πως δεν αναμένεται ότι η αυξητική τάση θα συνεχιστεί σε βάθος χρόνου. Κατά το Συμβούλιο, η συγκεκριμένη διαπίστωση πρέπει να αποτελέσει σημαντική παράμετρο στον σχεδιασμό των δαπανών για τον χρονικό ορίζοντα, τόσο του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου (μέχρι το 2027) όσο και του προγραμματισμού στο πλαίσιο των νέων Κανόνων Οικονομικής Διακυβέρνησης (μέχρι το 2028).

Σημειώνει επίσης στο σημείωμα πως, το κράτος συνεχίζει τη διαχρονική τάση για μεγέθυνσή του ως ποσοστού του ΑΕΠ, γεγονός που προκαλεί αλυσιδωτά σημεία τρωτότητας για την οικονομία, περιλαμβανομένου και του ενδεχόμενου αραίωσης επενδύσεων, και με μειωμένη ευχέρεια άσκησης πολιτικής κάτω από σενάρια μελλοντικών δυσκολιών. «Ήδη, ένα κράτος του 50% δεν φαντάζει ως απόμακρο ενδεχόμενο, καθώς οι αυξητικές τάσεις συνεχίζονται», σημειώνει.

Διαρθρωτικές αδυναμίες

Σύμφωνα με τον κ. Περσιάνη, η γενικότερη εικόνα των δημοσίων οικονομικών καθοδηγείται από την ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, τη χαμηλή ανεργία και την ομαλοποίηση του πληθωρισμού, παρά τις νησίδες συνεχιζόμενων αυξήσεων στις τιμές, κυρίως στις υπηρεσίες. Το δημόσιο χρέος διατηρείται σε πτωτική πορεία, με το ενοποιημένο πλεόνασμα να επιτυγχάνεται σε υψηλούς ρυθμούς καθ' όλη τη διάρκεια του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου, μέχρι το 2027. «Παρά τα αυξημένα ρίσκα που προκύπτουν, κυρίως εξωγενώς, η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί είναι εντός ακτίνας», εξηγεί.

Ωστόσο, κατά τον κ. Περσιάνη υφίσταται σημαντικό ρίσκο υλοποίησης, κυρίως λόγω του εμπροσθοβαρούς σχεδιασμού, ο οποίος συνεπάγεται πως η επίτευξη των στόχων απαιτεί μείωση δαπανών στα τελευταία έτη του ΜΔΠ. Επιπλέον, το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις της Δημοκρατίας ολοκληρώνονται το 2028, ενώ το ΜΔΠ ολοκληρώνεται το 2027, συνεπάγεται πως η τήρηση των υποχρεώσεων της Δημοκρατίας χωρίς αναθεωρήσεις, θα απαιτήσει ακόμα ένα έτος συγκράτησης δαπανών, και δη των καθαρών πρωτογενών δαπανών.

Με δεδομένους τους αυξημένους κινδύνους που διαμορφώνονται σε σχέση με την ανάπτυξη, κυρίως λόγω εξωγενών παραγόντων, ο εμπροσθοβαρής χαρακτήρας του προγραμματισμού δαπανών αποτελεί σημαντικό παράγοντα ευαισθησίας των δημοσίων οικονομικών σε δυσμενείς εξελίξεις. Παρά τη μείωση του χρέους, μια υπέρβαση δαπανών πολύ πιθανόν να οδηγήσει στη λήψη μέτρων από πλευράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.«Η αύξηση των ανισορροπιών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί όσο το δυνατόν νωρίτερα προς αποφυγή πολιτικά και κοινωνικά επώδυνων αποφάσεων σε μεταγενέστερα χρόνια όταν τα διαρθρωτικά ζητήματα που δημιουργούνται, θα αρχίσουν να ωριμάζουν», καταλήγει.

Ο κ. Περσιάνης υπογραμμίζει στο σημείωμα πως, οι αυξήσεις των δαπανών προσωπικού δεν είναι από μόνες τους απαγορευτικές.

Ανοίγει η συζήτηση για «ανεξαρτησία» της Αρχής κατά της Διαφθοράς

Επί τάπητος η δυνατότητα πρόσληψης προσωπικού - Θα ανακινηθεί στη Βουλή η καταχώρηση ιδιωτικών ποινικών υποθέσεων

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Την ίδια ώρα που αναμένονται τα πρώτα δείγματα γραφής από την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς –σύμφωνα με τις προαναγγελίες του επιτρόπου Διαφάνειας, Χάρη Πογιατζή, τα πορίσματα για σημαντικές έρευνες θα είναι έτοιμα στις αρχές του 2025, χαρακτηρίζοντας την υπόθεση για το βιβλίο «Κράτος Μαφία» το μεγάλο τεστ της Αρχής– ανοίγει η συζήτηση για την ενίσχυσή της με νομοθετικές αλλαγές. Το ερώτημα είναι εάν η κατάληξη θα είναι η άρδην απαλλαγή της από τον χαρακτηρισμό «ξεδοντιασμένη», με τον οποίο έχει πλέον ταυτιστεί στη δημόσια συζήτηση λόγω των περιορισμένων εξουσιών της, ή θα γίνουν εν μέρει και αποσπασματικά θεραπευτικές ενέργειες.

Το όλο θέμα θα απασχολήσει σήμερα την Επιτροπή Νομικών της Βουλής, καθώς τα μέλη της έχουν εγγράψει αυτεπάγγελτα για συζήτηση «Το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς και τα θέματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή αυτού, καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Αρχή κατά την εκτέλεση του έργου της, κυρίως λόγω της υποστελέχωσής της». Σε δηλώσεις του στην «Κ», ο πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών, Νίκος Τορναρίτης, σημείωσε ότι μετά το πέρας της συζήτησης, ενεδεχομένως ορισμένα θέματα να καταλήξουν σε προτάσεις νόμου, σε μία προσπάθεια να μπορέσει η Αρχή να λειτουργήσει απρόσκοπτα και σοβαρά.

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση στον πιο πάνω τίτλο, αλλά και από ενημέρωση που έτυχε η «Κ» από τον κ. Τορναρίτη και τον κ. Πογιατζή, ο στόχος είναι η συζήτηση να περιστραφεί κυρίως γύρω από το πρόβλημα στελέχωσης που αντιμετωπίζει η Αρχή. Συγκεκριμένα, ο επίτροπος Διαφάνειας και τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής θα παραστούν στη Βουλή για να ζητήσουν τη μετατροπή της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ώστε να καταστεί εντελώς ανεξάρτητη και να προβαίνει από μόνη της σε προσλήψεις προσωπικού. Αυτό στο οποίο αποσκοπούν τα μέλη της Αρχής δεν είναι μόνο η αύξηση του προσωπικού, ώστε να μην παρουσιάζονται καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των ερευνών, αλλά και να επιλέγουν τα ίδια το προσωπικό, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που έχουν να κάνουν με το προσόν της εχεμύθειας.

«Δεν νομίζουμε να υπάρχει οποιοσδήποτε που να θεωρεί ότι η Αρχή μπορεί να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της με τα 5 μέλη της και 6 πρόσωπα ως προσωπικό», τονίζει η Αρχή.

Μάλιστα, ο κ. Πογιατζής απέστειλε σχετικό υπόμνημα χθες Τρίτη στη Βουλή, ενόψει της συζήτησης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αρχή, δίνοντας το στίγμα των αιτημάτων, για να ξεπεραστούν δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο έργο τους.

Παρά τη συγκεκριμένη κατεύθυνση, προς την οποία έχει προγραμματιστεί να κινηθεί η σημερινή συζήτηση, οι μέχρι σήμερα συζητήσεις για το έργο και τον ρόλο της Αρχής καταδεικνύουν ότι η στελέχωση είναι μόνο μία πτυχή που της στερεί την πραγματική ανεξαρτησία, ώστε να μην αναφέρεται ως «Ανεξάρτητη», μόνο κατ' όνομα. Την ίδια ώρα εκκρεμεί η συζήτηση της πρότασης νόμου που κατέθεσε στις 31 Οκτωβρίου στην Επιτροπή Νομικών ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Δημήτρης Δημητρίου, ώστε η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς να μπορεί να καταχωρεί ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις, αποκτώντας κάποιας μορφής ανεξαρτησία, δεδομένου ότι έχει μόνο ερευνητικές και όχι ανακριτικές εξουσίες. Απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της «Κ», ο κ. Πογιατζής είπε ότι στη σημερινή συζήτηση δεν θα θέσει το ζήτημα της καταχώρησης ιδιωτικών ποινικών υποθέσεων, αλλά θα περιοριστεί στη στελέχωση. «Αν το θέσουν φυσικά οι βουλευτές, είμαστε έτοιμοι να τοποθετηθούμε, αλλά εμείς από δική μας πρωτοβουλία δεν θα το θέσουμε», ανέφερε.

Όπως πληροφορείται η «Κ», το θέμα αυτό θα φροντίσει να το εγείρει ο ίδιος ο κ. Δημητρίου, ο οποίος θα παραστεί στη συνεδρίαση. Υπενθυμίζεται ότι οι αδυναμίες της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς απασχόλησαν αρκετές φορές συζητήσεις στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, όπου προεδρεύει. Πάντως, σε συνέντευξή του στην «Κ» (17 Νοεμβρίου 2024), ο ίδιος ο κ. Πογιατζής δήλωσε ότι συμφωνεί με την πρόταση νόμου του κ. Δημητρίου. «Έχουμε ανεξαρτησία αλλά όχι τόση όσο θα θέλαμε.

Βέβαια, εμείς μελετήσαμε και στηρίζουμε την πρόταση νόμου του βουλευτή και προέδρου της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Δημήτρη Δημητρίου, που κατατέθηκε για συζήτηση στη Βουλή και θα επιτρέψει στην Αρχή να καταχωρεί ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις. Εκτιμούμε ότι η πρόταση αυτή θα μας δώσει ανεξαρτησία όσον αφορά τον προϋπολογισμό μας, την πρόσληψη του προσωπικού μας, το οποίο αποτελεί και ένα από τα μεγαλύτερά μας προβλήματα

Την ίδια ώρα θα μας δώσει το δικαίωμα να καταχωρούμε εμείς ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις για μικροπαραβάσεις στη νομοθεσία. Μας λύνει τα χέρια και θα το στηρίξουμε», ανέφερε.

Μιλώντας στην «Κ», ο κ. Πογιατζής είπε ότι ο ίδιος δεν θα θέσει το ζήτημα της καταχώρησης ιδιωτικών ποινικών υποθέσεων, αλλά θα περιοριστεί στη στελέχωση. «Αν το θέσουν φυσικά οι βουλευτές, είμαστε έτοιμοι να τοποθετηθούμε», ανέφερε.

Έλεγχος από... ελεγχόμενους

Όπως τονίζεται στο υπόμνημα της Αρχής προς τη Βουλή, έχοντας συνεκτιμήσει όλες τις παρεχόμενες οδούς, έχουν καταλήξει ότι η μοναδική οδός η οποία επιτυγχάνει την πλήρη ανεξαρτησία της Αρχής, είναι η μετατροπή της σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. «Δεν τίθεται θέμα αύξησης του προϋπολογισμού, απλώς θα παύσει να υπάρχει ο έλεγχος από υπηρεσίες τις οποίες ελέγχει η Αρχή, έλεγχος ο οποίος επηρεάζει την ανεξαρτησία της και έχει, πολλές φορές, προκαλέσει προβλήματα. Με τον τρόπο αυτό, θα ελέγχεται μόνο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και την Ελεγκτική Υπηρεσία», διευκρινίζεται.

Η υποστελέχωση

Σήμερα στην Αρχή απασχολούνται έξι πρόσωπα, τα οποία υπηρετούν ως προσωπικό, ως ακολούθως: (α) Μόνιμο Προσωπικό: 1 (Αχθοφόρος/Κλητήρας) (β) Με απόσπαση: 1 (Λειτουργός Οικονομικών Θεμάτων) (γ) Εναλλάξιμο Προσωπικό: 4 (1 Διοικητική Λειτουργός και 3 Γραμματειακοί Λειτουργοί). Η υποστελέχωση αποτελεί μακράν το σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει, όπως σημειώνει η Αρχή. «Δεν νομίζουμε να υπάρχει οποιοσδήποτε που να θεωρεί ότι η Αρχή μπορεί να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της με τα 5 μέλη της και τα 6 πιο πάνω πρόσωπα ως προσωπικό», τονίζει.

Όπως υπολογίζουν, ο απαιτούμενος αριθμός προσωπικού για την επιτέλεση του έργου της Αρχής, είναι περίπου 25 πρόσωπα, σημειώνοντας ότι δεν είναι υπερβολικός αριθμός.

Η επιλογή προσωπικού

Την ίδια ώρα σημειώνουν ότι, αν και ακολούθησαν διαδικασία απόσπασης λειτουργών από άλλες υπηρεσίες, από τα 5 πρόσωπα που είχαν επιλέξει, μόνο ένα έλαβε έγκριση από τον προϊστάμενό του, για να αποσπαστεί στην Αρχή. Στο σημείο αυτό δευκρινίζουν ότι με βάση την κείμενη νομοθεσία, όλες οι εργασίες της Αρχής πρέπει να διεξάγονται σε συνθήκες πλήρους εχεμύθειας. Προς τον σκοπό αυτό, η Αρχή έχει αποφασίσει ότι δεν μπορεί να αποδέχεται οποιαδήποτε στελέχη τούς αποστέλλουν άλλα τμήματα ως προσωπικό, χωρίς η ίδια να προβαίνει στον δικό της έλεγχο. Μέχρις ότου επιλυθεί το θέμα της στελέχωσης της Αρχής με μόνιμο προσωπικό, η Αρχή έχει αποφασίσει ότι ο μοναδικός τρόπος για να επιτελεί αποτελεσματικά το έργο της είναι η αγορά υπηρεσιών με σύναψη δημοσίων συμβάσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, τονίζει, η Αρχή κινδυνεύει με παράλυση.

Όπως αναφέρεται στο σημείωμα, μέχρι σήμερα η Αρχή έχει λάβει συνολικά 330 καταγγελίες, ενώ έχει θέσει σε πλήρη εφαρμογή τη νομοθεσία του Lobbying. Αξίζει να σημειωθεί ότι συστάσεις για ενίσχυση της Αρχής αναφέρονται στην τελευταία έκθεση (2024) της επιτροπής Greco για το Κράτος Δικαίου.

Συγκεκριμένα, καλεί την Κύπρο να συνεχίσει τις προσπάθειες, ώστε να διασφαλίσει ότι η Αρχή διαθέτει τους οικονομικούς, ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Στον «αέρα» τα σχέδια ευρωπαϊκών εταιρειών για ιπτάμενα ταξί

Μία από τις καινοτομίες των Ολυμπιακών Αγώνων που έγιναν φέτος στο Παρίσι επρόκειτο να είναι μια υπηρεσία ηλεκτρικού ιπτάμενου ταξί. Η γερμανική εταιρεία Volocopter είχε υποσχεθεί ότι το διθέσιο ηλεκτρικό αεροσκάφος της, VoloCity, θα μετέφερε επιβάτες σε όλη την πόλη. Ομως αυτό δεν συνέβη ποτέ, αφού η εταιρεία αρκέστηκε σε μερικές πτήσεις επίδειξης. Ηταν σίγουρα ένα πλήγμα για το προφίλ της Volocopter, καθώς στο παρασκήνιο η εταιρεία είχε πιο σοβαρά προβλήματα να αντιμετωπίσει και ενώ προσπαθούσε να βρει τη χρηματοδότηση που θα της επέτρεπε να συνεχίσει τις προσπάθειές της. Οι συνομιλίες για ένα δάνειο ύψους 100 εκατ. ευρώ με την κυβέρνηση ναυάγησαν τον Απρίλιο και πλέον οι ελπίδες της εναποτίθενται στην κινεζική Geely, η οποία συζητάει την απόκτηση του 85% της Volocopter με αντάλλαγμα χρηματοδότηση 95 εκατ. δολαρίων.

Η Volocopter είναι μία από τις δεκάδες εταιρείες σε όλο τον κόσμο που αναπτύσσουν αεροσκάφη κάθετης απογείωσης και προσγείωσης (EVTOL). Ωστόσο, αντιμέτωπες με το τεράστιο κόστος που συνεπάγεται η έγκριση των αεροσκαφών αυτών από τις Αρχές και στη συνέχεια η παραγωγή τους, πολλές εταιρείες βλέπουν τους επενδυτές τους να κάνουν πίσω.

Η Lilium είναι ένα από τα πιο διάσημα «θύματα» του κλάδου. Η γερμανική εταιρεία είχε αναπτύξει τη δική της, ριζοσπαστική προσέγγιση στα EVTOLs. Το αεροσκάφος της χρησιμοποιεί 30 ηλεκτρικές τουρμπίνες, οι οποίες μπορούν να στρέφονται όλες μαζί, ώστε να υποστηρίζουν τόσο την κάθετη απογείωση όσο και την πτήση προς τα μπροστά. Η εταιρεία έφτασε στο σημείο να δηλώνει ότι έχει παραγγελίες και συμφωνίες κατανόησης για 780 τέτοια τζετ από όλο τον κόσμο, είχε ξεκινήσει την κατασκευή των πρώτων αεροσκαφών της, ενώ σχεδίαζε να αρχίσει τις πρώτες δοκιμές της στις αρχές του 2025. Τα χρήματα όμως τελείωσαν και το δάνειο των 100 εκατ. ευρώ που προσπάθησε να πάρει η Lilium από τη γερμανική αναπτυξιακή τράπεζα KfW δεν ήρθε ποτέ. Στις αρχές Νοεμβρίου, η εταιρεία έθεσε τη βασική λειτουργική μονάδα της σε καθεστώς πτώχευσης και η μετοχή της διαγράφηκε από το χρηματιστήριο Nasdaq.

Σημαντικά εμπόδια έχει συναντήσει και η βρετανική Vertical Aerospace, η οποία ιδρύθηκε το 2016 από τον επιχειρηματία Στίβεν Φιτζπάτρικ. Το δικό της αεροσκάφος, VX4, χρησιμοποιεί οκτώ τουρμπίνες πάνω σε λεπτά φτερά, με τον ιδρυτή της να ισχυρίζεται ότι θα είναι «100 φορές» πιο ασφαλές και αθόρυβο από ένα ελικόπτερο, στο 20% του κόστους. Ομως τον Αύγουστο, ένα τηλεχειριζόμενο πρωτότυπό της υπέστη σοβαρές ζημιές όταν συνετρίβη κατά τη διάρκεια δοκιμών. Και τον Μάιο, η Rolls Royce αποσύρθηκε από τη συμφωνία να την προμηθεύσει με ηλεκτρικούς κινητήρες για το αεροσκάφος.

Το δικό της project EVTOL αναπτύσσει και η Airbus, η οποία έχει σχεδιάσει το CityAirbus NextGen, ένα τετραθέσιο αεροσκάφος με οκτώ τουρμπίνες που θα μπορεί να ταξιδέψει σε ακτίνα 80 χλμ. Κατά τα άλλα, πολλά υποσχόμενες θεωρούνται οι αμερικανικές Joby και Archer. Το να κατασκευάσουν πάντως το αεροσκάφος τους δεν θα είναι το τέλος των δυσκολιών για αυτές τις εταιρείες, αφού η επόμενη πρόκληση θα είναι να δημιουργήσουν μια κερδοφόρα αγορά για αυτές τις υπηρεσίες. Τα πρώτα δρομολόγια εκτιμάται ότι θα είναι μεταξύ των αεροδρομίων και του κέντρου των πόλεων. Είναι αμφίβολο όμως εάν θα είναι οικονομικά βιώσιμα, ειδικά εάν συνυπολογιστεί το κόστος του πιλότου και των μπαταριών.

Απεργία στις γερμανικές μονάδες της VW για τα σχέδια περικοπών

Για σκληρή μάχη μιλούν τα συνδικάτα και προαναγγέλλουν νέες κινητοποιήσεις

Πληθαίνουν τα βάσανα της Volkswagen, που αντιμετωπίζει πλέον γενική απεργία και κινητοποιήσεις σε όλες τις μονάδες της εντός Γερμανίας, ενώ προσπαθεί να βρει τρόπους να μειώσει το κόστος της προκειμένου να διαχειριστεί αποτελεσματικά τη μείωση της ζήτησης για τα οχήματά της και ειδικότερα τα ηλεκτροκίνητα. Μετά από εβδομάδες ατελέσφορων διαπραγματεύσεων, στο πλαίσιο των οποίων η εμβληματική αυτοκινητοβιομηχανία της Γερμανίας αρνήθηκε πεισματικά να αποκλείσει τις μαζικές απολύσεις και τα λουκέτα σε μονάδες της εντός της χώρας, περίπου 66.000 υπάλληλοί της εγκατέλειψαν τις θέσεις τους για να συμμετάσχουν στη μεγαλύτερη απεργία που έχει αντιμετωπίσει η VW από το 2018. Στην απεργία συμμετείχαν όλες οι μονάδες της VW, με τις κινητοποιήσεις να ξεκινούν από τη ναυαρχίδα της VW, τη μονάδα ηλεκτροκίνητων οχημάτων στην πόλη Τζβικάου.

Υπολογίζεται πως η διακοπή εργασιών στην κύρια μονάδα στο Βόλφσμπουργκ μόνο για δύο ώρες συνεπάγεται την απώλεια παραγωγής 400 έως 600 οχημάτων.

Περίπου 66.000 υπάλληλοι της VW εγκατέλειψαν χθες τις θέσεις τους για να συμμετάσχουν στη μεγαλύτερη απεργία που έχει αντιμετωπίσει η εταιρεία από το 2018.

Η IG Metall, το πανίσχυρο γερμανικό συνδικάτο χάλυβα, που προκήρυξε την απεργία, ανακοίνωσε ότι διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει σε νέες κινητοποιήσεις σύντομα. Προσέθεσε, μάλιστα, ότι τις επόμενες ημέρες θα έχουν σχηματισθεί συνελεύσεις σε όλες τις μονάδες της αυτοκινητοβιομηχανίας. «Αν κριθεί αναγκαίο, θα είναι η πιο σκληρή μάχη διαπραγμάτευσης που έχει δει έως τώρα η Volkswagen», τόνισε ο Θόρστεν Γκρέγκερ, κύριος διαπραγματευτής της IG Metall, ενώ η επικεφαλής των εργατικών συμβουλίων της VW Ντανιέλ Καβάγιο επικρίνει δριμύτατα τη διοίκηση της εταιρείας που δεν υποχωρεί στην απόφασή της να κλείσει ορισμένες μονάδες και δεν δέχεται να εντάξει την περικοπή των μερισμάτων στο σχέδιο διάσωσής της. «Αυτή η προειδοποιητική απεργία υπογραμμίζει τα δίκαια αιτήματά μας», επισημαίνει η Καβάγιο και καλεί το Δ.Σ. της εταιρείας να αντιληφθεί πως «η κρίση της VW μπορεί να λυθεί μόνο μαζί με τους εργάτες της και όχι χωρίς αυτούς ή εναντίον τους».

Υπολογίζεται πως η διακοπή της παραγωγής στην κύρια μονάδα της VW στο Βόλφσμπουργκ και μόνο για δύο ώρες συνεπάγεται την απώλεια 400 έως 600 οχημάτων, και αν συνεκτιμηθεί η διακοπή της παραγωγής σε όλες τις άλλες μονάδες εντός Γερμανίας, η ζημία θα υπερβεί τα 1.000 οχήματα. Η γενική απεργία σε όλες τις μονάδες αποφασίστηκε την Παρασκευή, όταν η εταιρεία απέρριψε τις τελευταίες προτάσεις των συνδικάτων ως ανεπαρκείς. Αυτές αφορούσαν ένα πακέτο συνολικών περικοπών 1,5 δισ. ευρώ, μείωση των μερισμάτων, περικοπές σε κλιμάκια της διοίκησης της εταιρείας και «πάγωμα» των μπόνους για τους εργαζομένους τόσο το επόμενο έτος όσο και το 2026. Προέβλεπε επίσης τη δημιουργία ταμείου με τα χρήματα από τις προγραμματισμένες αυξήσεις μισθών, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αποζημιώσεις σε περίπτωση απολύσεων, όπως και για μειώσεις στη διάρκεια κάθε βάρδιας.

Το καταστατικό της Volkswagen δίνει στους υπαλλήλους της ισχυρό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθιστώντας ιδιαίτερα δύσκολες οποιεσδήποτε αποφάσεις όσον αφορά επώδυνες περικοπές. Οι εργαζόμενοι έχουν εκπροσώπους τους στις μισές θέσεις στο Δ.Σ. της εταιρείας, ενώ καταλαμβάνει και άλλες θέσεις το τοπικό συμβούλιο της Κάτω Σαξονίας που είναι η έδρα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Οι απεργίες καταφέρουν καίριο πλήγμα στη μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία της Ευρώπης, η οποία τους πρώτους εννέα μήνες του έτους κατέγραψε μείωση κερδών κατά 20% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Εκπρόσωπος της VW δήλωσε πως η αυτοκινητοβιομηχανία λαμβάνει μέτρα εκ των προτέρων για να ελαχιστοποιήσει τον αντίκτυπο της απεργίας σε μονάδες παραγωγής και πελάτες.

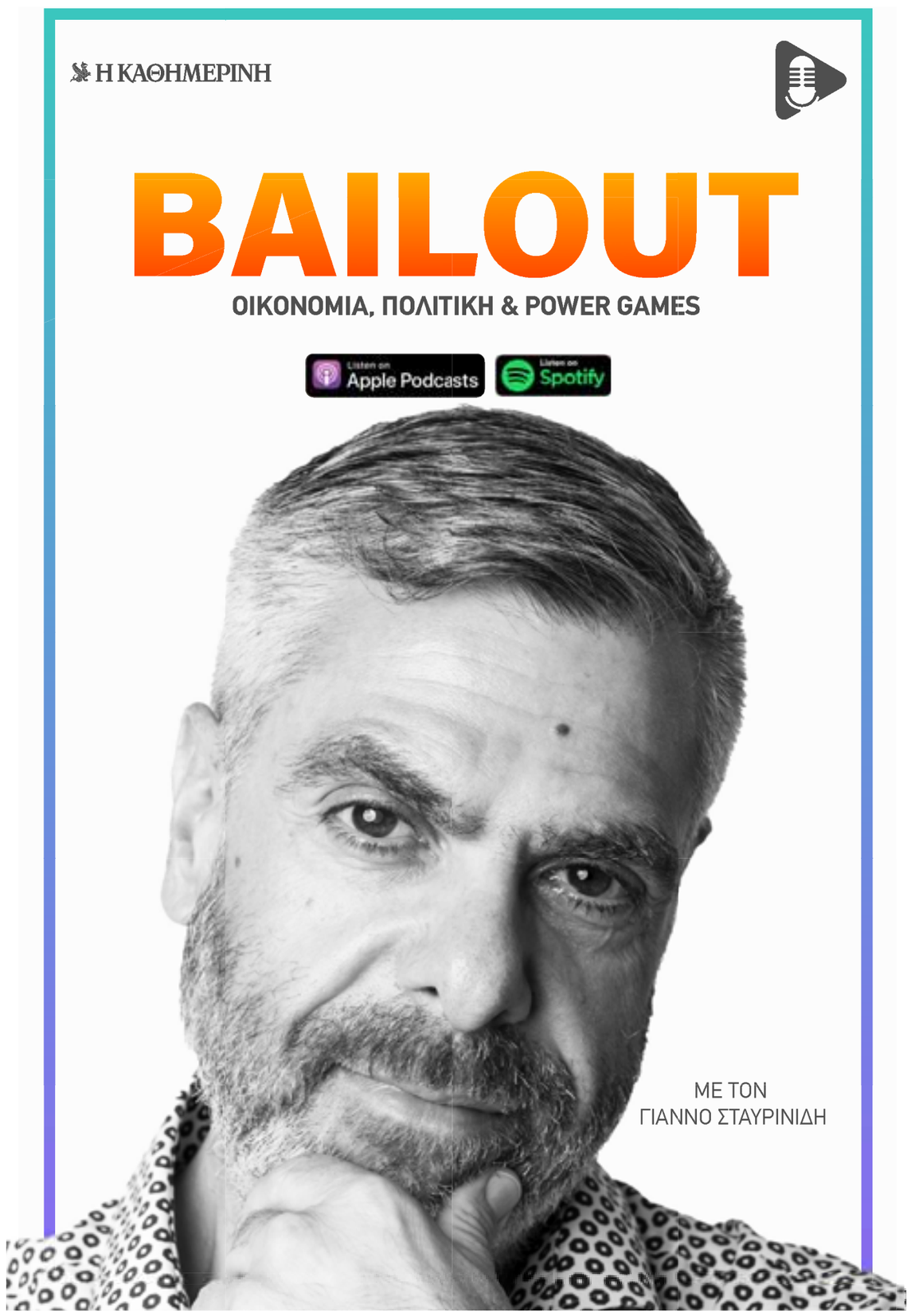

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ποιους ενοχλεί η μείωση των συντελεστών ΦΠΑ

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Ωραία περάσαμε. Κυβέρνηση και αντιπολίτευση αντάλλαξαν πυρά γύρω από την πρόταση της αντιπολίτευσης να μειωθούν συντελεστές ΦΠΑ κυρίως σε τρόφιμα ή και άλλα προϊόντα πρώτης ανάγκης. Ποιος θα πει όχι στην ενίσχυση των φτωχών; Ωραία, αλλά ήταν μια μάχη από το παρελθόν.

Σύμφωνα με τη στατιστική του ΟΟΣΑ, οι εισπράξεις ΦΠΑ στην Ελλάδα είναι 9% του ΑΕΠ κοντά στον μέσο όρο ΟΟΣΑ που είναι 7%. Αλλωστε ο ΦΠΑ αποτελεί το 21,9% των συνολικών φορολογικών εσόδων του κράτους, όταν ο μέσος όρος για τα μέλη του ΟΟΣΑ είναι στο 20,8%. Πολύ απλά, οι εισπράξεις από τον ΦΠΑ στην Ελλάδα δεν είναι υπερβολικές, δεν επιβαρύνουν τον πληθωρισμό περισσότερο από άλλες χώρες. Ωστόσο η «φιλολαϊκή» ιδέα να μειωθούν οι συντελεστές ΦΠΑ είναι απλή, εύκολη, τη δοκίμασαν σε διάφορες χώρες, ενώ συνήθως την προβάλλει η αντιπολίτευση. Ακόμη και το κόμμα της σημερινής κυβέρνησης όταν βρισκόταν στην αντιπολίτευση, όπως και η σημερινή αντιπολίτευση.

Βέβαια η αλήθεια είναι ότι η σημερινή κυβέρνηση μείωσε τους συντελεστές ΦΠΑ στις ζωοτροφές από το 13% στο 6% το 2021, στα λιπάσματα από το 13% στο 6% το 2022, στα γεωργικά μηχανήματα από το 24% στο 13% το 2023. Επίσης στα γυμναστήρια, σχολές χορού, κινηματογράφους, στον καφέ, εκτός του σερβιριζόμενου. Δεν θέλει να κάθονται!

Παρόμοια τακτική ακολούθησαν κι άλλες κυβερνήσεις. Από την 1η Ιανουαρίου φέτος μειώθηκαν οι συντελεστές ΦΠΑ στο φυσικό αέριο, στο Βέλγιο, στη Γερμανία (προσωρινά έως 31 Μαρτίου), στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία (προσωρινά έως 31 Οκτωβρίου), στην Ιταλία, στο Λουξεμβούργο, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μειώθηκαν οι συντελεστές ΦΠΑ στο πετρέλαιο θέρμανσης στην Ιρλανδία, στο Λουξεμβούργο, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην τηλεθέρμανση όπου προσφέρεται στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στη Γερμανία (προσωρινά έως 31 Μαρτίου), στην Ελλάδα, στην Ουγγαρία, στην Ιρλανδία, στη Λετονία. Μειώθηκαν οι συντελεστές ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα στο Βέλγιο, στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία (προσωρινά έως 31 Οκτωβρίου), στην Ιταλία, στη Νορβηγία (ειδικά για πράσινο ρεύμα σε συγκεκριμένες περιοχές).

Στην Ελλάδα ωστόσο έγινε αντικείμενο θαυμασμού η μείωση συντελεστών ΦΠΑ στην Ισπανία, στα τρόφιμα. Μηδένισαν τον ΦΠΑ στις αρχές του 2023 σε σειρά τροφίμων που ήταν 4%. Η μείωση σε λίγους μήνες «εξαφανίστηκε» εντελώς από τον πληθωρισμό και δεν πέρασε στον καταναλωτή. Στις αρχές του 2024, το 0% αυξήθηκε σε 2% και από τον Ιανουάριο του 2025 επανέρχεται στο 4%.

Αλλαξαν γνώμη, γιατί ο κόσμος έχει αλλάξει. Είμαστε στην ψηφιακή εποχή. Σε δεκαεπτά από τις 35 χώρες του ΟΟΣΑ απαιτούν ηλεκτρονική μεταβίβαση στις φορολογικές υπηρεσίες των στοιχείων για συναλλαγές. Σε ένδεκα από τις χώρες αυτές (όπως και στην Ελλάδα) η μεταβίβαση στοιχείων είναι σχεδόν σε πραγματικό χρόνο. Γνωρίζουμε τις εισπράξεις ΦΠΑ πριν γίνουν.

«Μαθητευόμενοι μάγοι» του μειωμένου ΦΠΑ υπάρχουν παντού, γιατί το μέτρο είναι εύκολο, γρήγορο, ορατό από το κοινό που περιμένει να ωφεληθεί άμεσα και επιπλέον δεν ενοχλεί μεγάλους παίκτες της αγοράς! Από την υλοποίησή του όμως σε διάφορες χώρες φαίνεται ότι δεν είναι αποτελεσματικό μακροπρόθεσμα. Εχει αρνητικές επιπτώσεις στα φορολογικά έσοδα, δεν είναι παροχή στοχευμένη στο κοινό που τη χρειάζεται περισσότερο, ευνοεί κυρίως τους μεγάλους καταναλωτές που έχουν και το υψηλότερο εισόδημα. Ακόμα και η «απολιτική» εκτίμηση του ΟΟΣΑ (Consumption Tax Trends, 2024) είναι ότι η μείωση ΦΠΑ έχει περιορισμένη ωφέλεια στους καταναλωτές, ενώ επιτρέπει σε μεγάλες εταιρείες να αυξήσουν τα περιθώρια κερδοφορίας.

Τι μένει από τη «μάχη του ΦΠΑ»; Καλή ήταν αλλά έπρεπε να είχε γίνει την προηγούμενη δεκαετία ή να επικεντρωθεί στο έλλειμμα ανταγωνισμού που διευκολύνει την άνοδο τιμών και καθυστερεί τη μείωσή τους.

Τα αντίμετρα που σχεδιάζει η Κίνα για τους αμερικανικούς δασμούς

Κυρώσεις κατά επιχειρήσεων και διακοπή πρόσβασης σε κρίσιμες πρώτες ύλες

Των **ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΣΤΙΒΕΝΣΟΝ** και **ΠΟΛ ΜΟΖΑΡ**
THE NEW YORK TIMES

Τον Σεπτέμβριο, η Κίνα κατηγόρησε την PVH, ιδιοκτήτρια των εμπορικών σημάτων Calvin Klein και Tommy Hilfiger, για «διακρίσεις» εις βάρος προϊόντων από τη Σιντζιάνγκ και ξεκίνησε έρευνα στο πλαίσιο της λίστας αναξιόπιστων οντοτήτων. Ηταν η πρώτη φορά που το Πεκίνο τιμώρησε μια ξένη εταιρεία επειδή αφαίρεσε το βαμβάκι της Σιντζιάνγκ από την αλυσίδα εφοδιασμού της για να συμμορφωθεί προς τους κανόνες των ΗΠΑ.

Στον κόσμο των φθηνών drones, η Skydio ήταν η μεγάλη αμερικανική ελπίδα. Οι αυτόνομες ιπτάμενες μηχανές της προσέφεραν στον στρατό και στην αστυνομία των ΗΠΑ εναλλακτική λύση έναντι των Κινέζων κατασκευαστών και, μάλιστα, απαλλαγμένη από τις ανησυχίες για την ασφάλεια λόγω της εξάρτησης από τις κινεζικές αλυσίδες εφοδιασμού. Ωστόσο τα τρωτά σημεία της Skydio ήρθαν στο επίκεντρο λίγες μέρες προ των προεδρικών εκλογών, όταν οι κινεζικές αρχές επέβαλαν κυρώσεις και διέκοψαν την πρόσβαση της εταιρείας σε βασικές προμήθειες μπαταριών. Η εταιρεία, η μεγαλύτερη κατασκευάστρια drones για τον αμερικανικό στρατό, μέσα στη νύχτα προσπαθούσε να βρει άλλες πηγές. Οι παραδόσεις της, ως αποτέλεσμα, καθυστέρησαν προς τους πελάτες της, στους οποίους περιλαμβάνεται ο στρατός των ΗΠΑ. Πίσω από την κίνηση αυτή κρυβόταν ένα μήνυμα από τους ηγέτες της Κίνας προς τον Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος θα κέρδιζε τις εκλογές, υποσχόμενος νέες κυρώσεις και δασμούς στην Κίνα: «Χτυπήστε μας και θα αντεπιτεθούμε σκληρότερα». Στην πρώτη θητεία Τραμπ η κινεζική κυβέρνηση έλαβε ως επί το πλείστον συμβολικά και ισοδύναμα μέτρα μετά τους δασμούς και τους εμπορικούς περιορισμούς των ΗΠΑ. Αυτή τη φορά ετοιμάζεται να κλιμακώσει τις απαντήσεις της, όπως λένε οι ειδικοί, στρεφόμενη προς τις αμερικανικές επιχειρήσεις με επιθετικά και στοχευμένα αντίμετρα.

Από το 2019 η Κίνα έχει καταρτίσει «κατάλογο αναξιόπιστων φορέων», για να τιμωρήσει εταιρείες που υπονομεύουν τα εθνικά συμφέροντα, εισήγαγε κανόνες για την τιμωρία όσων συμμορφώνονται με τους περιορισμούς των ΗΠΑ για κινεζικές εταιρείες και επέκτεινε τους νόμους ελέγχου εξαγωγών. Η ευρύτερη εμβέλεια αυτών των νόμων επιτρέπει στο Πεκίνο να περιστείλει δυνητικά την παγκόσμια πρόσβαση σε κρίσιμα υλικά όπως σπάνιες γαίες και λίθιο, αναγκαία για την κατασκευή έξυπνων κινητών τηλεφώνων έως ηλεκτρικών οχημάτων. Τα νέα εργαλεία αποτελούν μέρος αυτού που ένα δημοσίευμα του Κομμουνιστικού Κόμματος περιέγραψε ως μια προσπάθεια «παροχής νομικής υποστήριξης για την αντιμετώπιση του ηγεμονισμού και των πολιτικών εξουσίας και τη διασφάλιση των συμφερόντων της χώρας και του λαού». Συλλογικά, η στρατηγική σηματοδοτεί μια υπολογισμένη στροφή για την αντιμετώπιση των αναμενόμενων πολιτικών Τραμπ, αφ' ης στιγμής αναλάβει καθήκοντα τον Ιανουάριο. Πάντως, οι επιπτώσεις της τακτικής αυτής από το Πεκίνο θα μπορούσαν να διαταράξουν σημαντικά τις λειτουργίες των αμερικανικών εταιρειών. Αυτό αυξάνει τα διακυβεύματα για τις ίδιες και την οικονομία, εφόσον η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ προετοιμάζει την πρώτη επίθεση σε κάτι που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε έναν πιο αδίστακτο δεύτερο γύρο εμπορικής σύγκρουσης μεταξύ των δύο χωρών.

Αλλωστε, ο νυν πρόεδρος Μπάιντεν συνέχισε σε μεγάλο βαθμό τις συγκρουσιακές πολιτικές της πρώτης θητείας Τραμπ, τιμωρώντας ορισμένες κινεζικές εταιρείες με κυρώσεις και περιορίζοντας άλλες από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Προ ημερών η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε την απαγόρευση πρόσβασης σε 29 κινεζικές εταιρείες λόγω διασυνδέσεων με καταναγκαστική εργασία στη δυτική επαρχία Σιντζιάνγκ της χώρας. Τη Δευτέρα ο Ντόναλντ Τραμπ προχώρησε παραπέρα, δηλώνοντας ότι θα επιβάλει επιπλέον δασμούς 10% σε όλα τα κινεζικά προϊόντα. Τον Σεπτέμβριο, η Κίνα κατηγόρησε την PVH, την ιδιοκτήτρια των εμπορικών σημάτων Calvin Klein και Tommy Hilfiger, για «διακρίσεις» εις βάρος προϊόντων από τη Σιντζιάνγκ και ξεκίνησε έρευνα στο πλαίσιο της λίστας αναξιόπιστων οντοτήτων. Ηταν η πρώτη φορά που το Πεκίνο τιμώρησε μια ξένη εταιρεία, επειδή αφαίρεσε το βαμβάκι της Σιντζιάνγκ από την αλυσίδα εφοδιασμού της για να συμμορφωθεί προς τους εμπορικούς κανόνες των ΗΠΑ. Λίγες εβδομάδες αργότερα, μια δεξαμενή σκέψης με δεσμούς με τις κινεζικές αρχές ρύθμισης του Διαδικτύου ζήτησε να επανεξεταστεί η Intel, η αμερικανική εταιρεία ημιαγωγών, για την πώληση προϊόντων που «βλάπτουν συνεχώς» την εθνική ασφάλεια και τα συμφέροντα της χώρας. Η τελευταία εταιρεία που υποβλήθηκε σε έλεγχο κυβερνοασφάλειας, η αμερικανική εταιρεία κατασκευής ημιαγωγών Micron, τελικά αποκόπηκε από τη διάθεσή τους σε σημαντικό μέρος της κινεζικής αγοράς.

Οι κινεζικοί κανόνες αφήνουν τόσο την PVH όσο και την Intel εγκλωβισμένες ανάμεσα στα πυρά μεταξύ των δύο παγκόσμιων υπερδυνάμεων. Αλλες εταιρείες ενδέχεται σύντομα να βρεθούν σε παρόμοια θέση. Το αίνιγμα για τις επιχειρήσεις συνίσταται στο εάν και πώς θα ακολουθήσουν τους εμπορικούς περιορισμούς των ΗΠΑ, όταν κάτι τέτοιο θα προκαλούσε κυρώσεις από την Κίνα. Κατά τους ειδικούς, ο εξαναγκασμός των εταιρειών να αμφισβητήσουν τις επιχειρηματικές τους πρακτικές μπορεί να είναι η πρόθεση της Κίνας. Ταυτόχρονα, οι Κινέζοι αξιωματούχοι πρέπει να επιτύχουν μια ισορροπία στις τιμωρίες τους. Εάν προχωρήσουν πολύ μακριά στην επιβολή κυρώσεων σε ξένες εταιρείες, θα μπορούσαν να τρομάξουν τους επενδυτές, όταν εκείνοι ανησυχούν για την οικονομία της χώρας. Και σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κινεζικές εταιρείες εξακολουθούν να χρειάζονται ό,τι προσφέρουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, συμπεριλαμβανομένων ημιαγωγών για ηλεκτρονικές συσκευές ή σόγιας, με την οποία οι Κινέζοι αγρότες ταΐζουν τα βοοειδή τους.

Το ευρώ στο μάτι του κυκλώνα Τραμπ

Η επιθετική πολιτική του νέου Αμερικανού προέδρου ενισχύει το δολάριο και φέρνει πιο κοντά την ισοτιμία με το ενιαίο νόμισμα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η συζήτηση για την πτώση του ευρώ στην απόλυτη ισοτιμία με το δολάριο για πρώτη φορά από τα τέλη του 2022, ή και χαμηλότερα, έχει αναζωπυρωθεί το τελευταίο διάστημα και έπειτα από τις αμερικανικές εκλογές, λόγω των φόβων ότι ένας νέος εμπορικός πόλεμος θα χτυπήσει την ήδη πολύ αδύναμη οικονομία της Ευρωζώνης. Την ίδια στιγμή, η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στο μέτωπο του πολέμου Ρωσίας - Ουκρανίας και το ασταθές πολιτικό σκηνικό στις δύο μεγαλύτερες χώρες του ευρώ, Γερμανία και Γαλλία, σε συνδυασμό με τον συνεχιζόμενο εξαιρετισμό των ΗΠΑ, διαμορφώνουν ένα δύσκολο σκηνικό για το κοινό νόμισμα τουλάχιστον στις αρχές του 2025.

Το ευρώ πραγματοποίησε «βουτιά» έως και το 1,04 έναντι του δολαρίου, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Νοέμβριο του 2022 την περασμένη εβδομάδα, από το 1,09 που κινούνταν πριν από τις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ στις 5 Νοεμβρίου, και το 1,12 τον Σεπτέμβριο. Αν και ανέκαμψε ελαφρώς προς το 1,06, στη συνέχεια, λόγω της προσαρμογής των προσδοκιών για τα επιτόκια, οι αναλυτές εκτιμούν πως η περαιτέρω αδυναμία του και (κυρίως) η δύναμη του δολαρίου είναι το πιθανότερο σενάριο για το επόμενο διάστημα. Η Ιζαμπέλ Σνάμπελ, μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, τόνισε στα μέσα της περασμένης εβδομάδας ότι η Ευρωτράπεζα θα πρέπει να είναι προσεκτική για το ενδεχόμενο υπερβολικής μείωσης των επιτοκίων, ωθώντας έτσι τους επενδυτές να περιορίσουν τις προσδοκίες επιθετικών μειώσεων και να αγοράσουν το κοινό νόμισμα. Όπως πάντως σημειώνει στην «Κ» ο Θέμος Φιωτάκης, επικεφαλής αγοράς συναλλάγματος στην Barclays, τρία σοκ χτυπούν το ευρώ ταυτόχρονα αυτή τη στιγμή: «Πρώτον, οι δασμοί είναι ένας τεχνητός τρόπος για να γίνει πιο φθηνό το δολάριο και η αγορά κινείται για να το αντισταθμίσει αυτό. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας, ένας δασμός 10% (με τον οποίο απείλησε ο Τραμπ την Ευρώπη), σε συνδυασμό με τα επακόλουθα ευρωπαϊκά αντίποινα, θα οδηγούσε το ευρώ στην ισοτιμία. Δεύτερον, οι πολιτικές του Τραμπ είναι πιθανό να οδηγήσουν σε απόκλιση επιτοκίων. Για παράδειγμα, η αδύναμη οικονομική ανάπτυξη μπορεί να ωθήσει την ΕΚΤ να μειώσει τα επιτόκια χαμηλότερα από ό,τι αποτιμά η αγορά. Τρίτον, η ψυχολογία της αγοράς είναι πιθανό να επιδεινώσει αυτές τις κινήσεις». Προς το παρόν, η πρόβλεψη της Barclays για ένα πιο αδύναμο ευρώ (στο 1,04) έχει ήδη υλοποιηθεί, ωστόσο εκτιμά ότι οι κίνδυνοι για χαμηλότερα επίπεδα το αμέσως επόμενο διάστημα είναι υψηλοί. Κατά τον Θάνο Βαμβακίδη, επικεφαλής επενδύσεων στις αγορές συναλλάγματος του G10 στην Bank of America, η πορεία του ευρώ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις πολιτικές των ΗΠΑ. Όπως σημειώνει στην «Κ», η BofA εξακολουθεί να θεωρεί την ισοτιμία με το δολάριο ακραίο σενάριο, το οποίο θα απαιτήσει υπερβολικά υψηλούς δασμούς, ωστόσο προσθέτει ότι «η περαιτέρω ισχύς του δολαρίου βραχυπρόθεσμα είναι πιθανή, λόγω της αβεβαιότητας της πολιτικής και των δασμών που θα εφαρμοστούν στις αρχές του επόμενου έτους». Και ο κ. Βαμβακίδης εκτιμά πως στη συνέχεια το ευρώ έχει πιθανότητες να ανακάμψει. «Η απουσία πληθωριστικών πολιτικών στις ΗΠΑ, σε ένα σενάριο στο οποίο οι περιορισμένοι και στοχευμένοι δασμοί οδηγούν σε εμπορικές συμφωνίες και οι περικοπές δαπανών αντισταθμίζουν τις φορολογικές περικοπές, θα μπορούσε στην πραγματικότητα να επιτρέψει στο ευρώ να ενισχυθεί μεσοπρόθεσμα».

Ο αναλυτής της Deutsche Bank Γιώργος Σαραβέλος υπολογίζει ότι ο πλήρης αντίκτυπος της επιβολής νέων δασμών από τον Τραμπ, του περιορισμού της μετανάστευσης και της αύξησης των καθαρών δημοσιονομικών δαπανών με την επέκταση των φορολογικών περικοπών «αποτιμάται» μόνο κατά 30% από τις αγορές, υποδεικνύοντας ότι το ευρώ θα μπορούσε να βιώσει σημαντικό sell-off εάν εφαρμοστούν τα μέτρα. Οπως τονίζει, «παραμένουμε θετικοί για το δολάριο και θεωρούμε ότι τα επίπεδα του 1,00 στην ισοτιμία ευρώ - δολαρίου τιμολογούν κατά 50% την ένταση του μείγματος πολιτικής Τραμπ, με πιθανότητα ακόμη μεγαλύτερης πτώσης του ευρώ ανάλογα με το τι θα συμβεί τον επόμενο χρόνο». Σύμφωνα με την JP Morgan, η οποία αποκαλεί το ευρώ «μεγάλο ασθενή του G10» λόγω της πολύ αδύναμης ανάπτυξης της Ευρωζώνης, το κοινό νόμισμα θα υποχωρήσει στο 0,99 εντός του α΄ τριμήνου του 2025. Αν και μετά τον Μάρτιο του 2025 και έως τα τέλη του έτους, βλέπει ανάκαμψη στο 1,03 έως 1,08 έναντι του δολαρίου, σε κάθε περίπτωση, όπως τονίζει, το story του αμερικανικού εξαιρετισμού θα συνεχιστεί.

Η JP Morgan εκτιμά ότι το ευρώ θα υποχωρήσει στο 0,99 έναντι του δολαρίου το α΄ τρίμηνο 2025, για να ανακάμψει μερικώς στη συνέχεια.

Το ευρώ έχει υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδα από το 2022 έναντι του δολαρίου, αναζωπυρώνοντας τις συζητήσεις ότι θα μπορούσε να φτάσει στην απόλυτη ισοτιμία.

Αλλαγή της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων στην οικονομία βλέπει ο Μπέσεντ

Ο Σκοτ Μπέσεντ πέρασε τα τελευταία 40 χρόνια μελετώντας την οικονομική ιστορία. Ως ο νέος υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, τώρα θα έχει την ευκαιρία να αφήσει και εκείνος το σημάδι του στην ιστορία της μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου, και όχι μόνον. Ως διαχειριστής hedge fund πρώτα στην εταιρεία του Τζορτζ Σόρος και αργότερα στη δική του, ο Μπέσεντ ειδικεύθηκε στο «macroinvesting», δηλαδή στην ανάλυση γεωπολιτικών καταστάσεων και οικονομικών δεδομένων με σκοπό την επένδυση στις μεγάλες τάσεις των αγορών. Ποντάροντας υπέρ και κατά νομισμάτων, επιτοκίων, μετοχών και άλλων περιουσιακών στοιχείων, έβγαλε κέρδη δισ. δολαρίων.

Οπως γράφει η Wall Street Journal, θέλησε να αφήσει το γραφείο του και να μπει στην προεκλογική ομάδα του Ντόναλντ Τραμπ εν μέρει γιατί πιστεύει ότι η αμερικανική οικονομία ξεμένει από χρόνο στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα και χρέη μέσω της ανάπτυξης. Στην πρώτη συνέντευξη που παραχώρησε μετά την ανακοίνωση της τοποθέτησής του στο υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ, ο Μπέσεντ δήλωσε ότι προτεραιότητα των πολιτικών του θα είναι να κάνει πράξη τις διάφορες προεκλογικές υποσχέσεις του Τραμπ για μειώσεις φόρων.

Ανάμεσα σε αυτές ήταν η μονιμοποίηση των φορολογικών μειώσεων της πρώτης θητείας του, όπως και η κατάργηση της φορολόγησης στα φιλοδωρήματα, στα κοινωνικά επιδόματα και στην αμοιβή των υπερωριών. Θα εστιάσει επίσης στην επιβολή δασμών και στη μείωση των δαπανών, ενώ θα δώσει βάρος στη «διατήρηση του ρόλου του δολαρίου ως του νομίσματος παγκόσμιων συναλλαγματικών αποθεματικών». Ο Μπέσεντ έγινε ένας από τους πιο στενούς συμβούλους του Τραμπ δίνοντας βάθος στις οικονομικές προτάσεις του υποψηφίου των Ρεπουμπλικανών και μιλώντας υπέρ του σχεδίου του για πιο ακτιβιστικές εμπορικές πολιτικές. Αλλά και ο Τραμπ τον επέλεξε ανάμεσα σε αρκετούς υποψηφίους για τη θέση του υπουργού Οικονομικών, εν μέρει γιατί τον εμπιστεύεται για να υλοποιήσει τις πολιτικές της κυβέρνησής του, έγραψε η Wall Street Journal. Και αυτό παρότι ο Ελον Μασκ επέκρινε τον Μπέσεντ λέγοντας ότι πρόκειται για μια «επιλογή business as usual» και εκφράζοντας την προτίμησή του για τον CEO της Cantor Fitzgerald, Χάουαρντ Λούτνικ (στον οποίο τελικά ο Τραμπ έδωσε τη θέση του υπουργού Εμπορίου).

Πολλοί στη Wall Street, μεταξύ των οποίων οι διαχειριστές κεφαλαίων Ντάνιελ Λεμπ και Μπιλ Ακμαν, χειροκρότησαν την επιλογή του Μπέσεντ. Ο επενδυτής Κάιλ Μπας έγραψε στο Χ ότι αποτελεί την καλύτερη επιλογή. Ατομα που έχουν συνεργαστεί μαζί του τον περιγράφουν ως έναν άνθρωπο συγκρατημένο και επαγγελματία. Κάποτε δίδασκε οικονομική ιστορία στο Πανεπιστήμιο Yale, όπου είχε σπουδάσει και ο ίδιος, ενώ συχνά μελετούσε ξεχασμένες οικονομικές εξελίξεις για να σχηματίσει μια άποψη πάνω στην τρέχουσα συγκυρία.

«Θα έχουμε κάποιας μορφής μεγάλη αλλαγή της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων στην οικονομία», είπε ο Μπέσεντ σε μια εκδήλωση τον Ιούνιο. «Θα ήθελα να είμαι μέρος της. Το έχω μελετήσει αυτό». Ο Μπέσεντ προσελήφθη από τη Soros Fund Management το 1991, όπου η έρευνά του γύρω από την αδυναμία της βρετανικής αγοράς κατοικιών αποτέλεσε τον καταλύτη πίσω από το θρυλικό trade της εταιρείας κατά της στερλίνας, που οδήγησε στην κατάρρευση του νομίσματος.

Από το 2011 έως το 2015 ήταν επικεφαλής επενδύσεων της Soros, βγάζοντας πάνω από 1 δισ. δολάρια σε κέρδη με επιτυχημένες επενδύσεις στην Ιαπωνία. Εφυγε για να ιδρύσει τη δική του εταιρεία hedge funds, την Key Square Capital Management, την οποία διατηρεί έως σήμερα.

Προτεραιότητες του επόμενου τσάρου της αμερικανικής οικονομίας οι μειώσεις φόρων και η επιβολή δασμών.

Ως διαχειριστής hedge fund πρώτα στην εταιρεία του Τζορτζ Σόρος και αργότερα στη δική του, ο Μπέσεντ ειδικεύθηκε στην ανάλυση γεωπολιτικών καταστάσεων και οικονομικών δεδομένων.

Η επιστροφή Τραμπ θα ενισχύσει την κυριαρχία της Wall Street στις αγορές

Διευρύνουν το προβάδισμά τους έναντι των διεθνών αγορών οι αμερικανικές μετοχές και πολλοί επενδυτές πιστεύουν ότι η κυριαρχία της Wall Street θα μπορούσε να ενισχυθεί εάν ο εκλεγμένος πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ μπορέσει να εφαρμόσει την οικονομική ατζέντα του χωρίς να μπλεχτεί σε έναν κανονικό εμπορικό πόλεμο ή να φουσκώσει υπερβολικά το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ. Ο αμερικανικός δείκτης S&P 500 έχει σημειώσει άνοδο τουλάχιστον 24% από τις αρχές του 2024, κάτι που σημαίνει ότι υπεραποδίδει έναντι των χρηματιστηριακών δεικτών αναφοράς της Ευρώπης, της Ασίας και των αναδυομένων αγορών.

Με P/E στο 22, το premium του S&P 500 έναντι του MSCI World είναι το υψηλότερο εδώ και τουλάχιστον δύο δεκαετίες, σημειώνει το Reuters, επικαλούμενο στοιχεία της LSEG Datastream.

Κι ενώ οι αμερικανικές μετοχές υπεραποδίδουν εδώ και πάνω από δέκα χρόνια, εντούτοις το χάσμα των αποτιμήσεων διευρύνθηκε φέτος, χάρη στην ανθεκτική οικονομική ανάπτυξη των ΗΠΑ και στα ισχυρά εταιρικά κέρδη, ειδικά στον τεχνολογικό τομέα.

Κάποιοι συμμετέχοντες στις αγορές πιστεύουν ότι η ατζέντα του Τραμπ, που περιλαμβάνει μειώσεις φόρων, απορρύθμιση και δασμούς στις εισαγωγές, μπορεί να ενισχύσει τον λεγόμενο αμερικανικό εξαιρετισμό (US exceptionalism), προσπερνώντας τις ανησυχίες για τις πιθανές επιπτώσεις των πολιτικών αυτών στον πληθωρισμό και όχι μόνο.

«Με δεδομένες τις φιλικές προς την ανάπτυξη τάσεις αυτής της νέας κυβέρνησης, πιστεύω είναι δύσκολο να πάει κάποιος κόντρα στις αμερικανικές μετοχές, τουλάχιστον το 2025», λέει ο Βένου Κρίσνα, επικεφαλής στρατηγικής ανάλυσης για τη Wall Street στην Barclays. Οι στρατηγικοί αναλυτές της Morgan Stanley, της UBS Global Wealth Management και της Wells Fargo είναι ανάμεσα σε εκείνους που συστήνουν στους πελάτες τους να τηρούν overweighting θέσεις στις αμερικανικές μετοχές, περιμένοντας υπεραποδόσεις για τον επόμενο χρόνο.

Ενας βασικός παράγοντας πίσω από τη δυναμική της Wall Street είναι τα ισχυρά κέρδη των αμερικανικών επιχειρήσεων. Τα κέρδη των εταιρειών του S&P 500 αναμένεται να αυξηθούν κατά 9,9% φέτος και 14,2% το 2025, ενώ αντίστοιχα στις εταιρείες του πανευρωπαϊκού δείκτη Stoxx 600 αναμένεται αύξηση κερδών κατά 1,8% φέτος και 8,1% το 2025.

Γενικότερα, η αμερικανική οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 2,8% το 2024 και 2,2% το 2025, την ώρα που στην Ευρωζώνη αναμένονται αντίστοιχοι ρυθμοί ανάπτυξης 0,8% και 1,2%, σύμφωνα με το ΔΝΤ.

Την ίδια στιγμή, τα σχέδια του Τραμπ για την αύξηση των δασμών στις εισαγωγές αναμένεται να διευρύνουν αυτό το πλεονέκτημα των ΗΠΑ, με την Deutsche Bank, για παράδειγμα, να αναβαθμίζει τις προβλέψεις της για την αμερικανική ανάπτυξη το 2025 στο 2,5% από 2,2%, όταν είδε ότι οι Ρεπουμπλικανοί εξασφάλισαν τον έλεγχο, όχι μόνο του Λευκού Οίκου αλλά και του Κογκρέσου.

Ετσι, η UBS Global Wealth Management δίνει τιμή-στόχο στις 6.600 μονάδες για τον S&P 500 στα τέλη του 2025, επικαλούμενη την πρόοδο της τεχνητής νοημοσύνης, τα χαμηλότερα επιτόκια, τις μειώσεις φόρων και την απορρύθμιση.

Ωστόσο, ένας κανονικός εμπορικός πόλεμος των ΗΠΑ με την Κίνα και άλλους εταίρους τους θα μπορούσε να πλήξει την αμερικανική ανάπτυξη και να αναζωπυρώσει τον πληθωρισμό.

Σε ένα τέτοιο σενάριο, όπου οι δασμοί των ΗΠΑ θα πυροδοτήσουν αντίποινα από άλλες χώρες, ο S&P 500 θα μπορούσε να πέσει στις 5.100 μονάδες, εκτιμά η UBS. Βέβαια, σε αυτή την περίπτωση και τα διεθνή χρηματιστήρια θα υποχωρήσουν.

Η αμερικανική οικονομία αναμένεται να διευρύνει το πλεονέκτημά της έναντι της ευρωπαϊκής.

pwc
Μαζί χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης
Μάθετε περισσότερα: www.pwc.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα νέα σχέδια για την κλιματική αλλαγή

Των **ΣΑΪΜΟΝ ΤΖΕΣΟΠ, ΚΑΡΕΝ ΣΤΡΟΧΕΚΕΡ** και **ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΦΕΡΝΕΣ / REUTERS**

Τα συμπεφωνημένα στην τελευταία σύνοδο του ΟΗΕ για το κλίμα (COP29), που αφορούν τη χρηματοδότηση και τις αγορές δικαιωμάτων για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO2), θα μπορούσαν δυνητικά να αποφέρουν δισεκατομμύρια περισσότερα σε όλο τον επιχειρηματικό κόσμο. Κι αυτό θα πραγματωνόταν εάν το 2025 οι συμμετέχουσες στη σύνοδο χώρες κατορθώσουν να υλοποιήσουν τα σχέδια για την κλιματική αλλαγή με ξεκάθαρες πολιτικές για τις αγορές και τις επενδύσεις. Αυτά τα σχέδια θα πρέπει πριν από την επόμενη σύνοδο κορυφής του ΟΗΕ στη Βραζιλία να περιγράφουν τα επιμέρους συγκεκριμένα βήματα, για να γίνουν πιο ρεαλιστικά και λιγότερο επικίνδυνα. Εντούτοις, παραμένουν ερωτήματα σχετικά με τον ρυθμό της μετάβασης, επειδή ορισμένες χώρες προσπάθησαν να επιβραδύνουν την αποδέσμευση του κόσμου από τα ορυκτά καύσιμα. Συνεπώς, οι διοικήσεις των απανταχού επιχειρήσεων, οι οποίες ήδη παλεύουν με τις συνέπειες της επιστροφής του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ, βρίσκονται ενώπιον ακόμα δυσκολότερων προβλημάτων. Υστερα από δύο εβδομάδες επίπονων διαπραγματεύσεων στην πρωτεύουσα του Αζερμπαϊτζάν, Μπακού, επήλθε συμφωνία για 300 δισ. δολάρια σε ετήσια χρηματοδότηση έως το 2035. Πολλές αναπτυσσόμενες χώρες δήλωσαν ότι οι δεσμεύσεις αυτές δεν επαρκούν ώστε να είναι σε θέση να δώσουν σάρκα και οστά σε ρωμαλέα εθνικά σχέδια για το κλίμα.

Παρά το γεγονός ότι οι επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών της συνόδου κορυφής είχαν τεθεί σε επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης μιας πολυμερούς τράπεζας ανάπτυξης να ενεργοποιήσει κεφάλαια της τάξεως των 65 δισ. δολαρίων, τελικώς ο διάβολος βρίσκεται στις λεπτομέρειες. Ορισμένες από αυτές θα μπορούσαν να διατυπωθούν στο πλαίσιο συνομιλιών μεταξύ των χωρών ενόψει της επόμενης συνόδου COP30 το 2025, όταν και θα χαρτογραφηθεί το επόμενο σύνολο έργων για την περικοπή των ρύπων. Τον Φεβρουάριο αναμένεται τα συμμετέχοντα κράτη να υποβάλουν τα εθνικά τους σχέδια, αν και πολλά εξ αυτών ήδη δηλώνουν πως θα είναι εκπρόθεσμα. Οι επιχειρηματικοί όμιλοι έχουν ζητήσει αυτά τα σχέδια να περιλαμβάνουν έργα και πρωτοβουλίες έτοιμες να δεχθούν επενδύσεις και να έχουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ιδιαιτερότητα, ώστε να βοηθήσουν τους επενδυτές να υπολογίσουν αφενός τις μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις, αφετέρου το ρίσκο τους. Τα χρήματα θα αρχίσουν να ρέουν μόνον αφ' ης στιγμής οι στόχοι της συνόδου COP29 μεταφραστούν σε «ρυθμιστικούς κανόνες, νομοθετικά πλαίσια και άλλα μέτρα», δήλωσε ο Τόμας Τάιλερ, διευθυντής χρηματοδότησης για το κλίμα στο τμήμα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων της Aviva Investors. Εξίσου σημαντική θα είναι και η δήλωση πρόθεσης για την εφαρμογή αυτών των πολιτικών και των κανόνων και η αναφορά της προόδου τους, συμπλήρωσε. Παρά το γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις αυτού του είδους είναι σκληρές ακόμη και στις καλύτερες στιγμές τους, ο τελευταίος γύρος ξεκίνησε στο Μπακού μόνο μία εβδομάδα μετά τη νίκη Τραμπ, ενός ηγέτη αρνητή της κλιματικής αλλαγής. Λίγοι περιμένουν από αυτόν να χρηματοδοτήσει ενέργειες σχετικά με τη μείωση των ρύπων ή να θωρακίσει τις πολιτικές που ευνοούν τις κλιματικές επενδύσεις. Εν τω μεταξύ, ήδη η πράσινη μετάβαση έχει ανασχεθεί λόγω Ουκρανίας και ενεργειακής κρίσης, οι δε κυβερνήσεις επιβραδύνουν τις πράσινες μεταρρυθμίσεις και όμιλοι, όπως οι BP και Unilever, υποχωρούν ως προς τους συναφείς στόχους τους. Σε αυτό το σημείο η COP29 δεν βοήθησε. Εν μέσω πιέσεων από χώρες όπως η Σ. Αραβία, σύμφωνα με πηγές της χώρας στην COP29, η σύνοδος δεν πρόσφερε τίποτα στην προώθηση των δεσμεύσεων της COP28 για απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα και τριπλασιασμό της δυναμικότητας από ΑΠΕ έως το 2030.

Απειλή για το ευρώ ένας εμπορικός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ - Ευρώπης

Προβλέψεις για απόλυτη ισοτιμία με το δολάριο εάν επιβληθούν δασμοί

Σε πλήρη εξίσωση με το δολάριο ενδέχεται να φέρει το ευρώ ένας εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, καθώς θα βρει την Ευρωζώνη σε μια δύσκολη συγκυρία, με τις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της, τη Γερμανία πρωτίστως αλλά και τη Γαλλία, να βυθίζονται σε παρατεταμένη πολιτική κρίση και να κάμπτονται αναλόγως. Την περασμένη Παρασκευή, οπότε δόθηκαν στη δημοσιότητα στοιχεία που φέρουν την παραγωγή του ιδιωτικού τομέα να υποχωρεί, το ευρώ υποχώρησε κάτω από 1,04 δολ., καταγράφοντας την ασθενέστερη ισοτιμία από τον Νοέμβριο του 2022. Σχολιάζοντας σχετικά ο Κιλ Τσάπμαν, αναλυτής του Ballinger Group, επισημαίνει πως «το ευρώ έχει υποχωρήσει κάτω από κάποια σημαντικά όρια και συγκεκριμένα κάτω από 1,04 δολ. για πρώτη φορά από την ενεργειακή κρίση

Το ενιαίο νόμισμα υποχωρεί συνεχώς μετά την εκλογική νίκη Τραμπ.

του 2022 και επομένως η υποχώρησή του στο 1:1 έναντι του δολαρίου δεν αποτελεί πλέον μεγάλη κίνηση».

Η ανησυχία για τους δασμούς που ενδέχεται να επιβάλει ο Ντόναλντ Τραμπ στα ευρωπαϊκά προϊόντα οδήγησαν, άλλωστε, το ευρώ σε υποχώρηση μόλις έγιναν γνωστά τα αποτελέσματα των εκλογών στις ΗΠΑ. Ενώ στις 5 Νοεμβρίου, ημέρα των αμερικανικών εκλογών, το ενιαίο νόμισμα βρισκόταν στο 1,09 δολ., έκτοτε υποχωρεί σταθερά επί τρεις συνεχείς εβδομάδες. Και είναι πιθανόν να υποχωρήσει περαιτέρω όταν η νέα κυβέρνηση Τραμπ θα αρχίσει να υλοποιεί τις εξαγγελίες του νέου προέδρου στις αρχές του έτους και θα συμπιέσει έτσι το ευρώ στην 1:1 ισοτιμία έναντι του δολαρίου για πρώτη φορά από τα τέλη του 2022. Ο Τραμπ έχει αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι θα επιβάλει δασμούς από 60% έως 100% στις εισαγωγές κινεζικών προϊόντων και από 10% έως 20% σε όλες τις υπόλοιπες, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών προϊόντων. Σε αυτή την περίπτωση τα ευρωπαϊκά προϊόντα δεν θα είναι ανταγωνιστικά έναντι των αμερικανικών, θα μειωθούν οι εξαγωγές και θα πληγεί η ανάπτυξη, συμπαρασύροντας το ευρώ σε υποχώρηση.

Ενώ στις 5 Νοεμβρίου, ημέρα των αμερικανικών εκλογών, το ενιαίο νόμισμα βρισκόταν στο 1,09 δολ., έκτοτε υποχωρεί σταθερά επί τρεις συνεχείς εβδομάδες. Την περασμένη Παρασκευή το ευρώ υποχώρησε κάτω από 1,04 δολ., καταγράφοντας την ασθενέστερη ισοτιμία από τον Νοέμβριο του 2022.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Τζορτζ Σαραβέλος, αναλυτή της Deutsche Bank, οι αγορές δεν έχουν λάβει υπόψη παρά σε ποσοστό 30% τον πλήρη αντίκτυπο που θα έχει η υλοποίηση των προεκλογικών εξαγγελιών του Τραμπ, δηλαδή ο συνδυασμός των νέων δασμών, των μαζικών απελάσεων μεταναστών, των αυξημένων δαπανών και των φοροαπαλλαγών. Ο εν λόγω αναλυτής εκτιμά πως αν υλοποιηθούν όλα αυτά τα μέτρα θα οδηγήσουν σε μαζικές πωλήσεις του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος. Οπως χαρακτηριστικά τόνισε απευθυνόμενος στην πελατεία του, «η κατακλείδα είναι πως η αγορά δεν λαμβάνει υπόψη της παρά ελάχιστα τον Τραμπ», προσθέτοντας ότι «εμείς προεξοφλούμε ενίσχυση του δολαρίου, προβλέπουμε πως η ισοτιμία των δύο νομισμάτων θα είναι 1:1 και πιθανολογούμε περαιτέρω υποχώρηση του ευρώ αναλόγως με το τι θα συμβεί το επόμενο έτος». Στο μεταξύ, η αγορά έχει ήδη προεξοφλήσει νέα μείωση των επιτοκίων του ευρώ στην επόμενη συνεδρίαση της ΕΚΤ τον Δεκέμβριο και δίνει πιθανότητα 50% πως τα επιτόκια θα αυξηθούν κατά 50 μονάδες βάσης.

Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος παραμένουν, όμως, οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, με τη Γερμανία, άλλοτε ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, να οδεύει προς γενικές εκλογές τον Φεβρουάριο και τη Γαλλία προς επιβράδυνση της οικονομίας της στο εγγύς μέλλον. Παράλληλα, όμως, η ανάθεση του χαρτοφυλακίου των Οικονομικών στον Σκοτ Μπέσετ εκτιμάται ότι θα δώσει πίστωση χρόνου στο ευρώ, καθώς ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της επενδυτικής Key Square Group έχει τοποθετηθεί κατά των «μαξιμαλιστικών», όπως τις χαρακτήρισε, εξαγγελιών του Τραμπ για τους νέους δασμούς. Εχει μάλιστα υποσχεθεί να παρέμβει για να αμβλύνει αυτή την πολιτική και η είδηση του διορισμού προκάλεσε άμεσα χθες υποχώρηση του δολαρίου. Ο δείκτης του αμερικανικού νομίσματος έναντι ενός καλαθιού νομισμάτων, μεταξύ των οποίων το ευρώ και το γιεν, υποχώρησε χθες κατά 0,7 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ την ίδια στιγμή το ευρώ σημείωνε άνοδο 0,7%.

Το πρόστιμο επιβλήθηκε από την Ισπανία για καταχρηστικές πρακτικές, όπως πρόσθετες χρεώσεις για χειραποσκευές.

«Καμπάνα» 179 εκατ. σε πέντε αεροπορικές χαμηλού κόστους

Καταχρηστικές πρακτικές καταλόγισε το αρμόδιο υπουργείο της Ισπανίας σε πέντε αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους, επιβάλλοντάς τους πρόστιμο ύψους 179 εκατ. ευρώ. Στις πρακτικές αυτές περιλαμβάνεται η χρέωση πρόσθετων τελών χειραποσκευών. Το μεγαλύτερο πρόστιμο επιβλήθηκε στη Ryanair, ύψους 107,78 εκατ. ευρώ. Η ισπανική αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Vueling κλήθηκε να καταβάλει 39,2 εκατ. ευρώ και η EasyJet 29 εκατ. ευρώ. Η δεύτερη μεγαλύτερη αεροπορική εταιρεία της Σκανδιναβίας Norwegian και η ισπανική αεροπορική εταιρεία Volotea θα πληρώσουν πρόστιμα άνω του 1 εκατ. ευρώ η καθεμιά.

Οι πέντε αεροπορικές εταιρείες θα πρέπει να διακόψουν την πρακτική τους να απαιτούν πρόσθετη πληρωμή για τις χειραποσκευές και την επιλογή θέσης κοντά σε συνταξιδιώτη, ανέφερε το υπουργείο.

Οι αεροπορικές εταιρείες επικρίθηκαν επίσης για «δυσανάλογες και καταχρηστικές» χρεώσεις για την εκτύπωση εισιτηρίων, για την παράλειψη ή μη αποσαφήνιση των πληροφοριών τιμολόγησης στους ιστοτόπους τους και για τη μη αποδοχή πληρωμών με μετρητά στα ισπανικά αεροδρόμια.

Η Ενωση Αεροπορικών Εταιρειών της Ισπανίας (ALA) δήλωσε ότι θα ασκήσει έφεση στο δικαστήριο κατά του προστίμου για τα τέλη χειραποσκευών, βαφτίζοντας την ποινή ως «προδήλως παράνομη» και αντίθετη με τους ευρωπαϊκούς κανόνες.

Η Ryanair δήλωσε ότι «θα ασκήσει αμέσως έφεση κατά των παράνομων και αβάσιμων» κυρώσεων της Ισπανίας, με τον διευθύντα σύμβουλο Μάικλ Ο' Λίρι να λέει ότι «παραβιάζουν σαφώς το δίκαιο της Ε.Ε.».

Η Norwegian, ομοίως, δήλωσε ότι θα συνεχίσει τις επαφές της με τις ισπανικές αρχές και τις αρχές της Ε.Ε. για να αμφισβητήσει τη χρέωση, και σημείωσε ότι η πολιτική της για τις αποσκευές αντανακλά τη δέσμευσή της να «παρέχει ασφαλή και οικονομικά προσιτά ταξίδια».

«Διαφωνούμε πλήρως με την απόφαση του ισπανικού υπουργείου Καταναλωτών και θεωρούμε τις προτεινόμενες κυρώσεις εξωφρενικές», ανέφερε ανακοίνωση της EasyJet, η οποία θα ασκήσει έφεση.

Κάμψη στην τουρκική οικονομία λόγω των υψηλών επιτοκίων

Σε ετήσια βάση αναπτύσσεται με ρυθμούς πάνω από 2%

Το τίμημα των υψηλότερων επιτοκίων, ουσιαστικά της ενδεδειγμένης νομισματικής πολιτικής, ήρθε η ώρα να καταβάλει η Τουρκία, διολισθαίνοντας σε τεχνική ύφεση. Το γ΄ τρίμηνο η οικονομία της συρρικνώθηκε κατά 0,2% για δεύτερο συναπτό τρίμηνο, ενώ η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε 2,2%. Αιτία τα υψηλά επιτόκια που βρίσκονται στο 50%, χωρίς να έχουν ακόμη δαμάσει τον θηριώδη πληθωρισμό της που παραμένει στο 49%, παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις της κυβέρνησης για μείωσή του.

Σε ετήσια βάση, πάντως, η τουρκική οικονομία του 1,3 τρισ. δολ. σημείωσε και πάλι ανάπτυξη κατά 2,1% το γ΄ τρίμηνο, σημαντική δεδομένης της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής, αλλά μικρότερη από τον ρυθμό 2,5% που

Τα επιτόκια βρίσκονται στο 50%, χωρίς να έχουν ακόμη δαμάσει τον πληθωρισμό της, που παραμένει στο 49%.

Η βιομηχανική παραγωγή στην Τουρκία μειώθηκε κατά 2,2% το τρίτο τρίμηνο.

είχαν προβλέψει οικονομολόγοι στην τελευταία δημοσκόπηση του Bloomberg.

Η στροφή της Τράπεζας της Τουρκίας σε ορθόδοξη νομισματική πολιτική, όπως υπαγορεύει ο υψηλός πληθωρισμός της, έχει πάντως σημαντικό αντίκτυπο στον ρυθμό ανάπτυξης της χώρας, η οποία προ πανδημίας βρισκόταν κατά μέσον όρο σε επίπεδα πάνω από το 5%. «Σε ό,τι αφορά το μέλλον, όλα δείχνουν πως ο ρυθμός ανάπτυξης θα παραμείνει χαμηλός», προεξοφλεί η Σέλβα Μπαχάρ Μπαζίκι, οικονομολόγος του Bloomberg, αναλύοντας τα δεδομένα.

Σε ικανοποιητικά επίπεδα ωστόσο παραμένει η κατανάλωση των τουρκικών νοικοκυριών, καθώς αυξήθηκε κατά 3,1% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Οπως τονίζει ο Οκάν Ερτέμ, οικονομολόγος της τουρκικής τράπεζας Turk Economi Bankasi, «η κατανάλωση εξακολουθεί να συνδράμει σημαντικά στην αύξηση του ΑΕΠ, αν και για δύο συναπτά τρίμηνα ήταν μειωμένη σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο». Ο ίδιος ερμηνεύει τα στοιχεία ως ένδειξη ότι η οικονομία της Τουρκίας πλησιάζει στο επίπεδο που «θα μπορεί να υποστηρίξει τη διαδικασία μείωσης του πληθωρισμού».

Πρόκειται για τη μεγάλη πληγή της τουρκικής οικονομίας καθώς ο πληθωρισμός στην Τουρκία παραμένει σε δυσθεώρητα ύψη επί χρόνια, με υπαιτιότητα σε μεγάλο βαθμό του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν. Η ανάπτυξη της γειτονικής χώρας έχει βασιστεί επί χρόνια στον εκτεταμένο δανεισμό και στα πολύ χαμηλά επιτόκια. Τώρα, η Τράπεζα της Τουρκίας ευελπιστεί ότι με τα επιτόκια στο 50% θα κατορθώσει να περιορίσει τις αυξήσεις των τιμών στο 44% στο τέλος του έτους και θα μειώσει περαιτέρω τον πληθωρισμό στο 21% μέχρι τα τέλη του επόμενου. Το κατά πόσον θα το επιτύχει παραμένει αμφίβολο, δεδομένου ότι έχει εκφράσει την πρόθεση να προχωρήσει στην πρώτη μείωση των επιτοκίων έπειτα από ενάμιση χρόνο περίπου, με το επιχείρημα ότι ο πληθωρισμός παραμένει μεν σε υψηλά επίπεδα, αλλά αποκλιμακώνεται σταθερά. Κίνητρο προφανώς είναι για ακόμη μια φορά η τόνωση της ανάπτυξης που είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα επιτευχθεί με τη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής. Η Τράπεζα της Τουρκίας στράφηκε σε ορθόδοξη νομισματική πολιτική μόλις στις αρχές καλοκαιριού του περασμένου έτους, μετά την επανεκλογή του Ταγίπ Ερντογάν και την αλλαγή όλου του οικονομικού επιτελείου της γειτονικής χώρας.

BLOOMBERG

«Καμπανάκι» για τους κινδύνους από αύξηση των δασμών

Προειδοποίηση ότι οι μεγαλύτεροι εμπορικοί φραγμοί θα μπορούσαν να πλήξουν την παγκόσμια οικονομία και να πυροδοτήσουν αβεβαιότητα ως προς την πορεία του πληθωρισμού, δημιουργώντας μεταβλητότητα και στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές, απηύθυνε η Τράπεζα της Αγγλίας. Χωρίς να κάνει συγκεκριμένη αναφορά στη νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις αμερικανικές εκλογές, η Τράπεζα της Αγγλίας επέστησε την προσοχή ότι το χρηματοοικονομικό σύστημα θα μπορούσε να επηρεαστεί

Η Τράπεζα της Αγγλίας προειδοποιεί ότι οι μεγαλύτεροι εμπορικοί φραγμοί θα μπορούσαν να πλήξουν την παγκόσμια οικονομία.

από μια διακοπή των διασυνοριακών ροών κεφαλαίου και μείωση της ικανότητας διαφοροποίησης του κινδύνου.

«Μείωση του βαθμού διεθνούς συνεργασίας θα μπορούσε να εμποδίσει την περαιτέρω πρόοδο από τις αρχές στη βελτίωση των αντοχών του χρηματοοικονομικού συστήματος και της ικανότητάς του να απορροφά μελλοντικά σοκ», αναφέρει η Τράπεζα της Αγγλίας στην εξαμηνιαία έκθεσή της για το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ενώ τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και οι τράπεζες στη Βρετανία φαίνεται να είναι σε καλή κατάσταση, ο χρηματοοικονομικός κλάδος αντιμετωπίζει κινδύνους που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, με δεδομένο το πόσο ανοικτή είναι η βρετανική οικονομία.

Στις απειλές περιλαμβάνονται επίσης τα υψηλά επίπεδα του δημοσίου χρέους σε πολλές οικονομίες του πλανήτη. «Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι ως προς τις προοπτικές έχουν αυξηθεί», σημειώνεται στην έκθεση. Η Τράπεζα της Αγγλίας συνεχίζει επίσης να παρακολουθεί τις αποτιμήσεις και το premium κινδύνου στις χρηματοοικονομικές αγορές που είναι ευάλωτες σε μια απότομη διόρθωση, εξαιτίας των ρίσκων στην ανάπτυξη, του πληθωρισμού και της αβεβαιότητας ως προς την πορεία των επιτοκίων.

«Μια τέτοια διόρθωση θα μπορούσε να επιδεινωθεί από τα τρωτά σημεία στον χρηματοοικονομικό τομέα και ταυτόχρονα να αυξήσει το κόστος δανεισμού για τα βρετανικά νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις».

Πάντως, τα τελευταία στρες τεστ της Τράπεζας της Αγγλίας για τις αντοχές των βρετανικών τραπεζών έδειξαν ότι έχουν επάρκεια κεφαλαίου με υψηλά επίπεδα ρευστότητας.

Η κεντρική τράπεζα σχεδιάζει να πραγματοποιεί τα στρες τεστ μία φορά κάθε δύο χρόνια, αρχής γενομένης από το 2025.

Φρενάρει η ηλεκτροκίνηση στην Ευρώπη

Το μεγαλεπήβολο όραμα της Ευρώπης για την ηλεκτροκίνηση, η οποία θα χρησιμοποιηθεί ως όχημα για την επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών ρύπων με κατάληξη τον μηδενισμό τους, κλονίζεται σοβαρά. Αφενός, η ζήτηση ηλεκτρικών αμαξιών υποχωρεί παράλληλα με την κατάργηση των σχετικών κρατικών κινήτρων, αφετέρου, οι αναγκαίες υποδομές είναι ελλιπείς και η προμήθεια μπαταριών από εγχώριες πηγές είναι προβληματική, τουλάχιστον προς το παρόν. Αποκορύφωμα συνιστά η κάποτε πολλά υποσχόμενη σουηδική Northvolt, η εταιρεία κατασκευής μπαταριών, η οποία αιτήθηκε προστασία έναντι πιστωτών.

Μια γεύση από την κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη ως προς την ηλεκτροκίνηση, δίνουν τα μεσαιωνικά χωριά πάνω από την Κυανή Ακτή της Γαλλίας, μια και αποτελούν ένα υπέροχο

Το σχέδιο της μετάβασης κλονίζεται από την υποχώρηση της ζήτησης, τις ελλιπείς υποδομές και τα προβλήματα στην προμήθεια μπαταριών.

Το εννεάμηνο έως τον Σεπτέμβριο οι πωλήσεις ηλεκτρικών οχημάτων ελαττώθηκαν κατά 6% έναντι του 2023 σε ολόκληρη την Ε.Ε.

σκηνικό για ένα από τα τελευταία πειράματα στην επέκταση της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων. Οπως αναφέρει σχετικά σε δημοσίευμά της η εφημερίδα Financial Times, στην περιοχή εγκαινιάστηκε πέρυσι με χρηματοδότηση της Credit Agricole ένα πρόγραμμα κοινής χρήσης αυτοκινήτων, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων δύσπιστων χρηστών, που τα οδήγησαν για πρώτη φορά. Και αυτό είναι το είδος των πελατών που οφείλουν να προσεταιριστούν οι αυτοκινητοβιομηχανίες, μια και βλέπουν τα ηλεκτρικά τους οχήματα να μην τους ελκύουν. «Οι άνθρωποι είχαν αρχικά αμφιβολίες, οι οποίες μετά πέντε λεπτά ξεχάστηκαν», είπε προ ημερών η τοπική διευθύντρια του προγράμματος, Κλαρίς Σαβορά, στη Φαγιένς, όπου ένα από τα αυτοκίνητα ήταν σταθμευμένο σε μια σκιερή αυλή γεμάτη ηλικιωμένους παίκτες πετάνκ. Η Γηραιά Ηπειρος αγωνίζεται να τερματίσει τις πωλήσεις βενζινοκίνητων αυτοκινήτων έως το 2035, αυξάνοντας τις πιέσεις στον κλάδο. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες κάνουν μεν επενδύσεις, οι οποίες αυξάνονται κατακόρυφα, αλλά θα πρέπει να προσαρμοστούν και στους αυστηρότερους κανόνες εκπομπών ρύπων. Οι τελευταίοι μήνες ήταν ιδιαίτερα θλιβεροί, διότι οι επί πολλά χρόνια διογκούμενες πωλήσεις ηλεκτρικών άλλαξαν άρδην πορεία. Οι επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να προειδοποιήσουν το επενδυτικό κοινό και τους αναλυτές για την πληττόμενη κερδοφορία, η οποία με τη σειρά της θέτει εν αμφιβόλω θέσεις εργασίας στη Volkswagen και στην Peugeot Stellantis. Το εννεάμηνο έως τον Σεπτέμβριο οι πωλήσεις ελαττώθηκαν 6% έναντι του 2023 σε ολόκληρη την Ε.Ε., σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ενωση Αυτοκινητοβιομηχανιών. Στη Γερμανία, ειδικά, περιορίστηκαν κατά 28% μετά την κατάργηση των επιδοτήσεων από την κυβέρνηση στα τέλη του 2023.

Οι καταναλωτές, ακόμη και αν θέλουν να επιλέξουν ευρωπαϊκά ηλεκτρικά αυτοκίνητα, αποθαρρύνονται από το κόστος τους ή απλά στρέφονται σε φθηνότερες εναλλακτικές από την Κίνα, μόλις στο μισό της μέσης τιμής των 40.000 ευρώ για ένα αμάξι κατασκευασμένο στην Ε.Ε. Ακόμη ένα πρόβλημα είναι η ίδια η εικόνα των αμαξιών με μπαταρίες και η συνεπαγόμενη επιφυλακτικότητα ως προς τη λειτουργία και την ευχρηστία τους. Στη μεν Γαλλία, η οποία προηγείται, διότι οι σταθμοί φόρτισης εκεί είναι τετραπλάσιοι της Ισπανίας, η ηλεκτροκίνηση έχει μερίδιο 17% επί των συνολικών πωλήσεων, στις δε Ισπανία και Ιταλία το ποσοστό είναι μόλις 5% ή και μικρότερο, όπως αναφέρει το ρεπορτάζ των FT. Ιδίως στη νότια Ευρώπη τα δίκτυα σταθμών φόρτισης είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένα, οπότε αποτρέπουν τους οδηγούς, ενώ στην Ολλανδία η υστέρηση είναι έτι μεγαλύτερη. Ακόμη και στην καλύτερα εξοπλισμένη Γαλλία, τέλος, η εμπιστοσύνη στην υποδομή της ηλεκτροκίνησης ενισχύεται με αργό ρυθμό.

Οι δασμοί μπορεί να γίνουν μπούμερανγκ

Προβληματισμένοι οι οικονομολόγοι για τις πιθανές συνέπειες της ατζέντας του Ντόναλντ Τραμπ στην αμερικανική οικονομία

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Δασμοί, απελάσεις και μειώσεις φόρων· είναι τα βασικά συστατικά της συνταγής του Ντόναλντ Τραμπ για την αύξηση των θέσεων εργασίας, την ενίσχυση των μισθών και την ώθηση της ανάπτυξης στις ΗΠΑ. Σε μια πρώτη ανάγνωση, η αμερικανική οικονομία μπορεί να ωφεληθεί από τις παρεμβάσεις που έχουν στόχο να τονώσουν τα έσοδα από τις εισαγωγές, να αυξήσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης για τους Αμερικανούς και να απελευθερώσουν τη δυναμική των επιχειρήσεων. Ωστόσο, τα ίδια τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού είναι σε θέση να προκαλέσουν παρενέργειες που θα έφερναν το αντίθετο αποτέλεσμα.

Απελάσεις μεταναστών και δασμοί θα επιφέρουν μεγάλες αυξήσεις τιμών, ενώ οι μειώσεις φόρων θα επιδεινώσουν το ήδη υψηλό έλλειμμα.

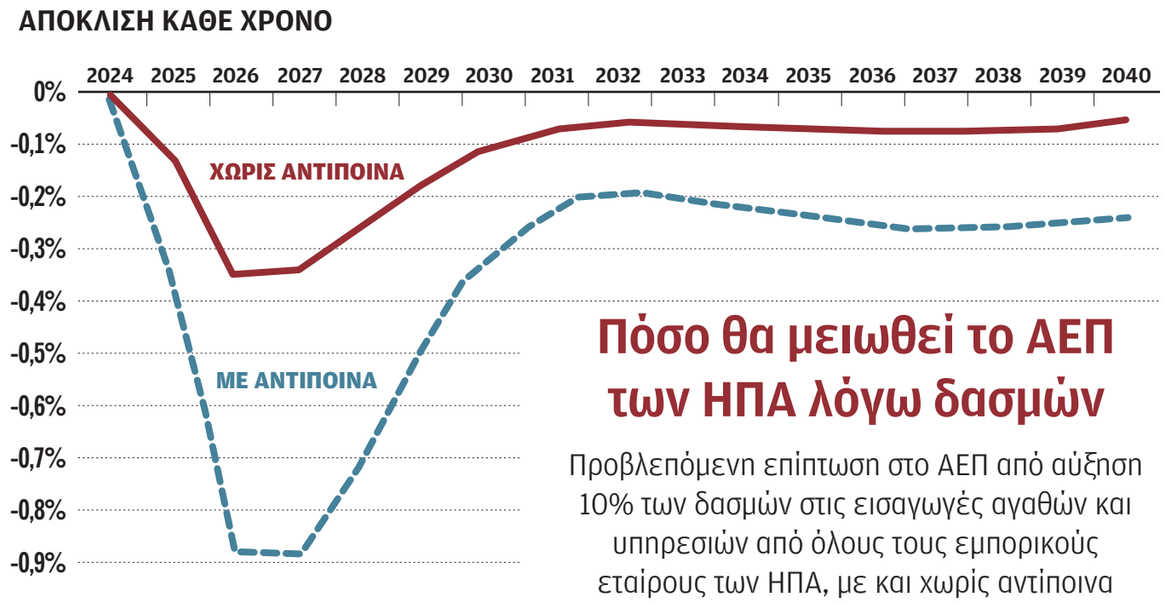

Πόσο θα μειωθεί το ΑΕΠ των ΗΠΑ λόγω δασμών

Προβλεπόμενη επίπτωση στο ΑΕΠ από αύξηση 10% των δασμών στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών από όλους τους εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ, με και χωρίς αντίποινα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο νεοεκλεγείς πρόεδρος των ΗΠΑ έχει υποσχεθεί να επιβάλει δασμούς 60% στα προϊόντα της Κίνας και 10%-50% στις εισαγωγές από τις υπόλοιπες χώρες. Εκ πρώτης όψεως, η λογική επιτάσσει ότι πράγματι οι εισαγωγές θα μειωθούν, ωφελώντας το εμπορικό ισοζύγιο. Επίσης, τα έσοδα από δασμούς θα αυξηθούν, ενισχύοντας το ταμείο του κράτους. Όμως θα είναι τέτοια η ένταση των δασμών με κίνδυνο να αποθαρρύνει τις εξαγωγές του υπόλοιπου κόσμου στην αμερικανική αγορά και άρα να συρρικνώσει τη βάση για τους δασμούς που θα αποσκοπούν στα έσοδα. Επιπλέον, το πιθανότερο είναι ότι οι ΗΠΑ θα γίνουν αποδέκτες αντιποίνων, που θα θέσουν αντίστοιχες περιοριστικές ρυθμίσεις για τα προϊόντα των αμερικανικών επιχειρήσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν μάλιστα ζήτημα πρόσβασης σε εισαγόμενα αγαθά απαραίτητα για τη λειτουργία τους.

Στο μεταξύ, η αμερικανική αγορά θα μετατοπιστεί για τις ανάγκες της από τα ξένα στα εγχώρια προϊόντα, γεγονός που θα ασκήσει έντονες ανοδικές πιέσεις στις τιμές. Η Fed θα υποχρεωθεί εκ νέου να αυξήσει τα επιτόκια για να ελέγξει τον πληθωρισμό. Τα υψηλότερα επιτόκια και η ενίσχυση των εξαγωγών στο εμπορικό ισοζύγιο θα φέρουν ακόμη πιο ισχυρό δολάριο, το οποίο με τη σειρά του θα δυσχεράνει τις εξαγωγές αναιρώντας τα πρότερα οφέλη σε όρους εμπορικού ελλείμματος. Στο τέλος της ημέρας, οι λιγότερες εισαγωγές και οι λιγότερες εξαγωγές θα έχουν προκαλέσει μείωση αντί για αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, ως αποτέλεσμα μιας πολιτικής η οποία ενέχει το ρίσκο να λειτουργήσει ως τεκμήριο αναποτελεσματικότητας του προστατευτισμού στην οικονομία – μετατρέποντας το εμπόριο από συγκριτικό πλεονέκτημα σε συγκριτικό μειονέκτημα για τις ΗΠΑ. Σημειωτέον, σύμφωνα με εκτίμηση του Peterson Institute, οι δασμοί που υπόσχεται ο Ντόναλντ Τραμπ – έως 15 φορές υψηλότεροι από τους δασμούς που εφάρμοσε στην πρώτη θητεία του– εκτιμάται ότι θα κοστίσουν στο μέσο νοικοκυριό των ΗΠΑ τουλάχιστον 2.500 δολάρια ετησίως.

Η παγίδα των απελάσεων και το ρίσκο της επέκτασης των φορολογικών μειώσεων

Πηγή νέων προκλήσεων για την αμερικανική οικονομία ενδέχεται να αποδειχθεί η υπόσχεση για μαζικές απελάσεις. Οι μετανάστες αποτελούσαν μέχρι στιγμής τον λόγο για τον οποίο οι ΗΠΑ διαφοροποιούνταν από την Ευρώπη στην ένταση της δημογραφικής γήρανσης και της διάθεσης εργατικών χεριών, καθώς συνέβαλλαν στη χαμηλή –όμως– αύξηση του αμερικανικού πληθυσμού κατά 1% ετησίως. Η συζήτηση αφορά 11 εκατ. μετανάστες που δεν διαθέτουν την αμερικανική υπηκοότητα. Η απέλαση 1 εκατ. μεταναστών κάθε χρόνο θα στερήσει το 0,5% της ετήσιας προσφοράς εργασίας στις ΗΠΑ, αφαιρώντας αθροιστικά το 5% μέσα στην επόμενη δεκαετία, σε μια εξέλιξη η οποία θα αυξήσει τις κενές θέσεις εργασίας –ιδίως σε τομείς που είναι χαμηλά αμειβόμενοι και άρα λιγότερο δημοφιλείς– ασκώντας με τη σειρά της ανοδικές πιέσεις στις τιμές, δηλαδή περισσότερους λόγους για αύξηση των επιτοκίων και ούτως καθεξής. Εκτιμήσεις θέλουν την επίμαχη μείωση των μεταναστών με συμμετοχή στην αμερικανική οικονομία να αυξάνει τον πληθωρισμό κατά περισσότερο από 1% και να ζημιώνει το ΑΕΠ κατά τουλάχιστον 3% μέσα σε τρία χρόνια.

Τα περιθώρια περιορισμού των εσόδων είναι μικρά, καθώς το χρέος βρίσκεται στο 100% του αμερικανικού ΑΕΠ και το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 6%.

Οι μειώσεις φόρων

Το επιτελείο του Τραμπ επιθυμεί την επέκταση των φορολογικών μειώσεων που είχε θέσει σε ισχύ το 2017. Το πρόβλημα εδώ, ιδίως αν επιβεβαιωθούν οι προβληματισμοί και στα υπόλοιπα επίπεδα του οικονομικού προγράμματος, δεν είναι άλλο από το δημοσιονομικό σκέλος. Το χρέος βρίσκεται στο 100% του αμερικανικού ΑΕΠ και το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 6%, γεγονός που δημιουργεί ερωτήματα για τον αντίκτυπο των νέων φορολογικών περικοπών στα ομοσπονδιακά έσοδα. Οσοι βλέπουν το ποτήρι μισοάδειο θεωρούν ότι η κυβέρνηση Τραμπ δεν θα επιτύχει τους ρυθμούς ανάπτυξης που οραματίζεται και έτσι δεν θα αντικαταστήσει τα χαμένα έσοδα από την περαιτέρω χαλάρωση της φορολογικής πολιτικής – αναλυτές της Σχολής Wharton στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια υπολόγισαν ότι οι συνδυαστικές παρεμβάσεις σε φόρους και δασμούς θα προσθέσουν στο αμερικανικό έλλειμμα 3-5 τρισ. δολάρια τα χρόνια που θα ακολουθήσουν.

Οι μαζικές απελάσεις μεταναστών αποτελούν μία από τις βασικές προεκλογικές εξαγγελίες του Ντόναλντ Τραμπ. Οι οικονομολόγοι, πάντως, εκτιμούν ότι μια τέτοια εξέλιξη μπορεί να αυξήσει τον πληθωρισμό κατά περισσότερο από 1% και να ζημιώσει το ΑΕΠ τουλάχιστον κατά 3% μέσα σε τρία χρόνια.

Το κυριότερο, το οικονομικό πρόγραμμα του Τραμπ σε όλες τις πτυχές του συναντά την κεντρική τράπεζα στον δρόμο του. Ορίζοντας το κόστος του χρήματος, ο ρόλος της Fed είναι σε θέση να κρίνει την υλοποίηση της ατζέντας του, γεγονός που από μόνο του θέτει τις βάσεις μιας δυνητικής σύγκρουσης μεταξύ των δύο πλευρών. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον ο νεοεκλεγείς πρόεδρος των ΗΠΑ θα επιχειρήσει να εξαναγκάσει τον Τζερόμ Πάουελ σε μείωση των επιτοκίων παρά τον υψηλό πληθωρισμό – ο διοικητής της Fed έχει κάνει σαφή την πρόθεση να παραμείνει προσηλωμένος στην εντολή του. Η θέση που ανοίγει στο Δ.Σ. της κεντρικής τράπεζας το 2026 θεωρητικά προσφέρει παράθυρο ευκαιρίας για συσχετισμούς υπέρ του Ντόναλντ Τραμπ, όμως το τελευταίο πράγμα που θα ήθελαν να δουν οι επενδυτές στις ΗΠΑ είναι η εξέλιξη μιας κόντρας που θα έθετε σε αμφισβήτηση την ανεξαρτησία της Fed.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, τη βραχυπρόθεσμη θετική αντίδραση των αγορών επισκιάζει η μακροπρόθεσμη αρνητική πρόβλεψη των οικονομολόγων που επεξεργάζονται σενάρια «εκπυρσοκρότησης» της αμερικανικής οικονομίας με όχημα τα Trumponomics.

Η Ferrari δεν φοβάται τους δασμούς Τραμπ

Εξαίρεση αποτελεί η Ferrari μεταξύ των αυτοκινητοβιομηχανιών στην Ευρώπη, οι οποίες αισθάνονται ότι απειλούνται από την επιβολή των αμερικανικών δασμών. Ο εκλεγμένος πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, εξήγγειλε τη Δευτέρα ότι μία από τις πρώτες του ενέργειες όταν πάρει την εξουσία, θα είναι να επιβάλει αυστηρούς δασμούς στην Κίνα, στον Καναδά και στο Μεξικό. Μια τέτοια εξέλιξη θα προκαλούσε τριγμούς στις αλυσίδες εφοδιασμού της αυτοκινητοβιομηχανίας και θα ενέτεινε τις ανησυχίες των επενδυτών για υψηλότερο κόστος.

Τα προτεινόμενα μέτρα του Τραμπ περιλαμβάνουν πρόσθετο δασμό 10% σε όλα τα κινεζικά προϊόντα που εισέρχονται στις ΗΠΑ και δασμό 25% σε όλα τα προϊόντα που προέρχονται από τον Καναδά και το Μεξικό. Οι μετοχές των αυτοκινητοβιομηχανιών υποχώρησαν μετά την είδηση, καθώς εκτιμάται ότι οι δασμοί θα έχουν σημαντικές συνέπειες για τις αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες, πολλές εκ των οποίων έχουν κατασκευάσει εργοστάσια και βασίζονται σε προμηθευτές ανταλλακτικών αυτοκινήτων που εδρεύουν στο Μεξικό.

Γιατί αποτελεί εξαίρεση μεταξύ των ευρωπαϊκών αυτοκινητοβιομηχανιών.

Το γεγονός ότι ο Τραμπ δεν αναφέρθηκε στην Ευρώπη σε αυτή την εξαγγελία του είναι αισιόδοξο, αν και πολλοί στην Ευρωζώνη ανησυχούν πως είναι απλώς θέμα χρόνου να στρέψει τα βέλη του και κατά του κλάδου των αυτοκινήτων της περιοχής. Η Ferrari, ωστόσο, δεν φοβάται την πολιτική του προστατευτισμού. «Η Ferrari είναι η μοναδική εξαίρεση καθώς ανεξάρτητα από το ύψος των δασμών, δεν πρόκειται να αρχίσει να παράγει στις ΗΠΑ. Η παραγωγή της έχει επίκεντρο το Μαρανέλο της Ιταλίας», δήλωσε στο CNBC η Rella Suskin, αναλύτρια μετοχών της Morningstar. «Το θέμα με τη Ferrari είναι ότι, είτε πρόκειται για 10%, 20% ή 30% [δασμό], τότε πιθανότατα μπορεί εύκολα να μετακυλίσει αυτό το κόστος στους καταναλωτές».

Οι περισσότεροι αναλυτές και επενδυτές θεωρούν την ιταλική αυτοκινητοβιομηχανία ως μοναδική μεταξύ των Ευρωπαίων ομολόγων της από αυτή την άποψη, σύμφωνα με τον Thomas Besson, επικεφαλής της έρευνας στον τομέα των αυτοκινήτων στην Kepler Cheuvreux. Τα αποτελέσματα της Ferrari είναι σαφώς βελτιωμένα φέτος, ξεπερνώντας τις επιδόσεις των ανταγωνιστικών αυτοκινητοβιομηχανιών στην Ευρώπη. Οι μετοχές της εισηγμένης στο χρηματιστήριο του Μιλάνου εταιρείας έχουν κερδίσει πάνω από 34% από την αρχή του έτους, σημαντικά υψηλότερα από ό,τι οι μετοχές της γαλλικής Renault ή του γερμανικού ομίλου Mercedes-Benz.

Η προοπτική πρόσθετων αμερικανικών δασμών ήταν πιθανό να αποτελέσει «πολύ μεγαλύτερο εμπόδιο» για τη γερμανική Porsche, δήλωσε ο Besson της Kepler Cheuvreux. Οπως και η Ferrari, η οποία παράγει αποκλειστικά τα αυτοκίνητά της στην Ιταλία, η Volkswagen-Porsche κατασκευάζει παραδοσιακά τα πολυτελή μοντέλα της στη Γερμανία.

«Η Porsche είναι λίγο διαφορετική περίπτωση», δήλωσε η Suskin της Morningstar. «Θα μπορούσαν να μετακυλίσουν έναν δασμό 10%, αλλά μεγαλύτεροι όπως σε ποσοστό 30% ίσως είναι λίγο πιο δύσκολο να μετακυλισθούν σε έναν πελάτη», συνέχισε. «Θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τη μητρική τους εταιρεία Volkswagen, η οποία έχει κάποια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα στις ΗΠΑ, αλλά θα χρειαζόταν να επενδύσουν αρκετά για να δημιουργήσουν μια γραμμή παραγωγής ειδικά για την Porsche». Οι μετοχές της Porsche σημειώνουν πτώση περίπου 26% από την αρχή του έτους.

Οι μετοχές της Ferrari έχουν κερδίσει πάνω από 34% από την αρχή του έτους, σημαντικά υψηλότερα από ό,τι οι μετοχές της γαλλικής Renault ή του γερμανικού ομίλου Mercedes-Benz.

Εργα 20 δισ. απειλούνται από την έλλειψη εργαζομένων

Εργοδηγοί πηγαίνουν σε Ινδία και Αίγυπτο για να βρουν εργάτες

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Εκδηλος είναι ο προβληματισμός των διοικήσεων των κατασκευαστικών εταιρειών αναφορικά με την εύρεση των απαιτούμενων ανθρώπων, προκειμένου να εκτελέσουν τις συμβάσεις που έχουν αναλάβει, ύψους περίπου 15-16 δισ. ευρώ, αλλά κι εκείνων που θα αναλάβουν τους επόμενους μήνες και υπολογίζονται σε τουλάχιστον άλλα 5-6 δισ. ευρώ έως το τέλος του 2025. Πρόκειται για ένα μέγεθος που αντιστοιχεί στο 10% του ΑΕΠ και παρότι θα υλοποιηθεί σε βάθος τριών, τεσσάρων ή και περισσότερων ετών, η πραγματικότητα είναι ότι μετά την αποχώρηση χιλιάδων εργαζομένων από τις κατασκευές και την οικοδομή κατά τη διάρκεια της κρίσης, η διαδικασία της επιστροφής τους αποδεικνύεται μέχρι σήμερα ιδιαίτερα προβληματική. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος των αναγκών, αρκεί να σημειωθεί ότι τη δεκαετία 2014-2023 εκτελέστηκαν έργα συνολικού προϋπολογισμού 16 δισ. ευρώ.

Το Ελληνικό

Εν τω μεταξύ, εκτός από τα έργα υποδομών ή τα έργα της ενεργειακής μετάβασης, παρατηρείται και η ταυτόχρονη εκτίναξη της ζήτησης συνεργείων και μηχανικών και για τα ιδιωτικά έργα, αρχής γενομένης φυσικά από το Ελληνικό, όπου κι εκεί εντοπίζονται καθυστερήσεις. Για παράδειγμα, όπως ανέφερε η διοίκηση της Lamda Development πριν από μερικές εβδομάδες, ο πύργος κατοικιών Riviera Tower, που έχει αναλάβει να κατασκευάσει η κοινοπραξία των Bouygues - Aktor (πρώην Intrakat), βρίσκεται κατά περίπου έξι μήνες πίσω από το αρχικό χρονοδιάγραμμα. Ως κύριος «ένοχος» προβάλλει ακριβώς η έλλειψη προσωπικού, ώστε να επιταχυνθούν οι εργασίες και να καλυφθεί ο χαμένος χρόνος. Σύμφωνα με πληροφορίες, στο συγκεκριμένο έργο απασχολήθηκαν αρχικά εργαζόμενοι από το Μαρόκο και πιο πρόσφατα και Πολωνοί. Οπως ανέφερε ο κ. Αλέξανδρος Εξάρχου, διευθύνων σύμβουλος της Aktor, στην πρόσφατη γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρείας, «υπάρχει πρόβλημα εντοπισμού εξειδικευμένου προσωπικού. Αυτοί που είχαν φύγει λόγω κρίσης στην Ευρώπη είναι εφικτό να επαναπατριστούν, όχι όμως κι εκείνοι που εγκαταστάθηκαν στη Μέση Ανατολή, όπου έχουν σχεδόν μηδενική φορολογική επιβάρυνση. Σήμερα, τα έργα δεν επηρεάζονται ακόμη από έλλειψη προσωπικού, αν και σε κάποιες περιοχές παρουσιάζεται έλλειψη εργατών, κυρίως σε περιπτώσεις χρήσης υπεργολάβων».

Κατά το ΙΟΒΕ, μόνο το 2023, δημοπρατήθηκαν 1.218 δημόσια έργα, με συνολικό προϋπολογισμό 7 δισ. ευρώ. Ωστόσο, παρά την κατακόρυφη αύξηση του κατασκευαστικού αντικειμένου, ο αριθμός των εργαζομένων στον κλάδο έχει παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητος, σε συνολικά 197.000 (στοιχεία 2022). Αντίστοιχα, στις δραστηριότητες των αρχιτεκτόνων και των μηχανικών απασχολούνταν το 2022 περίπου 74.000

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρόβλημα υπάρχει και σε εξειδικευμένο προσωπικό — Πολλοί μηχανικοί μετανάστευσαν κατά την κρίση και δεν έχουν επιστρέψει.

άνθρωποι, αριθμός που επίσης δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη μεταβολή από το 2017.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΙΟΒΕ υπολογίζει ότι μόνο κατά την περίοδο 2024-2026 ο αριθμός των εργαζομένων θα πρέπει να αυξηθεί κατά περίπου 51.000-55.000 ανθρώπους, αγγίζοντας τις 250.000 συνολικά, προκειμένου να υπάρξει επάρκεια εργαζομένων. Μια πιθανή έλλειψη αναμένεται να προκαλέσει καθυστερήσεις, που με τη σειρά τους θα οδηγήσουν σε αύξηση του προϋπολογισμού των έργων και ασφαλώς σε μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων.

Εξαγορές μικρών εταιρειών

Με δεδομένο ότι η λύση της εύρεσης ανθρώπων από το εξωτερικό είναι μέχρι σήμερα δύσκολη, οι κατασκευαστικοί όμιλοι έχουν στραφεί σε άλλες επιλογές.

Ο όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, μέσω της θυγατρικής ΤΕΡΝΑ, έχει κατορθώσει να αυξήσει το προσωπικό που απασχολείται στα έργα κατά 58% σε διάστημα ενός μόλις χρόνου, από 2.905 το 2023 σε 4.614 φέτος, είτε μέσω εξαγοράς μικρότερων εταιρειών, είτε μέσω συντονισμένων ενεργειών αναζήτησης ανθρώπων από τα μητρώα των ανέργων, ή από τα μητρώα των οικοδόμων. Πηγές του ομίλου, επισημαίνουν ότι με την εξαγορά μικρότερων εταιρειών, η ΤΕΡΝΑ εξασφαλίζει προσωπικό, τεχνογνωσία, αλλά και εξοπλισμό. Ταυτόχρονα, διασφαλίζει ότι οι πόροι αυτοί θα μείνουν εντός του ομίλου, κάτι που δεν είναι εγγυημένο μέσω της πρόσληψης υπεργολάβων.

Μεταξύ των εταιρειών που αποκτήθηκαν είναι η «Αίγιστος», με 2ης τάξης εργολαπτικό πτυχίο. Επίσης, εξαγοράστηκε και η εταιρεία «Σάντα», που δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών μεταφοράς βαρέων οχημάτων. Σύμφωνα με τον κ. Αντώνη Μιτζάλη, εντεταλμένο σύμβουλο και μέλος του Δ.Σ. του ομίλου Αβαξ, «με δεδομένο ότι πολλά έργα δημόσια, αλλά κυρίως ιδιωτικά, αναπτύσσονται εντός της Αττικής, θεωρώ ότι ο κλάδος θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή προσέλκυσης Ελλήνων εργαζομένων, που σήμερα απασχολούνται σε άλλους τομείς ή είναι άνεργοι. Σχεδιάζουμε ως «Αβαξ» να αναδείξουμε την ύπαρξη καλά αμειβομένων θέσεων εργασίας στον κλάδο των κατασκευών. Αναγνωρίζουμε ότι το εγχείρημα αυτό δεν είναι εύκολο και ότι η εργασία σε ένα εργοτάξιο είναι απαιτητική, ωστόσο, πρόκειται για μια περίοδο μεγάλης άνθησης για τον κλάδο των κατασκευών, που θα κρατήσει για αρκετά χρόνια και ίσως είναι ευκαιρία για αρκετούς νέους ανθρώπους».

Σήμερα, η εταιρεία υπολογίζει ότι απασχολεί περίπου 1.600-1.700 ανθρώπους στα εργοτάξιά της, αλλά μαζί με τους υπεργολάβους το συνολικό νούμερο είναι περίπου 2.700. Ωστόσο, για να καλύψει και το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ύψους άνω των 3 δισ. ευρώ για τα επόμενα πέντε χρόνια, εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν επιπλέον 1.000 άνθρωποι κατά προσέγγιση. Αναφορικά με την προσέλκυση ανθρώπων από το εξωτερικό, η εταιρεία έχει πλέον αποκτήσει καλή εικόνα των διαδικασιών, μετά τις αρχικές προσπάθειες που έκανε. «Από εδώ και πέρα, η προσοχή μας στρέφεται στη διασφάλιση της αρτιότητας των δεξιοτήτων των ανθρώπων που έρχονται. Μην ξεχνάμε ότι το επίπεδο κατάρτισης στην Ελλάδα είναι υψηλότατο. Ετσι, ήδη από αυτόν τον μήνα θα ξεκινήσουμε να στέλνουμε δικούς μας εργοδηγούς τόσο στην Αίγυπτο όσο και στην Ινδία, προκειμένου να κάνουν επιτόπιες αξιολογήσεις. Είναι κάτι που κάναμε και για τα έργα που υλοποίησε η "Αβαξ" στον Αραβικό Κόλπο».

Αντίστοιχα, με το πέρας του φετινού πρώτου εξαμήνου, η Aktor απασχολούσε 2.872 εργαζομένους ως εργατοτεχνικό προσωπικό, χωρίς να υπολογίζονται όσοι απασχολούνται μέσω υπεργολάβων σε έργα της εταιρείας. Με δεδομένο ότι η διοίκηση του ομίλου έχει θέσει ένα φιλόδοξο στόχο για κύκλο εργασιών 1,6 δισ. ευρώ στις κατασκευές ήδη από το 2025 (και 2,9 δισ. ευρώ ετησίως έως το 2030), είναι σαφές ότι θα πρέπει να αναζητηθούν διάφορες λύσεις για την προσέλκυση περισσότερων εργαζομένων. Μία εξ αυτών πιθανώς να είναι και η εξαγορά μικρότερων εταιρειών. Για παράδειγμα, πρόσφατα έγινε γνωστό ότι η Aktor συμφώνησε να εξαγοράσει την εταιρεία «Εντελέχεια», η οποία ειδικεύεται σε ηλεκτρομηχανολογικά έργα υποδομών. Κεφάλαια 14 εκατ. ευρώ δαπάνησε πρόσφατα και η ΜΕΤΚΑ του ομίλου Metlen για την εξαγορά της εταιρείας Μ.Τ. ΑΤΕ. Σύμφωνα με πηγές του ομίλου, «με την κίνηση αυτή, ανοίγει η βεντάλια των τεχνικών δυνατοτήτων μας στην ανάληψη και υλοποίηση περιβαλλοντικών έργων».

Ξεπερνούν τις 300.000 οι κενές θέσεις εργασίας σε όλη την οικονομία

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Από λαντζέρηδες έως σεφ, μαραγκούς, χειριστές μηχανημάτων, ή ηλεκτρολόγους έως web και software developers η ζήτηση για εργαζομένους από τρίτες χώρες είναι μεγάλη, καθώς οι κενές θέσεις εργασίας –που δεν αφορούν μόνον εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης αλλά επεκτείνονται και σε υψηλής εξειδίκευσης– ενδέχεται να ξεπερνούν τις 300.000.

Στον τουρισμό παρατηρείται έλλειψη προσωπικού σε θέσεις χαμηλής ειδίκευσης, όπως λάντζα, σερβιτόροι, καμαριέρες και σε προσωπικό υψηλής ειδίκευσης όπως σεφ, spa therapies και στελέχη front office. Στον κατασκευαστικό τομέα υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εξειδικευμένους τεχνίτες, όπως ηλεκτροσυγκολλητές (ακόμη και 6G), μαραγκούς, ηλεκτρολόγους, υδραυλικούς, ψυκτικούς, οδηγούς. Ζητούνται όμως και μηχανικοί επίβλεψης έργων, όπως και εξειδικευμένοι χειριστές βαρέων μηχανημάτων. Οσο για τη βιομηχανία, ζητείται προσωπικό για θέσεις εργασίας από εργάτες αποθήκης, συσκευασίας, εργάτες παραγωγής, έως τεχνικοί CNC μηχανών, συντηρητές μηχανημάτων, καθώς και σχεδιαστές AutoCAD. Ενα σημαντικό κεφάλαιο αποτελεί επίσης η πληροφορική, όπου προγραμματιστές με υψηλή εξειδίκευση ζητούνται από εταιρείες για να καλύψουν θέσεις όπως machine learning engineer και security specialists. Και βέβαια στον πρωτογενή τομέα είναι γνωστή η έλλειψη χιλιάδων εργατών γης.

Καθώς όμως η ολοκλήρωση μιας μετάκλησης μπορεί να φτάσει τους 6 ή ακόμη και τους 9 μήνες, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι ο χρόνος αυτός λειτουργεί απαγορευτικά, όχι μόνο για τον προγραμματισμό των επιχειρήσεων, ειδικά σε εποχικά επαγγέλματα, αλλά και για τους ίδιους τους εργαζόμενους με τα απαιτούμενα προσόντα, ώστε να προτιμήσουν την Ελλάδα. Δεν είναι τυχαίο ότι από τις δεκάδες χιλιάδες θέσεις που εγκρίνονται κάθε φορά από την ελληνική πολιτεία, μόλις κάποιοι λίγοι εργαζόμενοι από τρίτες χώρες έρχονται τελικά και εργάζονται στη χώρα μας.

Μεγάλο «αγκάθι» η γραφειοκρατία στις μετακλήσεις εργαζομένων από το εξωτερικό καθώς χρειάζονται εννέα μήνες για να ολοκληρωθεί η διαδικασία.

Οπως επισημαίνει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της WorkInGreece.io, της πρώτης πλατφόρμας στην Ελλάδα που δημιουργήθηκε για την εύρεση διεθνών εργαζομένων και για τη διευκόλυνση της μετάκλησής τους, Βαγγέλης Κανελλόπουλος, μόνο μέσω της δικής του πλατφόρμας είναι εγγεγραμμένοι περισσότεροι από 35.000 εργαζόμενοι από 11 χώρες, όπως Βιετνάμ, Ινδία, Αίγυπτος, Νεπάλ, Φιλιππίνες, Μολδαβία, Γεωργία, Ινδονησία, που ενδιαφέρονται να έρθουν στη χώρα μας για δουλειά και αντίστοιχα περισσότερες από 2.000 ελληνικές επιχειρήσεις κάθε μεγέθους έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την κάλυψη των κενών θέσεων με μετακλήσεις εργαζομένων. Οι εταιρείες που ενδιαφέρονται είναι από μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις έως μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κλάδων, όπως η βιομηχανία, ο τουρισμός, οι κατασκευές, τα ξενοδοχεία και ο πρωτογενής τομέας παραγωγής. Και οι χώρες για τις οποίες υπάρχει ζήτηση για εργαζομένους από ελληνικές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν το Βιετνάμ, την Ινδία, το Νεπάλ, την Αίγυπτο, το Μπανγκλαντές, το Πακιστάν και τις Φιλιππίνες. Σύμφωνα με τον κ. Κανελλόπουλο, η επιτυχία της μετάκλησης εξαρτάται από μια σειρά ενεργειών και φορέων που εμπλέκονται. Η διαδικασία ξεκινάει από την έκδοση μιας υπουργικής απόφασης, με τις επιτρεπόμενες θέσεις και ειδικότητες για μετάκληση, γίνεται αίτηση της επιχείρησης στις αρμόδιες αποκεντρωμένες διοικήσεις, στη συνέχεια εμπλέκεται η ελληνική πρεσβεία στη χώρα διαμονής του εργαζομένου, η οποία αποφασίζει για την έγκριση ή μη της βίζας. Μετά την άφιξη του εργαζομένου στην Ελλάδα απαιτείται η έκδοση ΑΦΜ, ΑΜΚΑ και σε ορισμένες περιπτώσεις μπλε κάρτας. Αυτή η αλυσίδα ενεργειών μπορεί να διαρκέσει ακόμη και εννέα μήνες.

Στον τουρισμό υπάρχει έλλειψη προσωπικού σε θέσεις χαμηλής ειδίκευσης, όπως η λάντζα, αλλά και σε σερβιτόρους, καμαριέρες, αλλά και σε προσωπικό με υψηλή ειδίκευση, chef, spa therapis και στελέχη front office.

«Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τη μετάκληση εργαζομένων από τρίτες χώρες παρουσιάζει αρκετές προκλήσεις που επηρεάζουν την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας», επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της πλατφόρμας και βάσει της εμπειρίας του επισημαίνει στην «Κ» τα κύρια προβλήματα:

1. Χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης σε επίπεδο αποκεντρωμένης διοίκησης και πρεσβειών: στις αποκεντρωμένες διοικήσεις, πολύ συχνά οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις λόγω φόρτου εργασίας ή έλλειψης προσωπικού. Χρονοβόρα είναι και η έγκριση της βίζας από τις πρεσβείες.

2. Δεν είναι ξεκάθαρο πώς προσδιορίζονται ο αριθμός και οι ειδικότητες ανά περιφέρεια. Δεν υπάρχει ψηφιακός τρόπος να γνωρίζει μια επιχείρηση ποιες νέες θέσεις διατίθενται και πότε.

3. Ακόμη και μετά την άφιξη του εργαζομένου στην Ελλάδα, οι απαιτούμενες γραφειοκρατικές ενέργειες, όπως η έκδοση ΑΦΜ, ΑΜΚΑ και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπλε κάρτας, προσθέτουν επιπλέον καθυστερήσεις. Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι σχετικές διαδικασίες μπορούν να διαρκούν και 1 μήνα, κατά τον οποίο ο εργαζόμενος δεν μπορεί να απασχοληθεί.

4. Πιστοποιημένα γραφεία και κανονισμοί στις χώρες προέλευσης: σε πολλές χώρες οι υποψήφιοι πρέπει να συνεργαστούν με πιστοποιημένα γραφεία που ορίζονται από το κράτος. Αν και αυτό διασφαλίζει τα δικαιώματά τους, προσθέτει ένα ακόμη επίπεδο πολυπλοκότητας στη διαδικασία. Επίσης πολλά από αυτά τα γραφεία δεν αποδεικνύονται αξιόπιστα σε κρίσιμες διαδικασίες προσέλκυσης και αξιολόγησης των εργαζομένων.

Αναγκαίες είναι, σύμφωνα με τον κ. Κανελλόπουλο, η απλούστευση των διαδικασιών (π.χ. ψηφιακή υποβολή των δικαιολογητικών), η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκομένων φορέων και η αξιοποίηση της τεχνολογίας για την επιτάχυνση των διαδικασιών. Για παράδειγμα, μια κεντρική ηλεκτρονική πλατφόρμα που θα συνδέει τις αιτήσεις των εργοδοτών, τις πρεσβείες και τις κρατικές υπηρεσίες θα μπορούσε να εξαλείψει την πολυπλοκότητα της διαδικασίας.

Πρόστιμα 2,2 εκατ. ευρώ για παραπλανητικές εκπτώσεις σε 14 αλυσίδες

Διαφορετικό νόημα πήρε για 14 λιανεμπορικές αλυσίδες η φετινή Black Friday, καθώς την ημέρα του εν λόγω θεσμού προσφορών το υπουργείο Ανάπτυξης ανακοίνωσε την επιβολή σε αυτές προστίμων συνολικού ύψους 2,22 εκατ. ευρώ. Τα πρόστιμα επιβλήθηκαν καθώς, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του υπουργείου Ανάπτυξης, οι εταιρείες προέβησαν σε παραπλανητικές εκπτώσεις. Την περασμένη βδομάδα ανακοινώθηκαν οι επωνυμίες πέντε μόνο εταιρειών, καθώς σε κάθε μία από αυτές έχουν επιβληθεί πρόστιμα άνω των 50.000 ευρώ, οπότε επιβάλλεται η δημοσιοποίηση των επωνυμιών βάσει της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 13α του νόμου 2251/1994), ενώ έχει ολοκληρωθεί και η διαδικασία της γνωστοποίησης των προστίμων προς τις εταιρείες. Πρόκειται για τις ακόλουθες εταιρείες:

Εχουν ανακοινωθεί οι επωνυμίες πέντε αλυσίδων, καθώς στις υπόλοιπες εννέα δεν έχει γνωστοποιηθεί η υπουργική απόφαση.

– Cosmos Sport πρόστιμο 500.000.

– Αττικά Πολυκαταστήματα πρόστιμο 400.000.

– La Vie en Rose By Dimitra Katsafadou (καλλυντικά) πρόστιμο 300.000.

– Notos Com Συμμετοχές πρόστιμο 200.000.

– Sneakers Market πρόστιμο 55.000 ευρώ. Η Sneakers Market πρόκειται για την εταιρεία στην οποία πέρασε η δραστηριότητα του σήματος The Athlete's Foot, όταν αποσχίστηκε από την Intersport του ομίλου Φουρλή, προκειμένου στη συνέχεια να πουληθεί στην TAF Global Holding AG, θυγατρική του ομίλου Arklyz Group.

Τα ονόματα των υπολοίπων εννέα εταιρειών δεν ανακοινώθηκαν, καθώς μέχρι και χθες το απόγευμα εκκρεμούσε από το υπουργείο Ανάπτυξης η γνωστοποίηση των υπουργικών αποφάσεων στις ίδιες. Οταν αυτό γίνει, τότε θα δημοσιοποιηθούν τα ονόματα για επτά εξ αυτών. Σε δύο περιπτώσεις τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν είναι κάτω των 50.000 ευρώ, οπότε δεν θα δημοσιοποιηθούν οι επωνυμίες των εταιρειών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εντοπισμός των παραπλανητικών εκπτώσεων έγινε μέσω του ψηφιακού εργαλείου που απέκτησαν πρόσφατα οι ελεγκτικές υπηρεσίες του υπουργείου Ανάπτυξης. Πρόκειται ουσιαστικά για εργαλείο που χρησιμοποιεί τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης. Αποκτήθηκε πέρυσι, αλλά τέθηκε σε λειτουργία το τελευταίο εξάμηνο. Μέσω του εργαλείου αυτού στην ουσία «σκανάρονται» όλες οι ανακοινώσεις μείωσης τιμής που ανεβαίνουν στο Διαδίκτυο και ειδοποιούνται οι χειριστές για πιθανές παραβάσεις.

Ισχυρά οφέλη για την οικονομία από την ανάπτυξη του γκολφ

Επιπλέον έσοδα, άμεσα και έμμεσα, της τάξης των 880 εκατ. ευρώ ετησίως θα μπορούσε να διεκδικήσει η Ελλάδα από τη διεθνή αγορά του γκολφ αν ανέπτυσσε τις υποδομές της, όπως η αντίστοιχου μεγέθους οικονομία της Πορτογαλίας. «Η Ελλάδα υστερεί πολύ στην ανάπτυξη του γκολφ, παρά τη σημασία του αθλήματος για τον τουρισμό και την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος», αναφέρει χαρακτηριστικά μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών-ΙΟΒΕ με θέμα τη «Συμβολή του γκολφ στην ελληνική οικονομία».

Σήμερα η Ελλάδα διαθέτει μόνο 10 γήπεδα γκολφ, τη στιγμή που η Πορτογαλία διαθέτει 113, απολαμβάνοντας σημαντικά έσοδα. Το όφελος του γκολφ για το ΑΕΠ της Πορτογαλίας υπολογίζεται ότι φτάνει το 1 δισ., ενώ στην Ελλάδα η επίδραση σε όρους ΑΕΠ υπολογίζεται στα 111,4 εκατ., σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΟΒΕ. Το δυνητικό επιπλέον όφελος για την Ελλάδα είναι δηλαδή περί τα 880 εκατ.

Το γκολφ αποτελεί παγκοσμίως μια δυναμική αγορά, με περισσότερους από 62,3 εκατ. αθλητές και 38.000 γήπεδα. Εκτός από δημοφιλές άθλημα σε πολλές χώρες, σημαντική είναι η διασύνδεσή του με τον τουρισμό. Η ζήτηση εγκαταστάσεων υψηλών προδιαγραφών, η δυνατότητα πραγματοποίησης ταξιδιών στη διάρκεια του έτους για αγώνες ή για παρακολούθηση διοργανώσεων και το υψηλό εισοδηματικό επίπεδο, αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά των επισκεπτών - αθλητών του γκολφ. Ετσι, το γκολφ συμβάλλει στην άμβλυνση της έντονης εποχικότητας του τουρισμού, καθώς η βασική περίοδος ενασχόλησης με το άθλημα εντοπίζεται συνήθως την περίοδο από Οκτώβριο μέχρι Μάιο, συμπληρώνοντας έτσι την κύρια τουριστική περίοδο, σύμφωνα με τη μελέτη, σημείο που τόνισε και ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) Γιάννης Παράσχης στη σχετική διαδικτυακή συζήτηση που είχε με αφορμή τη μελέτη με τον πρόεδρο του ΙΟΒΕ και πρώην πρόεδρο του ΣΕΤΕ Γιάννη Ρέτσο. Ωστόσο, στην Ελλάδα η εξοικείωση με το γκολφ είναι αρκετά περιορισμένη, παρά το γεγονός ότι ήδη τα σημαντικά οφέλη από την πρόσφατη ανάπτυξη τέτοιων γηπέδων και εγκαταστάσεων στη Μεσσηνία έχουν αρχίσει να γίνονται ορατά. Σύμφωνα με το ΙΟΒΕ, «απαιτείται μια κρίσιμη μάζα γηπέδων για να προσδιοριστεί μια περιοχή ως προορισμός για γκολφ», ενώ «χρειάζονται κατάλληλες υποδομές και καλές διεθνείς αεροπορικές διασυνδέσεις, όχι μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες».

Σημειώνεται ότι το γκολφ, εκτός από την άμβλυνση της εποχικότητας, μπορεί να προσελκύσει και ταξιδιώτες υψηλού οικονομικού επιπέδου και να ενισχύσει την ανάπτυξη της αγοράς παραθεριστικής κατοικίας.

Η Ελλάδα διαθέτει 10 γήπεδα γκολφ σε αυτόνομες εγκαταστάσεις ή σε ξενοδοχειακά συγκροτήματα: στην Αθήνα (Γλυφάδα), στη Μεσσηνία, στην Κρήτη, στη Χαλκιδική και την Κέρκυρα, ενώ στη Ρόδο αναμένεται να λειτουργήσει ένα ακόμη σε ξενοδοχειακή μονάδα. Είναι σχεδιασμένα με προδιαγραφές αντίστοιχες γηπέδων στο εξωτερικό και έχουν λάβει πιστοποιήσεις από διεθνείς οργανισμούς και διακρίσεις, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, την ενίσχυση της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης και την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Όμως, η Ελλάδα υστερεί ακόμη σημαντικά σε σύγκριση με άλλες χώρες της Μεσογείου, όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Σχέδιο αλλαγής της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος

Στόχος η ενίσχυση μεσαίων εισοδημάτων και η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Εφαρμόζουμε υψηλότερο συντελεστή κρατήσεων –ακόμη και 8 ποσοστιαίες μονάδες– συγκριτικά με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ στο μέσο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, δεν προσαρμόζουμε εδώ και μια 5ετία τη φορολογική κλίμακα με βάση τον πληθωρισμό και ενεργοποιούμε από πολύ χαμηλό επίπεδο εισοδήματος τον ανώτατο συντελεστή φορολόγησης. Είναι οι τρεις βασικοί λόγοι για τους οποίους το ελληνικό σύστημα υπολογισμού του φόρου εισοδήματος εμφανίζεται ιδιαίτερα... αποκρουστικό για τα μεσαία και υψηλότερα εισοδήματα, λειτουργώντας ως εμπόδιο τόσο για τον επαναπατρισμό στελεχών όσο και για την αύξηση της φορολογητέας ύλης. Είναι πλέον κοινό μυστικό ότι όσοι εργοδότες θέλουν να προσφέρουν καλύτερα πακέτα αμοιβών καταφεύγουν σε άλλες λύσεις –όπως οι παροχές σε είδος που είναι και αφορολόγητες–, ακριβώς για να αποφύγουν την πολύ μεγάλη φορολογική επιβάρυνση.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας 5ετίας έχουν γίνει τέσσερις κινήσεις στην κατεύθυνση εξορθολογισμού του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων: η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες, η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, η μείωση των υψηλότερων συντελεστών της κλίμακας κατά μία ποσοστιαία μονάδα (σε συνδυασμό με τη θέσπιση χαμηλού εισαγωγικού συντελεστή 9%) και η αύξηση της έκπτωσης φόρου για γονείς με παιδιά. Από την άλλη, όμως, η κλίμακα έχει παραμείνει αμετάβλητη από το 2020, οπότε και αναπροσαρμόστηκε για τελευταία φορά, με αποτέλεσμα κάθε αύξηση ονομαστικού εισοδήματος να οδηγεί σε ταχύτερη αύξηση του φόρου και, κατά συνέπεια, σε ροκάνισμα του διαθέσιμου εισοδήματος. Από το 2020 μέχρι το τέλος του 2023 οι ακαθάριστες αποδοχές έχουν αυξηθεί κατά 14% (σ.σ. ο μέσος μισθός αναμένεται να κλείσει στα 1.300 ευρώ στο τέλος του έτους, με το ετήσιο εισόδημα να διαμορφώνεται στα 18.216 ευρώ έναντι 15.943 ευρώ το 2020), αλλά ο φόρος εισοδήματος έχει «φουσκώσει» από τα 946 ευρώ στα 1.435 ευρώ, δηλαδή κατά 51,69%.

Οι... ανορθογραφίες του συστήματος υπολογισμού του φόρου εισοδήματος αναμένεται να μπουν στο... μικροσκόπιο το επόμενο διάστημα. Η εξαγγελία της κυβέρνησης για ενίσχυση των μεσαίων εισοδημάτων θα οδηγήσει και στην επανεξέταση της φορολογικής κλίμακας η οποία, μεταξύ άλλων, λειτουργεί και αποτρεπτικά για την ταχύτερη αύξηση των δηλωθέντων εισοδημάτων. Αρκεί να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα των περίπου 8,9 εκατομμυρίων φορολογουμένων, μόλις 155.000 φυσικά πρόσωπα φτάνουν να φορολογούνται με τον ανώτατο συντελεστή της κλίμακας (44%), εκ των οποίων οι 123.000 είναι μισθωτοί ή συνταξιούχοι. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να υποκρύπτει και σημαντική φοροδιαφυγή ή φοροαποφυγή. Αλλωστε, η διαφορά της ιδιωτικής κατανάλωσης από το άθροισμα των φορολογητέων εισοδημάτων εξακολουθεί να υπερβαίνει τα 50 δισ. ευρώ.

Τι δείχνουν οι έρευνες για την ελληνική φορολογική κλίμακα συγκριτικά με τις αντίστοιχες άλλων χωρών;

1. Η κράτηση για φόρους και ασφαλιστικές εισφορές σε μια οικογένεια με δύο παιδιά στην Ελλάδα έφτανε το 2023 στο 37,5% έναντι 29,5% που είναι ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ. Αφορά οικογένεια με άθροισμα εισοδημάτων 43.235 ευρώ, με το έναν γονέα να εισπράττει εισόδημα ίσο με το 100% του μέσου όρου της χώρας και τον δεύτερο ίσο με το 67% του μέσου όρου. Από τα 43.235 ευρώ μένουν 33.043 ευρώ καθαρά. Η σύγκριση με τον ΟΟΣΑ δεν γίνεται για το ίδιο ποσό εισοδήματος, αλλά για τον αντίστοιχο μέσο όρο που προκύπτει με βάση το μισθολογικό καθεστώς σε όλες τις χώρες-μέλη.

2. Ο ανώτατος συντελεστής της φορολογικής κλίμακας στην Ελλάδα δεν είναι ο υψηλότερος στην Ευρώπη, αλλά ενεργοποιείται από πολύ χαμηλά επίπεδα. Το «ελληνικό» 44% ενεργοποιείται από τα 40.000 ευρώ και πάνω. Το γερμανικό 45% ενεργοποιείται από τα 277.825 ευρώ και πάνω, ενώ το γαλλικό 45% από τα 177.106 ευρώ. Στη Φινλανδία έχουμε συντελεστή 44% που ισχύει για εισοδήματα άνω των 85.800 ευρώ, ενώ στη γειτονική Ιταλία το 43% ισχύει για το τμήμα του εισοδήματος άνω των 50.000 ευρώ. Ο ανώτατος συντελεστής δεν αφορά πολλούς (σ.σ. όπως προαναφέρθηκε, στην Ελλάδα αφορά μόνο 155.000 φυσικά πρόσωπα), όμως λειτουργεί είτε θετικά είτε αρνητικά (ανάλογα με το σύστημα της κάθε χώρας) καθώς προβάλλεται στις έρευνες για την προσέλκυση στελεχών. Στην περίπτωση της Ελλάδας λειτουργεί αποτρεπτικά, με εξαίρεση τις περιπτώσεις επαναπατρισμού όπου ισχύει το ειδικό καθεστώς με «κούρεμα» του φορολογητέου εισοδήματος κατά 50%. Η ουσιαστική παρέμβαση στη φορολογική κλίμακα έχει σημαντικό δημοσιονομικό κόστος γι' αυτό και θα εξεταστεί να χρηματοδοτηθεί με τον δημοσιονομικό χώρο που μπορεί να παραχθεί τη διετία 2026-2027.

Στο οικονομικό επιτελείο έχουν εντοπίσει μια «υποσημείωση» του Συμφώνου Σταθερότητας η οποία μπορεί να λειτουργήσει υπέρ της Ελλάδας: αν μηδενιστεί το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης (σ.σ. η Ελλάδα μπορεί να το ρίξει το 2025 κάτω από το 0,6% και να το μηδενίσει μέσα στο 2026) τότε δεν επηρεάζεται από τον κανόνα των καθαρών δαπανών. Παρέμβαση της φορολογικής κλίμακας που θα «περάσει» από την ευρωπαϊκή επιτροπή, μπορεί τελικώς και να «αυτοχρηματοδοτηθεί» μέσα από την αύξηση των δηλωθέντων εισοδημάτων, φαινόμενο που καταγράφηκε στην Ελλάδα και με τον φόρο επί των μερισμάτων.

Ανώτατος συντελεστής φορολόγησης

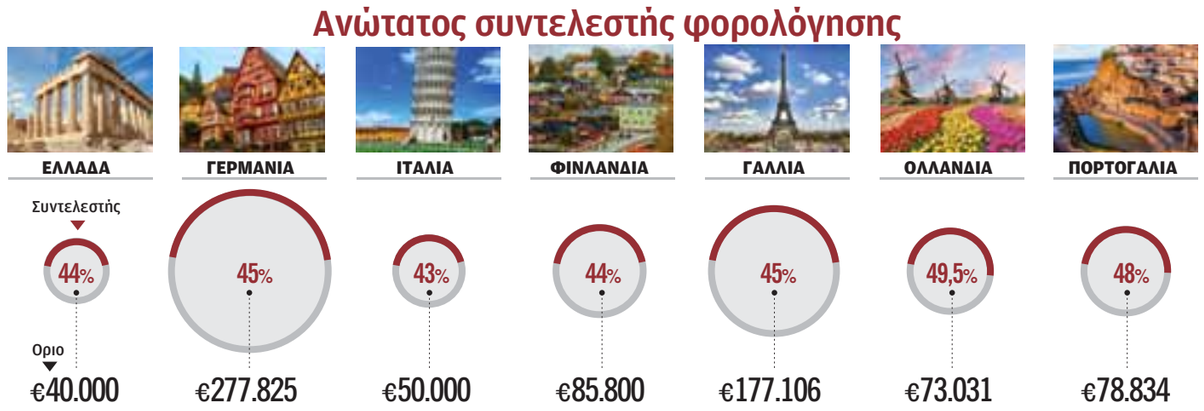

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Συναγερμός ξανά σε Ελλάδα και Ευρώπη για το ρωσικό αέριο

Φόβοι για νέο ράλι τιμών μετά τις αμερικανικές κυρώσεις στην Gazprombank

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Συναγερμό έχει σημάνει και στην Ελλάδα, όπως και άλλες ευρωπαϊκές χώρες που συνεχίζουν να προμηθεύονται ρωσικό αέριο –Ουγγαρία, Αυστρία, Σλοβακία, Σερβία– η αιφνιδιαστική απόφαση των ΗΠΑ να επιβάλει κυρώσεις στη ρωσική Gazprombank, τον χρηματοδοτικό βραχίονα της Gazprom, μέσω της οποίας πληρώνουν για τις προμήθειες αερίου. Η απόφαση του προέδρου Μπάιντεν λίγο πριν από την αποχώρησή του από τον Λευκό Οίκο έχει θορυβήσει συνολικότερα την Ευρώπη, καθώς εκδηλώνεται σε μια συγκυρία που μια σειρά από παράγοντες ασκούν ήδη πιέσεις στις τιμές φυσικού αερίου και επαναφέρουν την αγωνία για την ασφάλεια εφοδιασμού στην καρδιά ενός χειμώνα που δεν αναμένεται ήπιος όπως οι δύο προηγούμενοι.

Οι ευρωπαϊκές τιμές αναφοράς του φυσικού αερίου στον κόμβο TTF έχουν καταγράψει άλμα 40% από τον Σεπτέμβριο και κινούνται σταθερά πάνω από τα 47 ευρώ/μεγαβατώρα. Η Goldman Sachs προειδοποιεί ότι εάν επαληθευτούν μια σειρά από αρνητικές προβλέψεις για την αγορά, όπως για παράδειγμα να υπάρξουν μεγαλύτερες καθυστερήσεις στα έργα LNG, τότε οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη θα μπορούσαν να εκτιναχθούν έως και τα 77 ευρώ η μεγαβατώρα.

Αδειάζουν οι αποθήκες

Τα αποθέματα φυσικού αερίου εξαντλούνται με τον ταχύτερο ρυθμό από το 2016, υποχρεώνοντας χθες την Ε.Ε. να θέσει ενδιάμεσους στόχους πλήρωσης των ευρωπαϊκών αποθηκών κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου, με πρώτο στόχο τουλάχιστον το 50% για τις αρχές Φεβρουαρίου και στη συνέχεια το 30% για τις αρχές Μαΐου.

Το ρωσικό αέριο καλύπτει το 60% των συνολικών εισαγωγών της χώρας.

Οι νέες κυρώσεις των ΗΠΑ που τίθενται σε ισχύ μετά τις 20 Δεκεμβρίου ενισχύουν τις ανησυχίες για ένα νέο ράλι τιμών ενόψει και του ενδεχόμενου τερματισμού των ροών ρωσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας με τη λήξη της σύμβασης διαμετακόμισης στο τέλος του έτους. Παράλληλα, τρία χρόνια μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και την «άτακτη» φυγή της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο, επανέρχεται ο κίνδυνος ασφάλειας εφοδιασμού, αφού δεν έχει ολοκληρωθεί το σχέδιο της πλήρους απεξάρτησής της από τη Ρωσία, ενώ στο μεταξύ έχει αυξήσει σημαντικά την εξάρτησή της από τη spot αγορά του LNG.

Πλήρης διακοπή των ρωσικών εισαγωγών αερίου θα στερήσει από τη Γηραιά Ηπειρο ετησίως περίπου 10 δισ. κ.μ. που ρέουν μέσω της ουκρανικής οδού και 16 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως που φτάνουν στη ΝΑ Ευρώπη μέσω του Turkstream.

Οι αμερικανικές κυρώσεις στη ρωσική Gazprombank, τον χρηματοδοτικό βραχίονα της Gazprom, προκαλεί προβλήματα σε Ελλάδα, Ουγγαρία, Αυστρία, Σλοβακία και Σερβία, που συνεχίζουν να εισάγουν ρωσικό αέριο, δεδομένου ότι πληρώνουν τις προμήθειες αερίου μέσω της Gazprombank.

Για την Ελλάδα οι αμερικανικές κυρώσεις στην Gazprombank, εάν δεν βρεθεί εναλλακτική λύση πληρωμών της Gazprom, σημαίνει πλήρη παύση των εισαγωγών ρωσικού αερίου, όταν από τις αρχές του έτους καλύπτουν το 60% των συνολικών εισαγωγών.

Αυτό, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, σημαίνει ότι από το ελληνικό σύστημα θα λείπουν μέσα στον χειμώνα σε ημερήσια βάση 120.000-130.000 μεγαβατώρες, οι οποίες θα πρέπει να αντικατασταθούν με LNG σε τιμές προφανώς πολύ υψηλότερες από αυτές του ρωσικού αερίου, αλλά και υψηλότερες από αυτές που διατίθεται σήμερα στη spot αγορά, αφού θα δημιουργηθεί ένα συνολικότερο έλλειμμα που θα ασκήσει νέες πιέσεις.

Σε περίπτωση αύξησης της ζήτησης από τις περίπου 240.000 μεγαβατώρες την ημέρα στις 260.000-280.000 ή και τις 300.000 που μπορεί να προκαλέσει μια πτώση της θερμοκρασίας για διάστημα ενός δεκαημέρου, κάτι που όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς έχει συμβεί στο παρελθόν, το έλλειμμα θα είναι ακόμη μεγαλύτερο και πιθανότατα να μην μπορεί να καλυφθεί με φορτία LNG. Εξηγούν ότι το πρόβλημα στον εφοδιασμό δεν συνδέεται τόσο με τη δυναμικότητα των εγκαταστάσεων της Ρεβυθούσας και του νέου σταθμού της Αλεξανδρούπολης για αεριοποίηση, αλλά με τα φορτία που θα πρέπει να βρεθούν και να φτάσουν στην ώρα τους για να εκφορτώσουν. Σε μια τέτοια εξέλιξη θεωρείται βέβαιο ότι θα τεθούν σε εφαρμογή έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης, αντίστοιχα με αυτά που εφαρμόστηκαν την περίοδο της ενεργειακής κρίσης, όπως για παράδειγμα μείωση της κατανάλωσης σε ενεργοβόρες βιομηχανίες και μονάδες ηλεκτροπαραγωγής.

Το plan B

Οι δύο βασικοί προμηθευτές ρωσικού φυσικού αερίου της ελληνικής αγοράς μέσω του αγωγού Turkstream, ΔΕΠΑ και Metlen, έχουν ήδη καταρτίσει plan B για την υποκατάσταση των ποσοτήτων ρωσικού αερίου που προμηθεύονται, με LNG σε περίπτωση που δεν βρεθούν εναλλακτικές λύσεις που να παρακάμπτουν τις κυρώσεις και οι οποίες αναζητούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Ε.Ε. στο πλαίσιο ενός γύρου επαφών με ευρωπαϊκές εταιρείες για να καταγράψει το πρόβλημα και να αναζητήσει μια κοινή ευρωπαϊκή λύση έχει έρθει, σύμφωνα με πληροφορίες, τις προηγούμενες ημέρες σε επαφή τόσο με τη διοίκηση της ΔΕΠΑ όσο και της Metlen. Η λύση που προκρίνεται είναι η εφαρμογή των κυρώσεων από τον Ιούνιο, υποβάλλοντας σχετικό αίτημα προς τις ΗΠΑ από κοινού οι χώρες που πλήττονται άμεσα και με τη σφραγίδα της Ε.Ε. Οποιαδήποτε άλλη εναλλακτική από αυτές που διερευνώνται θα είναι πολύπλοκη και αβέβαιη στην εφαρμογή της, εκτιμούν παράγοντες που εμπλέκονται στις διαπραγματεύσεις. Εναλλακτικές λύσεις φέρεται να αναζητάει και η Ρωσία, η οποία –σύμφωνα με δημοσίευμα του Montel– θα προτείνει στους πελάτες της «τρεις εναλλακτικές τράπεζες» για να κάνουν τις πληρωμές τους με άδεια των ΗΠΑ. Η εναλλακτική αυτή για να είναι εφαρμόσιμη προϋποθέτει, σύμφωνα με την αγορά, αλλαγή του διατάγματος που υπέγραψε τον Απρίλιο του 2022 ο Βλαντιμίρ Πούτιν, το οποίο σε απάντηση των τότε κυρώσεων υποχρέωνε τους πελάτες της Gazprom να πληρώνουν σε ρούβλια για την προμήθεια αερίου μέσω της Gazprombank.

Στο τραπέζι επιδοτήσεις ρεύματος σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις

Οι επιπτώσεις από την πιθανή πλήρη διακοπή του ρωσικού αερίου έχουν θορυβήσει και την ελληνική κυβέρνηση, η οποία φέρεται να προετοιμάζεται να ζητήσει από τις ΗΠΑ να μεταθέσουν την εφαρμογή των κυρώσεων από τον Ιούνιο, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ουγγαρίας και της Τουρκίας.Οι ανησυχίες της ελληνικής κυβέρνησης συνδέονται πρωτίστως με τις πιέσεις που θα ασκηθούν στις τιμές φυσικού αερίου και τις επιπτώσεις στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες διαμορφώνονται ήδη σε υψηλά επίπεδα και συγκεκριμένα τον Νοέμβριο 53% πάνω από τα επίπεδα του Οκτωβρίου.

Ενα νέο ράλι στις τιμές φυσικού αερίου θα συμπαρέσυρε σε μια αντίστοιχη πορεία και τις τιμές ηλεκτρισμού στην Ελλάδα λόγω της υψηλής συμμετοχής του εισαγόμενου καυσίμου στην ηλεκτροπαραγωγή εν μέσω χειμώνα που οι ανάγκες για θέρμανση των νοικοκυριών είναι αυξημένες. Αξιολογώντας την κατάσταση στην ευρωπαϊκή αγορά, όπως διαμορφώνεται και με τις πολλές πλέον αβεβαιότητες στη ροή του ρωσικού αερίου, το αρμόδιο κυβερνητικό επιτελείο επεξεργάζεται ένα πλέγμα μέτρων στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε ορίζοντα τριμήνου, το συνολικό κόστος των οποίων, βάσει μιας πρώτης ανάλυσης, υπολογίζεται στα 100 εκατ. ευρώ. Αυτό το «δίχτυ» προστασίας έναντι των υψηλών τιμών της χονδρεμπορικής αγοράς περιλαμβάνει επιδοτήσεις και φοροαπαλλαγές για την πλευρά της κατανάλωσης και επιβολή φόρου στα κέρδη των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας.

«Πλάτη» σε αυτή την προσπάθεια φαίνεται να βάζουν καθ' όλη τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου οι καθετοποιημένοι πάροχοι, οι οποίοι θα επιβαρυνθούν με την έκτακτη φορολογία στα κέρδη από τη δραστηριότητα της ηλεκτροπαραγωγής

Ενα τέτοιο σήμα έστειλε πρώτη η Protergia, θυγατρική της Metlen, η οποία διατήρησε για πέμπτο συνεχόμενο μήνα σταθερές τις τιμές στο πράσινο τιμολόγιο του Δεκεμβρίου στα 15,9 λεπτά/κιλοβατώρα, απορροφώντας όλη την αύξηση της χονδρεμπορικής τιμής. Ακολούθησε η ΔΕΗ η οποία, προσφέροντας μια γενναία έκπτωση της τάξης του 68%, συγκράτησε το βασικό της τιμολόγιο στα 15,5 λεπτά /κιλοβατώρα, μεταφέροντας στους πελάτες ένα μικρό μόνο μέρος του αυξημένου κατά 53% κόστους ενέργειας της χονδρεμπορικής αγοράς. Η τιμή στο πράσινο τιμολόγιο της ΔΕΗ τον Οκτώβριο ήταν στα 14,9 λεπτά/κιλοβατώρα.

Παρά τις όποιες διακυμάνσεις στη χονδρική αγορά κατά τη διάρκεια της χρονιάς, η μέση τιμή για τους πελάτες της ΔΕΗ στο πράσινο τιμολόγιο διαμορφώθηκε για το 2024 σε 13,425 λεπτά/κιλοβατώρα, μειωμένη κατά περίπου 30,6% σε σχέση με το 2023, ενώ ολόκληρο το 2024, όπως αναφέρει σε σχετική ανακοίνωσή της η ΔΕΗ, εξομάλυνε τις έντονες διακυμάνσεις στη χονδρική αγορά ενέργειας, με εκπτώσεις προς τους πελάτες της που συνολικά ξεπέρασαν τα 550 εκατ. ευρώ.

Μια αντίστοιχη πολιτική συγκράτησης των τιμών αναμένεται και από τους άλλους δύο καθετοποιημένους παρόχους, Elpedison και Ηρων, με τους μικρούς του κλάδου να ακολουθούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό λόγω ανταγωνισμού. Η οριστική εικόνα για το εύρος της τιμής της κιλοβατώρας τον Δεκέμβριο θα διαμορφωθεί σήμερα με τις επίσημες ανακοινώσεις του συνόλου των παρόχων. Εχοντας την πλήρη εικόνα το ΥΠΕΝ θα οριστικοποιήσει το ύψος της επιδότησης, κατά πάσα πιθανότητα στο 1 λεπτό/κιλοβατώρα που θα οδηγήσει την τελική τιμή της κιλοβατώρας στο τιμολόγιο του μεγάλου παρόχου στα 14,5 λεπτά.

Μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου αναμένονται και οι ανακοινώσεις για τον συντελεστή φορολογίας στα κέρδη των ηλεκτροπαραγωγών, μέτρο που κρίθηκε απαραίτητο για την άντληση εσόδων και τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων. Οι επιδοτήσεις, σύμφωνα με τις κυβερνητικές εξαγγελίες, θα αφορούν τόσο τα νοικοκυριά όσο και τις μικρές επιχειρήσεις, ενώ η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί αυτή τη φορά και για τη στήριξη των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων αναζητώντας εκείνα τα εργαλεία που θα παρακάμπτουν το ευρωπαϊκό πλαίσιο περί κρατικών ενισχύσεων.Οπως αποκάλυψε η «Κ» την περασμένη Πέμπτη, προσανατολίζεται σε φοροελαφρύνσεις σε επίπεδα που να αντιστοιχούν στο 22% του κόστους ρεύματος για το διάστημα που είναι σε εφαρμογή οι επιδοτήσεις για τις υπόλοιπες κατηγορίες καταναλωτών.

Για τον Δεκέμβριο, μεγάλοι ενεργειακοί πάροχοι απορρόφησαν ένα μεγάλο μέρος των αυξήσεων στη χονδρεμπορική αγορά.

Για τις μικρές επιχειρήσεις η επιδότηση γίνεται μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και ενός μηχανισμού που θα θέτει εκτός εταιρείες που κλέβουν ρεύμα και όσους υπερβαίνουν τα όρια κρατικής ενίσχυσης που προβλέπει ο ευρωπαϊκός Κανονισμός «De minimis» (έως 200.000 ευρώ σε διάστημα 3 ετών).

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Η ΑΑΔΕ παραδίδει μαθήματα στην Ευρώπη

Κομισιόν, χώρες του Νότου και ξένα πανεπιστήμια ενδιαφέρονται για τα ψηφιακά συστήματα αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Πριν από μερικά χρόνια, όχι πολλά, αν κάποιος άκουγε ότι η ελληνική φορολογική διοίκηση παραδίδει μαθήματα σε άλλες χώρες πώς να εξελίξουν τα ηλεκτρονικά τους συστήματα με στόχο τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και την εξυπηρέτηση του πολίτη, στην καλύτερη περίπτωση θα γελούσε.

Σήμερα όμως τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά. Τόσο οι χώρες του ευρωπαϊκού Νότου όσο και η Κομισιόν, αλλά και ξένα πανεπιστήμια, έχουν τοποθετήσει την ελληνική φορολογική διοίκηση πολύ υψηλά, ζητώντας εκθέσεις για αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και την τεχνογνωσία που διαθέτει η ΑΑΔΕ για να αντιγράψουν και να υιοθετήσουν συστήματα που ανέπτυξε και εφάρμοσε κατορθώνοντας να περιορίσει τη φοροδιαφυγή κατά 1,8 δισ. ευρώ το 2024.

Ολα αυτά όμως δεν θα μπορούσαν να συμβούν χωρίς την τρόικα. Η εμμονή της για πλήρη ανεξαρτητοποίηση από την κεντρική διοίκηση και τον κρατικό - πολιτικό παρεμβατισμό έφερε αποτελέσματα. Αν και στην αρχή οι κυβερνήσεις των μνημονίων δεν έβλεπαν με καλό μάτι τον διαχωρισμό εφορίας και κράτους, σήμερα ουδείς μπορεί να διανοηθεί πισωγυρίσματα με στόχο τον έλεγχο της εφορίας.

Φθάνοντας λοιπόν σήμερα μέσω του προγράμματος Fiscalis, η Ελλάδα μαζί με άλλες 4 χώρες (Πορτογαλία, Ιταλία, Ισπανία και Πολωνία) πρέπει να παραδώσουν το προσεχές διάστημα στην Ε.Ε. την έκθεσή τους με τις αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν στην Ευρώπη και οι οποίες θα αποσταλούν σε όλα τα κράτη-μέλη στις 5 Μαρτίου. Σημείο αναφοράς είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία, η ηλεκτρονική τιμολόγηση και ο τρόπος που θα εφαρμοσθεί στη χώρα και οι προσυμπληρωμένες δηλώσεις ΦΠΑ. Στόχος του προγράμματος (Fiscalis) είναι η στήριξη των φορολογικών αρχών και της φορολογίας προκειμένου:

Η εμμονή της τρόικας για πλήρη ανεξαρτητοποίηση της εφορίας από την κεντρική διοίκηση έφερε αποτελέσματα.

• Να ενισχυθεί η εσωτερική αγορά.

• Να ενδυναμωθούν η ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε. και ο θεμιτός ανταγωνισμός στην Ε.Ε.

• Να προστατευθούν τα ενωσιακά και τα εθνικά δημοσιονομικά και οικονομικά συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από τη φορολογική απάτη, τη φοροδιαφυγή και τη φοροαποφυγή.

Το Πολυτεχνείο του Μιλάνου έχει υποβάλει πρόταση συνεργασίας στην ΑΑΔΕ για θέματα που αφορούν την ηλεκτρονική τιμολόγηση.

• Να βελτιωθεί η είσπραξη των φόρων. Με λίγα λόγια, η ελληνική φορολογική διοίκηση βρίσκεται πολλά βήματα μπροστά σε θέματα e-invoicing και digital reporting. Δηλαδή στην ηλεκτρονική τιμολόγηση και στα ηλεκτρονικά βιβλία και στην ψηφιακή μεταφορά δεδομένων στην ΑΑΔΕ και στο ψηφιακό δελτίο αποστολής.

Είναι ενδεικτικό ότι το Πολυτεχνείο του Μιλάνου έχει υποβάλει πρόταση συνεργασίας στην ΑΑΔΕ για θέματα που αφορούν την ηλεκτρονική τιμολόγηση και το ψηφιακό δελτίο αποστολής (που εφαρμόζεται ήδη στη χώρα μας). Τα ηλεκτρονικά βιβλία είναι μια ελληνική πατέντα που δεν χρησιμοποιείται σε καμία χώρα της Ευρώπης, ενώ η προσυμπλήρωση δηλώσεων ΦΠΑ έχει εφαρμοσθεί μερικώς στην Ιταλία για απλές περιπτώσεις ΦΠΑ. Αν και κάποιες χώρες ξεκίνησαν νωρίτερα από εμάς τις ψηφιακές αλλαγές, όπως αναφέρουν από τη φορολογική διοίκηση, τα δικά μας συστήματα είναι καινούργια και εξελιγμένα και περιλαμβάνουν όλες τις ιδιαιτερότητες της χώρας και του Νότου.Πάντως δεν είναι όλες οι χώρες έτοιμες ή δεν χρειάζεται να εφαρμόσουν αυτά τα ηλεκτρονικά συστήματα. Για παράδειγμα, οι Βρετανοί έχουν ποσοστό φορολογικής συμμόρφωση 95%, ενώ οι γερμανικές επιχειρήσεις έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα προσωπικών δεδομένων (GDPR), με αποτέλεσμα προς το παρόν όλες οι τεχνολογικές εξελίξεις που σχετίζονται με τον έλεγχο των συναλλαγών μιας επιχείρησης να μην την αφορούν. Αντίθετα, οι Ιταλοί είναι πιο ανήσυχοι και αναζητούν διαρκώς λύσεις για να περιορίσουν τη φοροδιαφυγή.

Η ηλεκτρονική τιμολόγηση

Η ηλεκτρονική τιμολόγηση που σταδιακά θα εφαρμοσθεί σε όλη την Ε.Ε. εφαρμόζεται πλήρως στην Ιταλία (υποχρεωτικά), καθώς και στην Ισπανία, στην Πολωνία, ενώ το σύστημα έχει ξεκινήσει λειτουργεί και στη Γαλλία. Το επόμενο διάστημα αναμένεται να εκδοθεί και σχετική ευρωπαϊκή οδηγία για την υιοθέτηση από όλα τα κράτη-μέλη (σταδιακά) της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, καθώς θεωρείται ότι οδηγεί στον περιορισμό της φοροδιαφυγής και στον καλύτερο έλεγχο των συναλλαγών.Στην Ελλάδα το μέτρο προς το παρόν είναι προαιρετικό. Κάτι όμως που θα αλλάξει από το δεύτερο εξάμηνο του 2025, όταν θα εφαρμοσθεί υποχρεωτικά από όλες τις επιχειρήσεις. Σήμερα 65.560 επιχειρήσεις κάνουν χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω παρόχου, απολαμβάνοντας και τα κίνητρα που έχουν δοθεί από την κυβέρνηση.

Η ηλεκτρονική τιμολόγηση είναι η ανταλλαγή ψηφιακών παραστατικών μεταξύ δύο ή περισσοτέρων οντοτήτων που συμμετέχουν σε μια εμπορική συναλλαγή (επιχείρηση, Δημόσιο, φυσικό πρόσωπο). Τα παραστατικά αυτά δεν είναι μόνο τιμολόγια, αλλά μπορεί να περιλαμβάνουν και άλλα «έγγραφα» όπως εντολές αγοράς, χρεωστικά/πιστωτικά σημειώματα, εμβάσματα, όρους πληρωμής κ.λπ.

Με τη νέα διαδικασία θα ελαχιστοποιηθούν οι απάτες στον ΦΠΑ και στα εικονικά στοιχεία. Επί της ουσίας η ηλεκτρονική τιμολόγηση βάζει φραγμό στην έκδοση εικονικών τιμολογίων, προσφέροντας όλα τα δεδομένα στις φορολογικές αρχές σε πραγματικό χρόνο.

Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

Πώς έζησε ο Παύλος πριν ανέβει στον θρόνο και πώς ήταν ως άνθρωπος και ως βασιλιάς; Ο Εμφύλιος Πόλεμος, η σχέση με τον Παπάγο, τον Καραμανλή και τον Παπανδρέου. Η Φρειδερίκη, τα βασιλικά ιδρύματα και οι παιδοπόλεις.

ΠΑΥΛΟΣ Α΄

ΚΥΡΙΑΚΗ

8/12

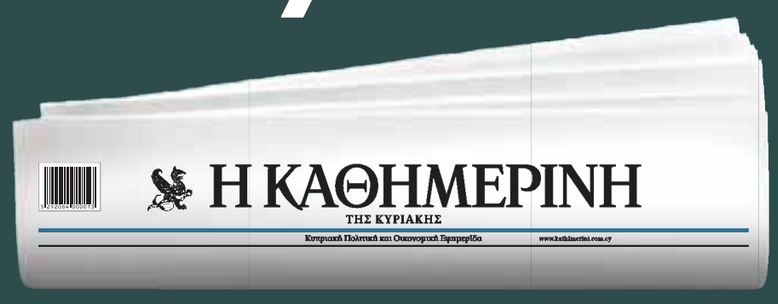

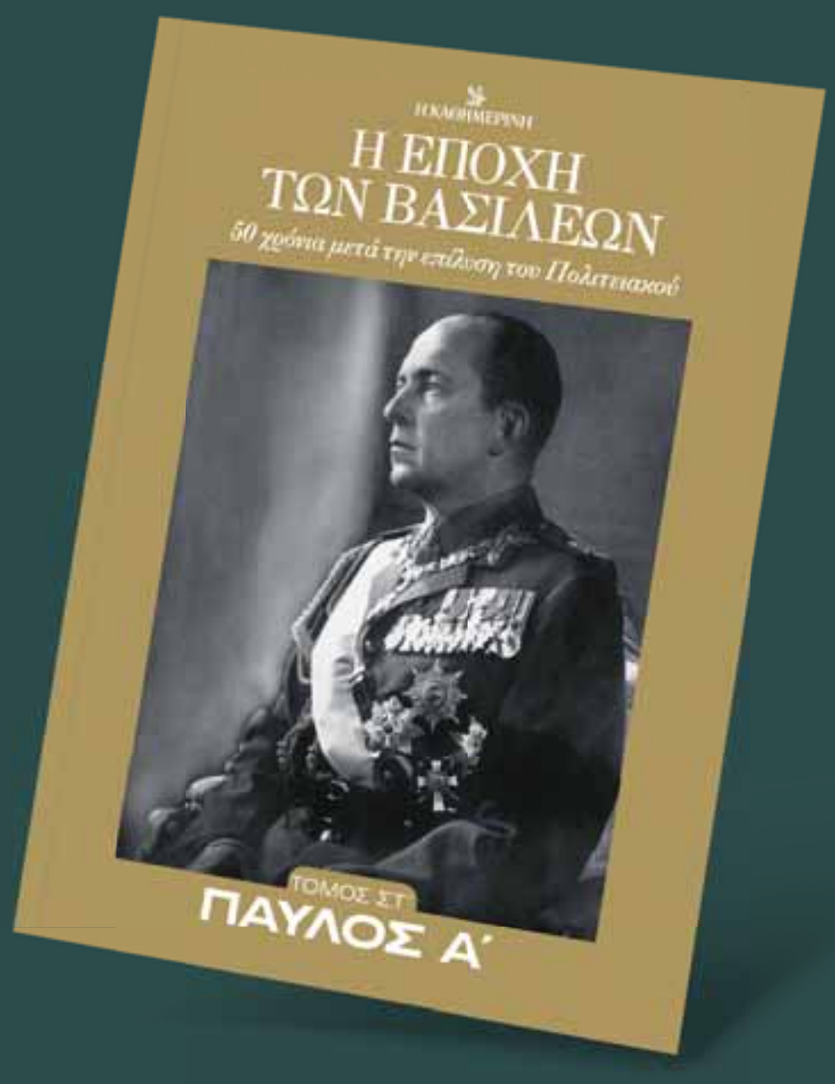

ΠΙΕΡ ΓΚΡΑΜΕΝΙΑ, *εκτελεστικός διευθυντής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM)*

Η Ελλάδα ανακάμπτει, αλλά υπάρχουν ακόμη προκλήσεις

Ενδειξη οικονομικής ισχύος, η πρόωρη εξόφληση χρέους ύψους σχεδόν 8 δισ.

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ**

Η εποχή της ελληνικής κρίσης είναι πλέον πίσω μας και αποτελεί καλή είδηση ότι τα αρνητικά σχόλια που γίνονταν, όταν συμφωνήθηκαν τα προγράμματα αυτά με την Ελλάδα αποδείχθηκαν λανθασμένα, λέει ο κ. Γκραμένια.

«Κλειδί» για μια επιτυχημένη αναπτυξιακή πορεία της Ελλάδας με τους δικούς της όρους θα αποτελέσουν οι επενδύσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, προκειμένου να καλυφθεί το παραγωγικό «κενό», εκτιμά ο εκτελεστικός διευθυντής του ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας (ESM) Πιερ Γκραμένια, ενόψει και της επικείμενης ολοκλήρωσης του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (RRF). Θεωρεί, εξάλλου, ότι η Ελλάδα έχει μοναδικό «παράθυρο» ευκαιρίας να θέσει τα θεμέλια μιας μακροπρόθεσμης ευημερίας, εάν χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά τα κεφάλαια του RRF και προωθήσει, παράλληλα, μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δικαιοσύνης και ένα κατάλληλο, σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ», με αφορμή το πράσινο φως που έδωσε ο ESM για πρόωρη αποπληρωμή μέρους των διακρατικών δανείων (GLF) της Ελλάδας, ο Πιερ Γκραμένια τονίζει ότι οι εξελίξεις αυτές αποτελούν την καλύτερη απόδειξη έναντι εκείνων που κάποτε θεωρούσαν ότι η Ελλάδα δεν θα μπορούσε ποτέ να ανακάμψει. Δεν κρύβει, ωστόσο, τις ανησυχίες του για τις επικείμενες «προκλήσεις» που θα αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και τον βαθμό που θα επηρεάσουν και την Ελλάδα.

– Η Ελλάδα προχωράει με πρόωρη αποπληρωμή –ύψους σχεδόν 8 δισ. ευρώ– του πρώτου διμερούς δανείου που έλαβε από χώρες της Ευρωζώνης μέσω του μηχανισμού διευκόλυνσης (GLF), το 2010. Τι σηματοδοτεί αυτή η κίνηση και πώς βοηθάει την ελληνική οικονομία;

– Κατά κύριο λόγο, η πρόωρη αποπληρωμή αποτελεί ένδειξη οικονομικής δύναμης. Δείχνει δηλαδή ότι η Ελλάδα έχει βελτιώσει την οικονομική της κατάσταση, έχει περιθώρια ελιγμών και αποθεματικά. Αποτελεί ένα καλό νέο. Και δεν πρέπει να μας εκπλήσσει, καθώς εάν δει κανείς τα οικονομικά αποτελέσματα της χώρας, ήταν σταθερά σημαντικά τα τελευταία τρία χρόνια. Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους.

Η οικονομική ανάπτυξη από το 2022 είναι περίπου διπλάσια από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, που αντιστοιχεί σε υπεραπόδοση περίπου 5 ποσοστιαίων μονάδων. Τα τελευταία πέντε χρόνια, επίσης, τα ποσοστά ανεργίας μειώθηκαν κατά το ήμισυ. Η σημερινή οικονομική ισχύς της Ελλάδας είναι το αποτέλεσμα αυτών των πολύ βελτιωμένων οικονομικών συνθηκών. Το σχέδιο της κυβέρνησης για την αποπληρωμή του GLF – το οποίο είναι το πρώτο δάνειο που δόθηκε στην Ελλάδα, αποτελούμενο από διμερή δάνεια από 14 χώρες της Ευρωζώνης– θα αποφέρει κάποιες αποταμιεύσεις. Το πιο σημαντικό είναι ότι ένα εύρυθμο «προφίλ» των χρηματοδοτικών αναγκών καθιστά την Ελλάδα πιο ανθεκτική στην αντιμετώπιση οποιωνδήποτε άλλων κραδασμών στο μέλλον...

> **Πρόβλημα η χαμηλή παραγωγικότητα, χρειάζονται ακόμη μεταρρυθμίσεις σε Δικαιοσύνη, εκπαίδευση.**

Ωστόσο η αποπληρωμή μπορεί να γίνει μόνο αφού ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) –που κατέχουν περίπου το 54% του ελληνικού δημόσιου χρέους– παραιτηθούν από το δικαίωμά τους να αποπληρωθούν επίσης πρόωρα, αναλογικά. Αυτό αποφασίστηκε από τον ESM και το διοικητικό συμβούλιο του EFSF, την περασμένη Πέμπτη.

– Επομένως, εγκρίνετε την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να χρησιμοποιήσει μέρος αυτού του «μαξιλαριού»;

– Ναι. Μέρος της πρόωρης αποπληρωμής του GLF θα προέλθει από το ταμειακό απόθεμα «ασφαλείας», που δημιούργησε ο ESM, μετά το τέλος των προγραμμάτων προσαρμογής. Η κυβέρνηση θα χρησιμοποιήσει 5 δισ. από τα συνολικά 15,7 δισ. ευρώ. Στόχος του ταμειακού αποθέματος εκείνη την εποχή ήταν να καθησυχάσει τις χρηματοπιστωτικές αγορές ότι η Ελλάδα θα είχε επαρκή ρευστότητα για να εξυπηρετήσει το χρέος της. Με αυτόν τον τρόπο, το ταμειακό απόθεμα ασφαλείας (cash buffer) στήριξε την ικανότητα της Ελλάδας να έχει πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές αγορές, την περίοδο μετά το πρόγραμμα. Τώρα, που η Ελλάδα έχει κανονική πρόσβαση στις αγορές –υπό καλές συνθήκες– εδώ και μερικά χρόνια, το απόθεμα ασφαλείας έχει εκπληρώσει τον βασικό του σκοπό. Ακόμη και μετά τη χρήση μέρους του αποθέματος αυτού, εξακολουθεί να υπάρχει άνετο, υπόλοιπο «μαξιλάρι».

– Ως ένας από τους πιο έμπειρους υπουργούς Οικονομικών στην Ευρωζώνη, μετείχατε σε αρκετές συνεδριάσεις του Eurogroup, στη διάρκεια της ελληνικής κρίσης. Πώς αξιολογείτε την πορεία της ελληνικής οικονομίας;

– Θυμάμαι να μετέχω στο Eurogroup από το 2014 έως τα τέλη του 2021. Ειλικρινά, δεν έχω μετρήσει όλες τις συνεδριάσεις, κυρίως επειδή στη διάρκεια της ελληνικής κρίσης συναντιόμασταν τόσο συχνά. Αποτελεί καλό νέο ότι η εποχή αυτή είναι πλέον πίσω μας και, επίσης, αποτελεί καλή είδηση ότι τα αρνητικά σχόλια που γίνονταν, όταν συμφωνήθηκαν τα προγράμματα αυτά με την Ελλάδα, αποδείχθηκαν λανθασμένα. Κάποιοι δηλαδή έλεγαν τότε – επειδή οι περιορισμοί ήταν ιδιαίτερα σκληροί– ότι η Ελλάδα δεν θα ανακάμψει ποτέ και ότι δεν θα μπορέσει να αποπληρώσει τα δάνεια. Σήμερα μιλάμε για πρόωρες αποπληρωμές. Υπάρχει καλύτερος τρόπος να αποδείξουμε ότι δεν συνέβη τίποτα από όσα προέβλεπαν; Αυτό αποδεικνύει παράλληλα ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις τελικά αποδίδουν καρπούς. Μήπως αυτό σημαίνει ότι η χώρα τώρα είναι πλέον ασφαλής μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα; Δεν θα ήταν συνετό να το πω.

– Ποιες είναι, λοιπόν, οι ανησυχίες σας;

– Θα έλεγα ότι υπάρχουν δύο βασικές ανησυχίες. Η μία αφορά μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες «προκλήσεις», που όλες οι ευρωπαϊκές οικονομίες αντιμετωπίζουν, περιλαμβανομένης και της Ελλάδας, όπως ο γεωοικονομικός και γεωπολιτικός «κατακερματισμός», που αντανακλάται στη μείωση της παγκοσμιοποίησης και στους πιθανούς εμπορικούς περιο-ρισμούς.

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία απέδειξε πόσο εύθραυστη είναι η Ευρώπη έναντι ενεργειακών ζητημάτων. Η ενέργεια κοστίζει σχεδόν τρεις φορές παραπάνω στην Ευρώπη από ό,τι στις ΗΠΑ, που προφανώς επηρεάζει δραματικά την ανταγωνιστικότητα – που υπήρχε ως θέμα και παλαιότερα. Την ίδια στιγμή, υπάρχει επίσης ανάγκη αύξησης των αμυντικών δαπανών, που δεν θα επηρεάσει την Ελλάδα, καθώς ήδη ξεπερνάει το προβλεπόμενο 2% του ΑΕΠ, στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ.

Σε ό,τι αφορά το εμπόριο θα έλεγα ότι μερικώς εξαιτίας της εκλογής του νέου προέδρου στις ΗΠΑ, αλλά και λόγω των εμπορικών διενέξεων σε όλο τον κόσμο, η Ευρώπη θα «πληγεί» περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη περιφέρεια παγκοσμίως. Για την Ευρώπη, το εμπόριο ανέρχεται περίπου στο 60% του ΑΕΠ της. Για την Κίνα είναι περίπου 35% και για τις ΗΠΑ, 25%. Επομένως, η Ευρώπη είναι παγκόσμιος «πρωταθλητής» στις εξαγωγές, αλλά προφανώς αν έχουμε επιβράδυνση της παγκοσμιοποίησης, αύξηση των δασμών, εμπόδια στο εμπόριο, η Ευρώπη θα «πληγεί» περισσότερο και η Ελλάδα δεν θα αποτελέσει εξαίρεση. Αυτές, λοιπόν, οι «μεγατάσεις» (megatrends) –ανάμεσά τους το δημογραφικό και η κλιματική αλλαγή– θα μπορούσαν να επηρεάσουν βραχυπρόθεσμα έως και μακροπρόθεσμα την ανάπτυξη. Για την Ελλάδα συγκεκριμένα, θα έβλεπα πρώτον, ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι πραγματικά πειστικοί τα τελευταία δύο χρόνια, ακόμη και σε σύγκριση με την Ευρωζώνη, ενώ και η ανεργία έχει επίσης μειωθεί κατά το ήμισυ. Ωστόσο γενικά η παραγωγικότητα παραμένει πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης και αυτό το «κενό» παραγωγικότητας πρέπει να κλείσει. Είναι αναγκαίο, επίσης, να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της Δικαιοσύνης και να προωθηθεί ένα εκπαιδευτικό σύστημα πιο κατάλληλο σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, ώστε να εξασφαλιστούν νέες, καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίες για τους νέους και τις γυναίκες. Η Ελλάδα έχει τώρα ένα μοναδικό «παράθυρο» ευκαιρίας, ώστε να προχωρήσει και να θέσει τα θεμέλια για μακροπρόθεσμη ευημερία.

Το ταμειακό απόθεμα ασφαλείας στήριξε την ικανότητα της Ελλάδας να έχει πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές αγορές, την περίοδο μετά το πρόγραμμα. Τώρα, που η Ελλάδα έχει κανονική πρόσβαση στις αγορές -υπό καλές συνθήκες- εδώ και μερικά χρόνια, το απόθεμα ασφαλείας έχει εκπληρώσει τον βασικό του σκοπό. Ακόμη και μετά τη χρήση μέρους του αποθέματος αυτού, εξακολουθεί να υπάρχει άνετο, υπόλοιπο «μαξιλάρι», σημειώνει ο εκτελεστικός διευθυντής του ESM.

Συγχώνευση ΤΧΣ - ΕΕΣΠ

– Το Δ.Σ. ενέκρινε επίσης τη συγχώνευση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) με την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΠ). Τι σημαίνει αυτό για την ελληνική οικονομία, ποια τα επόμενα βήματα;

– Το ΤΧΣ ιδρύθηκε το 2010 για να διατηρήσει τη σταθερότητα του ελληνικού τραπεζικού τομέα. Εχει ανακεφαλαιοποιήσει αρκετές συστημικές ελληνικές τράπεζες, χρησιμοποιώντας δάνεια που χορηγήθηκαν στην ελληνική κυβέρνηση από το EFSF και τον ESM. Μετά τη μερική αποσύνδεση και διάθεση μετοχών της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, το ΤΧΣ έχει πράγματι ολοκληρώσει τον κύριο σκοπό και ρόλο του. Η ΕΕΣΠ δημιουργήθηκε για να διαχειρίζεται αποτελεσματικά και να «ξεκλειδώσει» την αξία του τεραστίου χαρτοφυλακίου των ΔΕΚΟ της Ελλάδας. Η συγχώνευση των δύο αποτελεί πρωτοβουλία της κυβέρνησης, που στηρίζουμε και έρχεται την κατάλληλη στιγμή, ενισχύοντας τις προσπάθειες της Ελλάδας για τη μακροπρόθεσμη οικονομική της ανάπτυξη.

Πράσινες και ψηφιακές επενδύσεις, θεμέλια ανάπτυξης για το μέλλον

– Τι γίνεται με τις επενδύσεις; Οι οικονομικές προβλέψεις, ειδικά για τις επενδύσεις μόλις ολοκληρωθεί ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (RRF), δεν είναι τόσο αισιόδοξες. Πώς θα μπορούσε η Ελλάδα να ενισχύσει την ανάπτυξή της;

– Αναφερθήκατε στον μηχανισμό RRF, που είναι εξαιρετικά σημαντικός. Επρόκειτο για μια έκτακτη δράση αλληλεγγύης όλων των κρατών-μελών της Ε.Ε., στον «απόηχο» της πανδημίας. Η πρώτη μου, λοιπόν, συμβουλή είναι να χρησιμοποιηθούν αυτά τα κεφάλαια με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η Ελλάδα μπορεί να αναπτυχθεί με τους δικούς της όρους όταν ολοκληρωθεί ο RRF. Αποτελεί μια διαδρομή που θα χρειαστεί να ακολουθήσετε στο μέλλον. Γιατί; Επειδή αυτά τα κεφάλαια προσανατολίζονται σε επενδύσεις για την κλιματική και ψηφιακή μετάβαση, δύο τομείς όπου απαιτείται αύξηση των επενδύσεων. Από τη στιγμή που θα ολοκληρωθεί το σχέδιο ανάκαμψης NextGenerationEU και θα σταματήσει η εισροή κεφαλαίων από το RRF, αυτοί είναι οι τομείς που θα συνεχίζουν να χρειάζονται δημόσιες επενδύσεις. Προφανώς, θα πρέπει να προσελκύσετε και ιδιωτικές. Αυτή είναι η «συνταγή» επιτυχίας: Επενδύστε στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και ρίξτε τα θεμέλια για περισσότερη ανάπτυξη, αύριο.

> **Η άνοδος του πληθωρισμού δυστυχώς δεν έχει αντισταθμιστεί πλήρως στις περισσότερες χώρες.**

– Η πρόωρη αποπληρωμή χρέους μπορεί να σηματοδοτεί δημοσιονομική ανάκαμψη για την Ελλάδα, ωστόσο, την ίδια στιγμή, οι απλοί πολίτες θα πρέπει να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν υψηλό κόστος ζωής και στέγασης, καθώς και χαμηλούς μισθούς. Τι προκαλεί αυτή την αντίθεση και πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν καλύτερα αυτές οι αρνητικές τάσεις;

– Το ζήτημα αυτό δεν αποτελεί ιδιαιτερότητα μόνο για την Ελλάδα. Δυστυχώς, η άνοδος του πληθωρισμού δεν έχει αντισταθμιστεί πλήρως στις περισσότερες χώρες. Το ίδιο συμβαίνει και για το κόστος στέγασης, όπου κάθε χώρα νομίζει ότι πρόκειται για δικό της πρόβλημα. Δυστυχώς, συμβαίνει σε αρκετές χώρες και δεν διευκολύνει τους ανθρώπους. Παράλληλα, ωστόσο, δείχνει ότι τα προβλήματα δεν οφείλονται σε εθνικές πολιτικές αποφάσεις. Κατανοώ γιατί κάποιος δεν μπορεί να θεωρήσει «λύση» το γεγονός ότι τα προβλήματα αυτά υπάρχουν και αλλού, αλλά πιστεύω ότι η Ελλάδα, ευτυχώς, είναι σε μια κατάσταση όπου η οικονομία αναπτύσσεται σχετικά γρήγορα, όπου περισσότεροι άνθρωποι τώρα εργάζονται –κάποιοι εκ των οποίων δεν είχαν πριν δουλειά– και αυτό προσθέτει αγοραστική δύναμη για το κομμάτι αυτό του πληθυσμού. Προτεραιότητα, λοιπόν, για όλες τις χώρες της Ε.Ε. θα πρέπει να είναι να έχουν τις υψηλότερες δυνατές δημόσιες επενδύσεις, που προσελκύουν αντίστοιχα ιδιωτικές και σε τομείς της οικονομίας που θα μπορούσαν να παράγουν περισσότερη ανάπτυξη και δουλειές με υψηλότερους μισθούς. Δεν υπάρχουν θαυματουργές λύσεις.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Ενα προβληματικό νομοσχέδιο

Τις επόμενες ημέρες θα απασχολήσει την ολομέλεια της Βουλής ένα νομοσχέδιο που αφορά τη μισθωτή εργασία: συλλογικές διαπραγματεύσεις και κατώτατο μισθό. Ορίζει ότι ο κατώτατος μισθός θα προκύπτει (παρά τη διαφωνία της ΓΣΕΕ και του ΣΕΒ) από έναν αλγόριθμο, έτσι ώστε να μην επιτρέπονται αυξήσεις του κατώτατου μισθού πάνω από τον πληθωρισμό και τη γενική παραγωγικότητα.

Αναφορικά, δε, με την υποχρέωση της χώρας –σε συμμόρφωση με σχετική ευρωπαϊκή οδηγία– να καταρτίσει συγκεκριμένο σχέδιο για να καλυφθεί το 80% των μισθωτών από συλλογικές συμβάσεις, το νομοσχέδιο πετάει την μπάλα στην εξέδρα. Πρώτον, για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις: Η ευρωπαϊκή οδηγία ορίζει ότι πρέπει να καλύπτεται από συλλογικές συμβάσεις το 80% των μισθωτών στις 27 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Κι όπου αυτό δεν συμβαίνει, πρέπει να καταρτιστεί σχέδιο για να προσεγγιστεί το 80%, μέσω της ενίσχυσης των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Στα καθ' ημάς, από συλλογικές συμβάσεις δεν καλύπτεται ούτε το 30% των μισθωτών. Και στο νέο νομοσχέδιο όχι μόνο δεν περιγράφεται ένα συγκεκριμένο σχέδιο, αλλά ούτε καν σαφείς κατευθύνσεις ή/και ένα δεσμευτικό πλαίσιο για την εκπόνησή του.

> **Το πολύ χρήμα που κυκλοφορεί, δημιουργεί αυταπάτες σε τμήματα της οικονομικής ελίτ και ένα μέρος της κυβέρνησης.**

Δεύτερον, για τον κατώτατο: Είναι αλήθεια ότι στις 22 από τις 27 χώρες της Ε.Ε. ο κατώτατος μισθός ορίζεται με υπουργικές αποφάσεις και σε μία, στη Γαλλία, προκύπτει αλγοριθμικά. Γιατί, θα πει κάποιος, να μη γίνει το ίδιο κι εδώ; Για δύο λόγους: (α) Γιατί ο θεσμός των συλλογικών διαπραγματεύσεων στα καθ' ημάς έχει τεθεί στον «πάγο» από την εποχή των μνημονίων και πρέπει να ζωντανέψει. Και (β) γιατί εδώ έχουμε μια ιδιαιτερότητα, ένα ειδικό κοινωνικό πρόβλημα που πρέπει να επιλύσουμε για λόγους ηθικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς: τη φτώχεια που βασανίζει τα 3 ή τα 4 στα 10 ελληνικά νοικοκυριά μετά την παρατεταμένη οικονομική κρίση. Για να περιοριστεί η φτώχεια πρέπει να αυξάνονται οι κατώτατοι μισθοί περισσότερο. Ακριβώς αυτό απαγορεύει η θέσπιση ενός αλγορίθμου.

Εξηγούμαι: Ο κατώτατος μισθός πρέπει να αυξάνεται ταχύτερα από τον πληθωρισμό και τη γενική παραγωγικότητα για να αντιμετωπιστεί η φτώχεια, γιατί αυτός (όχι διάφορα επιδόματα πελατειακής εκπαίδευσης) είναι το πρόσφορο εργαλείο προς τούτο. Η φτώχεια δεν οφείλεται, όπως παλιά, στην ανεργία. Οφείλεται στο ότι η ελληνική οικονομία παράγει μαζικά νεόπτωχους, με θέσεις εργασίας που έχουν ανυπόφορα χαμηλές αμοιβές.

Το γεγονός ότι κυκλοφορεί πολύ χρήμα γενικώς, και στα ρετιρέ της διαπλοκής ιδιαιτέρως, ίσως προκαλεί σε ομάδες της οικονομικής ελίτ κι ένα μέρος της κυβέρνησης την πλασματική αίσθηση γενικής, δήθεν, ευφορίας. Η εικόνα είναι αναντίστοιχη με την πραγματικότητα που βιώνουν ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Τα κέρδη αυξάνονται, οι αξίες γης και ακινήτων εκτοξεύονται, η μόνη που μειώνεται συστηματικά είναι η αξία της μισθωτής εργασίας. Κι αυτό γίνεται με τη συντήρηση μνημονιακού καθεστώτος στις συλλογικές διαπραγματεύσεις, δηλαδή με το «πάγωμά» τους και την απαγόρευση διεκδίκησης πραγματικών αυξήσεων του κατώτατου μισθού – με αλγοριθμικά τρικ. Αυτή την κατάσταση, ε, δεν τη λες κανονικότητα. Ούτε είναι διατηρήσιμη – όσα νομοσχέδια κι αν δοκιμάσουν να τη θωρακίσουν.

kallitsiskostas@yahoo.com

Φόβοι για μεγάλες αυξήσεις στα τέλη χρήσης δικτύου αερίου

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ανησυχία για μεγάλες αυξήσεις στα τέλη χρήσης δικτύου φυσικού αερίου από την εφαρμογή του ενιαίου τιμολογίου που εισηγείται η ΕΝΑΟΝ ΕΔΑ (θυγατρικής της Italgas) εκφράζεται από την πλευρά προμηθευτών και καταναλωτών. Η εισήγηση της ΕΝΑΟΝ προς την αρμόδια αρχή (ΡΑΑΕΥ) που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση προβλέπει ενιαίο τιμολόγιο για το σύνολο των

Αντιδράσεις από προμηθευτές και βιομηχανίες για την εφαρμογή του ενιαίου τιμολογίου που εισηγείται η ΕΝΑΟΝ ΕΔΑ.

γεωγραφικών περιοχών που δραστηριοποιείται η εταιρεία από τις αρχές του 2025 με μία μεταβατική περίοδο δύο ετών (2025-2026) για τους βιομηχανικούς καταναλωτές.

Το σκεπτικό της πρότασης είναι αφενός η αρχή της αναλογικότητας για τους καταναλωτές όλης της επικράτειας, όπως ισχύει στην περίπτωση του ηλεκτρικού ρεύματος και αφετέρου ο περιορισμός της επιβάρυνσης των καταναλωτών σε νέες περιοχές που αναπτύσσεται το δίκτυο, πέραν της Αττικής και της Θεσσαλονίκης-Θεσσαλίας που ανέπτυξαν από τις προηγούμενες δεκαετίες η ΕΔΑ Αττικής και ΕΔΑ ΘΕΣΣ αντίστοιχα. Μέσω του ενιαίου τιμολογίου οι παλαιοί καταναλωτές φυσικού αερίου θα επιδοτήσουν ουσιαστικά τους νέους.

Οι συμμετέχοντες στη διαβούλευση δεν στρέφονται κατά του ενιαίου τιμολογίου, επισημαίνουν ωστόσο τον κίνδυνο των μεγάλων αυξήσεων που θα επιφέρει για τους χρήστες, δηλαδή εταιρείες παροχής και καταναλωτές, όταν μάλιστα, όπως επισημαίνεται σε σχετική επιστολή, τα τέλη δικτύου «αυξήθηκαν ήδη μεσοσταθμικά κατά προσέγγιση 18% από 1ης/2/2024».

Η Zenith με τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς σε Θεσσαλία και Θεσσαλονίκη επισημαίνει ότι το ενιαίο τιμολόγιο συνεπάγεται σημαντική αύξηση για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών και μείωση για άλλες και εκτιμά ότι για το δίκτυο διανομής Θεσσαλονίκης προκύπτει αύξηση 30% στον συντελεστή ενέργειας και 60% στον συντελεστή διανομής. Προτείνει, ενδεχόμενη μετάβαση στο ενιαίο τιμολόγιο να είναι σταδιακή για το σύνολο των καταναλωτών. Η «Φυσικό Αέριο», με τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς στην Αττική, στην επιστολή της προς τη ΡΑΑΕΥ σημειώνει ότι το ενιαίο τιμολόγιο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, επισημαίνει ωστόσο ότι θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ο χρόνος εφαρμογής τους και σε κάθε περίπτωση δεν θα έχει αναδρομική ισχύ.

Ως πρόσχημα για μεγάλες αυξήσεις βλέπει το ενιαίο τιμολόγιο η ΕΒΙΚΕΝ (ενεργοβόρες βιομηχανίες) και δηλώνει κάθετα αντίθετη. Επισημαίνει επίσης ότι είναι απροσδιόριστο και εκτιμά, βάσει των προτεινόμενων τιμών για τις αναπτυσσόμενες περιοχές, ότι θα είναι καταστροφικό για τις μεγάλες βιομηχανίες. Επισημαίνει μάλιστα τον κίνδυνο να βρεθούν οι βιομηχανίες της χώρας το 2027 αντιμέτωπες με αύξηση της χρέωσης διανομής έως και 300%.

Επενδύσεις 15 δισ. δολ. από Ελληνες εφοπλιστές για ανανέωση στόλου

Εχουν εισπράξει 8 δισ. δολ. από πωλήσεις 256 παλαιότερων πλοίων

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Επενδύσεις σε αγορές μεταχειρισμένων εμπορικών πλοίων, η συνολική αξία των οποίων αγγίζει τα 5 δισ. δολ., εκτιμάται ότι πραγματοποίησαν μέχρι στιγμής φέτος οι Ελληνες εφοπλιστές. Παράλληλα, προέβησαν και σε πωλήσεις μεταχειρισμένων πλοίων, η αξία των οποίων προσεγγίζει τα 8 δισ. δολ., καθώς επωφελήθηκαν από τις υψηλές τιμές αυτή την περίοδο στην αγορά για να καρπωθούν σημαντικές υπεραξίες. Τα προκαταρκτικά στοιχεία, παρέσχε το τμήμα έρευνας του ναυλομεσιτικού οίκου Allied Shipbroking, κατόπιν σχετικού ερωτήματος της «Κ». Με 8 ακόμη εβδομάδες να απομένουν για να ολοκληρωθεί το 2024, τα ποσά αυτά αναμένεται να αναπροσαρμοστούν

Σύμφωνα με την Allied Shipbroking παρήγγειλαν 199 νεότευκτα και αγόρασαν άλλα 221 μεταχειρισμένα.

προς τα πάνω όταν οριστικοποιηθούν.

Επιπλέον όμως των αγοραπωλησιών στη δευτερογενή αγορά οι Ελληνες εφοπλιστές ήταν, όπως πάντα, δραστήριοι και στις παραγγελίες νεότευκτων. Τα στοιχεία για τη συνολική αξία αυτών των παραγγελιών δεν είναι ακόμη διαθέσιμα, ωστόσο άλλες ναυλομεσιτικές πηγές εκτιμούν ότι οι ελληνικές ναυτιλιακές προέβησαν μέχρι στιγμής φέτος σε παραγγελίες, η αξία των οποίων υπερβαίνει τα 10 δισ. δολ. Εφόσον οι εκτιμήσεις αυτές επιβεβαιωθούν, οι ελληνικών συμφερόντων ναυτιλιακές θα έχουν επενδύσει φέτος συνολικά περισσότερα από 15 δισ. δολ.

Με βάση τα δεδομένα της Allied, οι Ελληνες μέχρι τα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας είχαν υπογράψει συμβάσεις για παραγγελίες 199 συνολικά νεότευκτων ποντοπόρων, με ναυπηγεία κυρίως της Κίνας και δευτερευόντως της Νοτίου Κορέας. Τα 113 από αυτά είναι δεξαμενόπλοια, 39 μεταφοράς ξηρού φορτίου, 11 μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και 23 δεξαμενόπλοια μεταφοράς υγροποιημένων αερίων. Ωστόσο οι Ελληνες ήρθαν δεύτεροι φέτος στην κατάταξη με τις περισσότερες παραγγελίες, μετά τους Κινέζους που προηγούνται με 223 πλοία, τα περισσότερα εκ των οποίων μεταφοράς ξηρού φορτίου.

Οι Ελληνες έρχονται δεύτεροι φέτος στην κατάταξη με τις περισσότερες παραγγελίες, μετά τους Κινέζους που προηγούνται με 223 πλοία, τα περισσότερα εκ των οποίων μεταφοράς ξηρού φορτίου.

Σημειώνεται ότι οι τιμές για νεότευκτα στα ναυπηγεία είναι ιδιαίτερα υψηλές, ωστόσο η ζήτηση παραμένει ισχυρή και τα ελεύθερα slot για νέες ναυπηγήσεις είναι πολύ περιορισμένα. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι η ζήτηση για νεότευκτα δεν θα ικανοποιηθεί πλήρως και ως εκ τούτου οι αξίες των νεότευκτων μπορεί να ανέβουν ακόμη περισσότερο, παράγοντας υπεραξίες για όσους έχουν ήδη υπογράψει συμβάσεις για ναυπηγήσεις.

Οι Κινέζοι κατέλαβαν την πρώτη θέση και στις αγορές μεταχειρισμένων με 285 συνολικά ποντοπόρα, με τους Ελληνες εφοπλιστές στη δεύτερη θέση με αγορές 221 πλοίων από τη δευτερογενή.

Αθροιστικά αυτά τα 221 πλοία αγοράστηκαν έναντι περίπου 5 δισ. δολ., σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της Allied. Τα περισσότερα μεταχειρισμένα που αγόρασαν οι Ελληνες είναι φορτηγά ξηρού φορτίου (135), ενώ 51 είναι δεξαμενόπλοια, 6 μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και 7 δεξαμενόπλοια υγροποιημένων αερίων.

Εκεί που οι Ελληνες ήρθαν πρώτοι φέτος είναι οι πωλήσεις μεταχειρισμένων πλοίων. Συνολικά πούλησαν μέχρι στιγμής φέτος 256 πλοία, έναντι ποσού που εκτιμάται ότι αγγίζει τα 8 δισ. δολ. Τα περισσότερα από τα αυτά τα πλοία (136) είναι φορτηγά ξηρού φορτίου, ενώ άλλα 80 είναι δεξαμενόπλοια, 22 μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και 13 δεξαμενόπλοια μεταφοράς υγροποιημένων αερίων.

Ο μεγάλος αριθμός των πλοίων που πωλήθηκαν και οι αξίες τους είναι στοιχεία αλληλένδετα: με τη ζήτηση για μεταφορική χωρητικότητα υψηλή παγκοσμίως και τις τιμές ακόμη και πολύ παλαιών ποντοπόρων πλοίων σε υψηλά επίπεδα, εκτιμάται ότι η συγκυρία αντιμετωπίστηκε ως ευκαιρία για κέρδη.

Τα προβλήματα στην Ερυθρά Θάλασσα έχουν οδηγήσει την πλειονότητα των πλοίων, που πήγαιναν από αυτή την οδό, στη ρότα που περιπλέει την Αφρική, αυξάνοντας τη διάρκεια του ταξιδιού και μειώνοντας έτσι τη διαθέσιμη μεταφορική δυναμικότητα. Παράλληλα η γεωπολιτική αβεβαιότητα, οι πόλεμοι και οι κυρώσεις σε χώρες όπως το Ιράν και η Ρωσία έχουν επίσης αυξήσει τη ζήτηση από ναυτιλιακές, που κινούνται εκτός ευρωπαϊκής και αμερικανικής δικαιοδοσίας.

2.500 προσιτές κατοικίες για νέους μέσω ΣΔΙΤ

Πώς θα λειτουργεί το νέο μοντέλο κοινωνικής αντιπαροχής – Οι δικαιούχοι και οι όροι για τους ιδιώτες κατασκευαστές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Περιοχές της Αττικής όπου υπάρχουν ακόμη μεγάλες και ανεκμετάλλευτες εκτάσεις, π.χ. στα δυτικά προάστια, θα μπορούσαν –σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων– να αποτελέσουν «υποδοχείς» επενδύσεων για την ανάπτυξη κατοικιών προσιτού κόστους είτε προς ενοικίαση είτε προς αγορά. Το «κλειδί» είναι το μέγεθος, καθώς για να είναι βιώσιμα τα έργα αυτά για τους ιδιώτες απαιτούνται μεγάλες επιφάνειες και αντίστοιχα μεγάλος αριθμός διαμερισμάτων. Δεν μπορούν δηλαδή να είναι σαν μια τυπική πολυκατοικία, των 10-20 διαμερισμάτων. Με τον τρόπο αυτό μεγιστοποιείται η απόδοση και είναι ευκολότερη και πιο ελκυστική η σχετική σύμβαση παραχώρησης. Σε διαφορετική περίπτωση είναι εύκολο οι διαγωνισμοί να καταστούν άγονοι και να μην υπάρχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Το σχέδιο

Το Δημόσιο προωθεί διαγωνισμούς ΣΔΙΤ μέσω του μοντέλου της κοινωνικής αντιπαροχής. Δηλαδή, θα εισφέρει τη γη και σε αντάλλαγμα θα λάβει από τον ιδιώτη κατασκευαστή διαμερίσματα, που στη συνέχεια θα τα διαθέσει είτε προς ενοικίαση είτε προς πώληση σε προσιτές τιμές, ενώ και ο κατασκευαστής θα κρατήσει για λογαριασμό του τα υπόλοιπα διαμερίσματα για ίδια εκμετάλλευση. Στόχος των έργων αυτών θα είναι η ανάπτυξη 2.500 κατοικιών για 5.000 ωφελουμένους, νέους έως 39 ετών, με ετήσιο εισόδημα από 10.000 ευρώ έως 16.000 ευρώ για άγαμο και έως 24.000 ευρώ για έγγαμο. Οι ιδιώτες θα κρατούν ένα ποσοστό που θα κυμαίνεται από

Τα νέα έργα απαιτούν μεγάλες εκτάσεις για να είναι βιώσιμα. Δεν μπορούν δηλαδή να είναι σαν μια τυπική πολυκατοικία, των 10-20 διαμερισμάτων.

40% έως 70%, ανάλογα με την περίπτωση και τον διαγωνισμό, τα οποία θα εκμεταλλεύονται για συγκεκριμένη περίοδο (άνω των 25 ετών), ώστε να έχουν και τη σχετική απόδοση επί της επένδυσής τους. Ωστόσο, η κυριότητα του κτιρίου και των διαμερισμάτων θα παραμένουν στο Δημόσιο. Μιλώντας στο πρόσφατο συνέδριο ακινήτων Prodexpo, ο διευθύνων σύμβουλος της Dimand Real Estate, Δημήτρης Ανδριόπουλος, ανέφερε ότι «υπάρχουν ολόκληρες γειτονιές και περιοχές που είναι αποκομμένες από τη λειτουργία της πόλης. Αν ενταχθούν περιοχές όπως οι Θρακομακεδόνες, οι Αγιοι Ανάργυροι, το Ζεφύρι, το Μενίδι και αποκτήσουν εγγύτητα με την πόλη μέσω κάποιων μέσων σταθερής τροχιάς, θα είναι εφικτό να ξεκλειδωθεί κι ένα σημαντικό απόθεμα κτιρίων και να προστεθεί ένας σημαντικός αριθμός νέων κατοικιών στην αγορά». Παράλληλα, για τον σκοπό αυτό έχει επίσης προκριθεί και η αξιοποίηση της έκτασης της πρώην ΧΡΩΠΕΙ στο Φάληρο, όπως ανέφερε πριν από μερικούς μήνες ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης από το βήμα της ΔΕΘ. Το πρόγραμμα αυτό της κοινωνικής αντιπαροχής θα εξελιχθεί σε διάφορες φάσεις, καθώς έχουν καταγραφεί 1.600 δημόσια ακίνητα που είναι μη αξιοποιημένα και αφορούν κυρίως οικόπεδα. Αυτή η λίστα τελεί υπό επεξεργασία και ανάλυση, ώστε να αξιολογηθεί σε πρώτη φάση η καταλληλότητα των ακινήτων και το κατά πόσο μπορούν να δημιουργήσουν εμπορικό ενδιαφέρον με βάση την τοποθεσία και την εμπορικότητά τους. Ηδη, περίπου 100 οικόπεδα εντός σχεδίου και συνολικής επιφανείας 627 στρεμμάτων, αναμένεται να αποτελέσουν την πρώτη «μαγιά». Εξ αυτών, περίπου το 1/3 βρίσκεται στην Αττική και τα υπόλοιπα 2/3 σε διάφορες πόλεις της περιφέρειας.

Στο πλαίσιο του νέου στεγαστικού προγράμματος κοινωνικής αντιπαροχής έχει προκριθεί και η αξιοποίηση της έκτασης της πρώην ΧΡΩΠΕΙ στο Φάληρο, όπως ανέφερε πριν από μερικούς μήνες ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης από το βήμα της ΔΕΘ.

Τα πρώτα έργα

Τα πιο ώριμα εξ αυτών είναι περίπου 10, που θα είναι τα πρώτα δημόσια ακίνητα που θα αποτελέσουν αντικείμενο διαγωνισμών, οι οποίοι θα προκηρυχθούν έως το τέλος του έτους.

Σε αυτά περιλαμβάνονται οικόπεδα σε Μαρούσι, Κηφισιά (11 στρέμματα) και Παιανία (20 στρέμματα). Επίσης, υπάρχουν και ακίνητα σε Λάρισα (40 στρέμματα), Βόλο (74 στρέμματα), Πάτρα, Χαλκιδική, Σέρρες, Αγρίνιο και Ξάνθη (28 στρέμματα). Πρόκειται για πόλεις, όπου είτε υπάρχει ζήτηση από φοιτητές είτε υπάρχει μεγάλη τουριστική απήχηση (π.χ. Χαλκιδική), με αποτέλεσμα να παρατηρούνται ελλείψεις προσιτής στέγης. Πάντως, τα νέα αυτά σπίτια δεν θα έχουν καμία σχέση με το παρελθόν. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε στη φετινή Prodexpo ο Σπύρος Πρωτοψάλτης, διοικητής της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), «μας αρέσει η κοινωνική αντιπαροχή, διότι απομακρύνεται από το μοντέλο του ΟΕΚ και της γκετοποίησης που δημιουργούσε».

Στην πράξη, με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα μείγμα χρηστών - ενοικιαστών από διαφορετικά κοινωνικά και οικονομικά υπόβαθρα, με αποτέλεσμα να αλλάζει και ο χαρακτήρας των ακινήτων. Επίσης σημαντικό είναι και ότι, όπως ανέφερε ο κ. Πρωτοψάλτης, «μπορούμε να επιδοτήσουμε και την εργασία σε τέτοια εργοτάξια, ώστε να μειώνεται και το κόστος κατασκευής».

Αναλογικά με τον μισθό

Σημαντικό ρόλο στο σκέλος της χρηματοδότησης θα διαδραματίσει και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η οποία θα εισέλθει στον τομέα της ανάπτυξης προσιτών κατοικιών στο πλαίσιο πανευρωπαϊκής κινητοποίησης, με τη συνεργασία και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με τον Γιάννη Τσακίρη, αντιπρόεδρο της ΕΤΕπ, «όταν λέμε προσιτή κατοικία σημαίνει ότι στην Ελλάδα μπορούμε να νοικιάσουμε ένα σπίτι που να μπορεί να το "σηκώσει" ο μισθός μας. Δηλαδή, δεν γίνεται να παίρνεις 1.000 ευρώ και να δίνεις 800 ευρώ στο ενοίκιο, αλλά 300 ευρώ».

Αυξήθηκαν στα 2,819 δισ. οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ανοδική πορεία έχουν πάρει και πάλι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου, φτάνοντας τα 2,819 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, από 2,754 δισ. τον Αύγουστο και από 2,243 δισ. τον Δεκέμβριο του 2023, σύμφωνα με το τελευταίο δελτίο μηνιαίων στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης. Σημειώνεται ότι η εξάλειψη των ληξιπρόθεσμων οφειλών ήταν μια από τις βασικές δεσμεύσεις της χώρας όταν

Τον Δεκέμβριο του 2020 τα χρέη του Δημοσίου προς τρίτους ήταν 1,228 δισ. ευρώ και εν συνεχεία ακολουθούν σε γενικές γραμμές ανοδική πορεία.

βγήκε από το μνημόνιο. Τον Δεκέμβριο του 2020 ήταν 1,228 δισ. ευρώ και εν συνεχεία ακολουθούν σε γενικές γραμμές ανοδική πορεία.

Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καταθέσει 2 προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Ελλάδας για το συγκεκριμένο θέμα, με επίκεντρο τα νοσοκομεία. Τα χθεσινά στοιχεία, πάντως, δείχνουν ότι ενώ στα νοσοκομεία η κατάσταση είναι μάλλον στάσιμη και ίσως υπάρχει μια μικρή βελτίωση, τα μεγέθη χειροτερεύουν στους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και στον ΕΟΠΥΥ, στην τοπική αυτοδιοίκηση και τον κρατικό προϋπολογισμό.

Συγκεκριμένα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των νοσοκομείων ήταν τον Σεπτέμβριο 1,281 δισ. ευρώ, από 1,200 δισ. τον Αύγουστο και από 1,319 δισ. τον Δεκέμβριο του 2023. Πάντως, η λειτουργία της ΕΚΑΠΥ (Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας) στην οποία είχαν στηριχθεί πολλές ελπίδες για μείωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των νοσοκομείων, δεν φαίνεται να έχει φέρει μέχρι στιγμής αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης ήταν 701 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, έναντι 661 εκατ. τον Αύγουστο και 525 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2023. Από αυτές, στον ΕΟΠΥΥ αντιστοιχούσαν 290 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, 242 εκατ. τον Αύγουστο και 190 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2023. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είχαν ληξιπρόθεσμες οφειλές 321 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, το ίδιο με τον Αύγουστο, έναντι 149 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2023. Ο κρατικός προϋπολογισμός είχε ληξιπρόθεσμες οφειλές (κυρίως λόγω Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων) 221 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, έναντι 237 εκατ. τον Αύγουστο και 88 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2023.

Επιστροφές φόρων

Εν τω μεταξύ, αύξηση δείχνουν τα στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και για τις εκκρεμείς και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις από επιστροφές φόρων. Σκαρφάλωσαν στα 815 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2024 από 648 εκατ. τον Αύγουστο και από 558 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2023. Οι εκκρεμείς επιστροφές άνω των 90 ημερών φτάνουν τα 287 εκατ. ευρώ.

Μεγάλο ενδιαφέρον για αγορά εξοχικού στην Ελλάδα από γερμανόφωνες χώρες

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε μία από τις πιο δυναμικές αγορές για την απόκτηση κατοικιών, κυρίως εξοχικών, στην Ελλάδα εξελίσσεται αυτή των γερμανόφωνων χωρών. Αγοραστές από τη Γερμανία, την Αυστρία, την Ελβετία και το Λουξεμβούργο αποτελούν σήμερα ένα πολύ σημαντικό αγοραστικό κοινό για την ελληνική αγορά εξοχικών κατοικιών.

«Πάνω από 50% των πελατών μας

Αγοραστές από Γερμανία, Αυστρία, Ελβετία και Λουξεμβούργο αναζητούν συνήθως νεόδμητα σπίτια αξίας 270.000 έως 380.000.

προέρχονται από γερμανόφωνες χώρες και αναζητούν κυρίως νεόδμητα σπίτια», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Γιώργος Γαβριηλίδης, διευθύνων σύμβουλος της Elxis Greek Real Estate Services BV. Η Elxis εδρεύει στην Ολλανδία και ειδικεύεται σε πωλήσεις εξοχικών στην Ελλάδα, με το πελατολόγιό της να προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από το εξωτερικό.

Οι ομογενείς

Ασφαλώς, ένα ποσοστό της ζήτησης αφορά και Ελληνες ομογενείς που επιθυμούν να αποκτήσουν ένα σπίτι για να επισκέπτονται την Ελλάδα τους καλοκαιρινούς μήνες. «Υπολογίζουμε ότι μεταξύ του αγοραστικού κοινού που έχουμε από τις γερμανόφωνες χώρες, περίπου το 20% αφορά Ελληνες δεύτερης ή και τρίτης γενιάς που θέλουν ένα εξοχικό στη γενέτειρα των γονιών ή των παππούδων τους», σημειώνει ο κ. Γαβριηλίδης.

Οσον αφορά τις περιοχές που επιλέγουν, σύμφωνα με τα στοιχεία της Elxis, οι περισσότεροι αναζητούν εξοχικά στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο και σε νησιά του Ιονίου, ενώ ενδιαφέρον υπάρχει και για τη Βόρεια Ελλάδα και τη Χαλκιδική, όχι όμως τόσο όσο στο παρελθόν. Πριν από την οικονομική κρίση, πολλοί Γερμανοί αγοραστές κατοικιών στην Ελλάδα είχαν στραφεί και στην αγορά παλαιών μονοκατοικιών και αρχοντικών, σε διάφορα χωριά της περιφέρειας, κυρίως στην ηπειρωτική Ελλάδα. Στην συνέχεια τα αναπαλαίωσαν για ίδια χρήση. Το χαμηλό κόστος αγοράς και η επιθυμία τους να μείνουν σε ένα ήσυχο και γραφικό σημείο ήταν τα δύο βασικά κίνητρα για τις επενδύσεις αυτές. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια η τάση αυτή έχει περιοριστεί και οι περισσότεροι ενδιαφερόμενοι αναζητούν νέες κατασκευές ή έστω σύγχρονα σπίτια.

Η μεγάλη ζήτηση από τις γερμανόφωνες χώρες για αγορά ακινήτων στην Ελλάδα επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της ψηφιακής πλατφόρμας προώθησης ακινήτων Ferimmo, που αποτελεί πρωτοβουλία του κ. Μάριου Χριστοδούλου.

Οι περισσότεροι ξένοι ψάχνουν για εξοχικό στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο και σε νησιά του Ιονίου, ενώ ενδιαφέρον υπάρχει και για τη Βόρεια Ελλάδα και τη Χαλκιδική, όχι όμως τόσο όσο στο παρελθόν.

Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, η εν λόγω πλατφόρμα, η οποία λειτουργεί στη Γερμανία και καλύπτει επίσης αγορές όπως η Αυστρία και η Ελβετία, έχει καταγράψει φέτος αύξηση των αναζητήσεων από τη Γερμανία κατά 35% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

Οπως σημειώνει ο κ. Χριστοδούλου, αυτή η θετική εξέλιξη οφείλεται και στη συνεχή προβολή και διαφήμιση της ελληνικής αγοράς ακινήτων στη γερμανική αγορά. Η Ferimmo έχει συνάψει μια νέα στρατηγική συνεργασία με την Ελληνογερμανική Ενωση Επιχειρήσεων (DHW), για υποστήριξη Γερμανών επενδυτών για αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, ενώ συνεργάζεται και με ένα εξειδικευμένο γερμανικό μέσο (Bellevue), που προχωράει σε ειδικά αφιερώματα για την ελληνική αγορά ακινήτων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Σημαντικό ασφαλώς κρίνεται και το γεγονός ότι πλέον μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας της Ferimmo προβάλλονται πλέον 70.000 ακίνητα σε όλη την Ελλάδα, με τη συνεργασία ενός δικτύου αποτελούμενου από 450 ελληνικά μεσιτικά γραφεία. Παράλληλα, και αρκετά γερμανικά μεσιτικά γραφεία εκδηλώνουν πλέον το ενδιαφέρον τους για την προβολή μέσω της πλατφόρμας, ώστε να αναλάβουν την πώληση ελληνικών ακινήτων στους πελάτες τους.

Οπως εξηγεί ο κ. Γαβριηλίδης, «η έξοδος της Ελλάδας από την οικονομική κρίση και η επαναφορά της στον "χάρτη" των αγοραστών ακινήτων έφερε και τη συνειδητοποίηση της υποτιμημένης αξίας των ελληνικών εξοχικών σε σχέση με τα αντίστοιχων προδιαγραφών ακίνητα π.χ. στη νότια Γαλλία, στην Ιταλία και στην Ισπανία».

Λίστα αναμονής

«Ετσι, η ελληνική αγορά κεφαλαιοποιεί ένα στρατηγικό πλεονέκτημα που έχει έναντι των υπόλοιπων χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, καθώς προσφέρει πολύ μεγαλύτερη αξία σε σχέση με το κόστος αγοράς (value for money). Σήμερα, μόνο η δική μας εταιρεία έχει λίστα αναμονής 1.000 πιθανών αγοραστών εξοχικής κατοικίας και δεν έχουμε τα διαθέσιμα ακίνητα, καθώς απαιτούνται περισσότερες επενδύσεις για την κατασκευή νεόδμητων κατοικιών», σημειώνει ο κ. Γαβριηλίδης.

Μάλιστα αρκετοί αγοραστές κλείνουν το εξοχικό ήδη από τα σχέδια, κάτι που τους εξασφαλίζει και 15% χαμηλότερη τιμή. Κάποιοι εξ αυτών εκμεταλλεύονται την αύξηση που μεσολαβεί και ήδη δύο-τρία χρόνια μετά προχωρούν στη μεταπώληση, κεφαλαιοποιώντας σημαντικές υπεραξίες. Οσον αφορά τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, αυτός κινείται μεταξύ 270.000 και 380.000 ευρώ.

WAVEMAKER HOSPITALITY

Νέα εποχή για την Atlantica Hotel Management

Η Atlantica Hotel Management είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει τη μετάβασή της σε «Wavemaker Hospitality», μια δυναμική συλλογή ξενοδοχειακών brands σε εξαιρετικούς προορισμούς της Μεσογείου. Αυτή η αλλαγή σηματοδοτεί την αρχή μιας νέας εποχής για την εταιρεία και αντιπροσωπεύει τη σημαντική ανάπτυξη και εξέλιξη του Ομίλου.

Η Wavemaker Hospitality θα διαχειρίζεται ένα portfolio ξεχωριστών brands, συμπεριλαμβανομένων των φημισμένων Atlantica Hotels & Resorts, Mare Resorts, Aphrodite Hills Cyprus, καθώς και των νέων Aphi Resorts και Amoh Rhodes. Κάθε brand διαθέτει τη δική του ξεχωριστή ταυτότητα, αξίες και χαρακτηριστικά, εστιάζοντας πάντα στην εμπειρία του πελάτη, ενώ παράλληλα ενσωματώνει τις θεμελιώδεις αρχές της Wavemaker Hospitality.

Κατά την ανακοίνωση της νέας επωνυμίας, ο Συνδιευθύνων Σύμβουλος της Wavemaker Hospitality, Δημήτρης Νικολαΐδης, δήλωσε ότι «Η Wavemaker Hospitality είναι ένας καινοτόμος ξενοδοχειακός όμιλος που υπόσχεται να "δημιουργήσει κύματα" στη βιομηχανία μέσω των ανθρώπων, των προορισμών και του σκοπού μας».

Οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι Δημήτρης Νικολαΐδης και Βασίλης Νικολαΐδης με το σύνθημα «Let's make waves together», αποτυπώνουν το πνεύμα αυτού του νέου κεφαλαίου και υπόσχονται καινοτόμες αλλαγές στον τομέα της φιλοξενίας.

KPMG ΚΥΠΡΟΥ

Στηρίζει τη δημιουργικότητα και την καινοτομία

Η KPMG Κύπρου, αφοσιωμένη στον στόχο της ενίσχυσης της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και στη στήριξη των νέων ταλέντων, συνεχίζει για 9η χρονιά την ενεργή συνεργασία και υποστήριξη του Προγράμματος Δημιουργικότητας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικής Ιδέας «ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟ» που διοργανώνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και το CEDAR.

Το Πρόγραμμα, το οποίο ξεκίνησε στις 25 Οκτωβρίου 2024, αποτελεί πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού και Νεολαίας, και αποσκοπεί στην προώθηση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και των επιχειρηματικών ιδεών στους μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Σκοπός του Προγράμματος είναι η έμπνευση και προαγωγή της δημιουργικής και καινοτόμου σκέψης, μέσω της διερεύνησης των προκλήσεων του σύγχρονου κόσμου και της τοπικής κοινωνίας. Η KPMG Κύπρου, μέσω της ομάδας του KPMG Startup Innovation Lab («KPMG SIL»), στηρίζει έμπρακτα το Πρόγραμμα με προγραμματισμένες παρουσιάσεις και εργαστήρια μεντορισμού, μεταφέροντας δεξιότητες και τεχνογνωσία στους καθηγητές και τις συμμετέχουσες ομάδες.

ΕΚΟ ΚΥΠΡΟΥ

Στον 41ο Αυθεντικό Μαραθώνιο της Αθήνας

Δυναμική και επιτυχής ήταν η συμμετοχή της ομάδας της ΕΚΟ Κύπρου, θυγατρικής της HELLENiQ ENERGY, στον 41ο Αυθεντικό Μαραθώνιο της Αθήνας, που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 9 και την Κυριακή 10 Νοεμβρίου. Οι εθελοντές-δρομείς της εταιρείας έλαβαν μέρος στον αγώνα με την ομάδα των δρομέων που περιελάμβανε συνολικά 232 εργαζόμενους του Ομίλου από τις 6 χώρες όπου δραστηριοποιείται, στηρίζοντας το έργο του οργανισμού Make-A-Wish Ελλάδας.

Η αποστολή της ΕΚΟ Κύπρου, της εταιρείας που βρίσκεται δίπλα και διαχρονικά ενισχύει πρωτοβουλίες που προάγουν τις αξίες της ευγενούς άμιλλας που πρεσβεύει ο αθλητισμός, ταξίδεψε στην Αθήνα με συνολικά 7 δρομείς. Αγωνιζόμενοι με το σύνθημα: «Τρέχοντας πέρα από τα σύνορα – Έξι χώρες, μια ομάδα, για καλό σκοπό», οι άνθρωποι της κυπριακής ομάδας κατάφεραν να ξεχωρίσουν για τις επιδόσεις τους στον αγώνα εξασφαλίζοντας την πρώτη θέση ανάμεσα στην ομάδα της HELLENiQ ENERGY. Με ενθουσιασμό, ομαδικό πνεύμα και αποφασιστικότητα, οι άνθρωποι της ΕΚΟ Κύπρου και των άλλων θυγατρικών του Ομίλου έστειλαν μέσω της συμμετοχής τους μηνύματα συνεργασίας, αλληλεγγύης και κοινωνικής προσφοράς.

Στη διαδρομή των 5 χιλιομέτρων του Αυθεντικού Μαραθωνίου της Αθήνας που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο, έλαβαν μέρος 123 εργαζόμενοι-εθελοντές της HELLENiQ ENERGY, ενώ την Κυριακή 82 δρομείς του Ομίλου συμμετείχαν στη διαδρομή των 10 χιλιομέτρων και άλλοι 27 διένυσαν τη μεγάλη απόσταση των 42 χιλιομέτρων. Στο πλαίσιο του 41ου Μαραθωνίου της Αθήνας, τις εντυπώσεις έκλεψε το «HELLENiQ ENERGY Running Station», που είχε στηθεί στο τέρμα της διαδρομής. Ένας χώρος-σημείο συνάντησης, αναμνηστικής φωτογράφησης, διατροφικής υποστήριξης και αποθεραπείας που φιλοξένησε τους εθελοντές δρομείς του Ομίλου.

C BUSINESS ADVISORS

Δυναμικό ξεκίνημα στις συμβουλευτικές υπηρεσίες

Ένα νέο συναρπαστικό κεφάλαιο ξεκίνησε για τη Chrysostomides Advocates & Legal Consultants. Σε συνεργασία με καταρτισμένους επαγγελματίες από διάφορους τομείς, προχώρησε στη δημιουργία της C Business Advisors, η οποία θα παρέχει υψηλής ποιότητας συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Η επίσημη παρουσίαση της C Business Advisors και των υπηρεσιών που προσφέρει, καθώς επίσης της έμπειρης και δυναμικής ομάδας και του δικτύου συνεργατών που την απαρτίζουν, έγινε στο εστιατόριο Kuzuba στη Λευκωσία, την Πέμπτη, 28 Νοεμβρίου. Το παρών τους έδωσαν, μεταξύ άλλων, προσωπικότητες της πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου, εκπρόσωποι του επιχειρείν και των ΜΜΕ, καθώς επίσης πελάτες και συνεργάτες της Chrysostomides Advocates & Legal Consultants και της C Business Advisors.

Ο co-managing partner της Chrysostomides Advocates & Legal Consultants, κ. Γιώργος Μούντης, καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους, σημειώνοντας ότι οι αυξανόμενες ανάγκες των πελατών της δικηγορικής εταιρείας οδήγησαν στη C Business Advisors. «Στόχος μας είναι να εντοπίζουμε τις ευκαιρίες και να τις αξιοποιούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η C Business Advisors είναι μια νέα εταιρεία που παρέχει σύγχρονες συμβουλευτικές υπηρεσίες, βασισμένη στην πεποίθηση ότι στη σημερινή εποχή μόνο οι εξειδικευμένες και custom made προσαρμοσμένες λύσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν τις επιχειρηματικές προκλήσεις», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Μούντης.

Με τη σειρά του, ο δρ Ανδρέας Κρητιώτης, CEO της C Business Advisors, αναφέρθηκε στις υπηρεσίες που θα παρέχει η C Business Advisors και εξήγησε ότι στόχος της είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες μέσα στις οποίες κάθε πελάτης θα μπορεί να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και να αναπτύσσει την επιχείρησή του. «Υπηρεσίες σε τομείς όπως είναι η συμμόρφωση, το ESG που μπαίνει για τα καλά στη ζωή μας, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, το whistleblowing, η ενέργεια, η διαδοχή στις επιχειρήσεις και άλλες. Υπηρεσίες που έχουν ανάγκη οι σύγχρονες επιχειρήσεις. Εξειδικευμένες. Καινοτόμες», επισήμανε ο κ. Κρητιώτης.

EPIC

Αυτά τα Χριστούγεννα μη συμβιβάζεσαι με τα δώρα σου

Τα Χριστούγεννα θα πάρεις δώρα και δώρα: «χαριτωμένες» κάλτσες, «αστείες» κούπες, πράγματα που έχεις και δεν τα χρειάζεσαι... και θα χαμογελάσεις και θα πεις «Ευχαριστώ!»

Επίλεξε το smartphone που θες, είτε αυτό είναι το κορυφαίο iPhone 16 Pro Max είτε το επαναστατικό Samsung Galaxy S24 Ultra, ή ακόμα οποιοδήποτε άλλο από τη μεγάλη γκάμα της Epic. Συνδύασέ το με πλάνο 5G Unlimited για να απολαμβάνεις το καλύτερο δίκτυο κινητής στην Κύπρο, ΟΛΑ με συνολικό όφελος έως €620! Αυτά τα Χριστούγεννα, μη συμβιβαστείς με τα δώρα σου! Απόκτησε το νέο σου smartphone από €0 αρχικά και με πλάνο 5G Unlimited, μεταφέροντας τον αριθμό σου στην Epic.

Συνδέσου σε οποιοδήποτε κατάστημα Epic ή επιλεγμένων συνεργατών σε όλη την Κύπρο, online στο epic.com.cy, ή τηλεφωνικώς στο 159 και κάνε στον εαυτό σου το δώρο που του αξίζει! Η προσφορά ισχύει μέχρι 8/1/2025.

Ηπια κέρδη στο Χρηματιστήριο, νέα υπεραπόδοση στις τράπεζες

Ανοδος 0,34% για τον Γενικό Δείκτη και 1,82% για τις τραπεζικές μετοχές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με μικρά κέρδη έκλεισε το Χρηματιστήριο Αθηνών καθώς παρά τη νέα ώθηση που έλαβαν οι τραπεζικές μετοχές, οι περισσότεροι δεικτοβαρείς τίτλοι δεν ακολούθησαν, με τον Γενικό Δείκτη να μην μπορεί έτσι να δώσει συνέχεια στο ανοδικό «ξέσπασμα» της Δευτέρας. Τα νέα που έρχονται από το Λονδίνο, με το κλίμα γύρω από την Ελλάδα και τις ελληνικές μετοχές στο διήμερο συνέδριο που διοργάνωσε το Χ.Α. με τη Morgan Stanley να είναι ιδιαίτερα θετικό, δεν αποτυπώθηκαν ιδιαίτερα στο ταμπλό. Ωστόσο δίνουν... ελπίδες για ένα ισχυρό φίνις του έτους στην αγορά.

Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.429,22 μονάδες με κέρδη 0,34%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 137,16 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 0,50% στις 3.469,04 μονάδες, ενώ αμετάβλητη έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 2.262,91 μονάδες.

Στα μη τραπεζικά blue chips ανοδικά ξεχώρισε η Jumbo με κέρδη 3,20% και ακολούθησαν οι Aegean στο +1,80%

Για να πλησιάσει η αγορά την περιοχή των 1.500 μονάδων, βασική προϋπόθεση είναι η ημερήσια αξία των συναλλαγών να διατηρηθεί στα 100 εκατ. ευρώ. Για να γίνει αυτό είναι απαραίτητη η συμμετοχή των εγχώριων επενδυτών, δεδομένης της παραδοσιακά χαμηλής συμμετοχής των ξένων ενόψει και της εορταστικής περιόδου.

και ΟΤΕ στο +0,93%. Στον αντίποδα, με απώλειες άνω του 2% έκλεισαν ΕΛΒΑΛΧαλκόρ και Metlen, ενώ πτώση άνω του 1% σημείωσαν οι Lamda Development, ΔΕΗ, Ελλάκτωρ, ΟΠΑΠ, Σαράντης, ΔΑΑ και Autohellas.

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε με άνοδο 1,82% κλείνοντας στις 1.224,74 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να καταγράφει κέρδη 3,69%, τη Eurobank να κλείνει στο +1,61%, την Alpha Bank στο +1,17% και την Τράπεζα Πειραιώς στο +0,30%. Το ερώτημα είναι αν η ανοδική κίνηση που ξεκίνησε με αφορμή την κατηγορηματική διάψευση από την κυβέρνηση της σκέψης για έκτακτη εισφορά στα τραπεζικά κέρδη και με την JP Morgan να σπεύδει να συστήνει στάση overweight για ελληνικούς τίτλους, θα έχει διάρκεια, διαμορφώνοντας τις προϋποθέσεις για ένα year-end-rally με στόχο την αναμέτρηση με την περιοχή των 1.500 μονάδων που είχε καταγραφεί τον Μάιο, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος Διοίκησης στην Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ.

Οπως εκτιμά ο αναλυτής, αυτό το εγχείρημα θα απαιτήσει συντήρηση των συναλλαγών πάνω από τα 100 εκατ. ευρώ και διατήρηση θετικής επενδυτικής ψυχολογίας με τη συμμετοχή και εγχώριων επενδυτών, λαμβάνοντας υπόψη τον παραδοσιακά χαμηλό βαθμό συμμετοχής των ξένων επενδυτών ενόψει και της εορταστικής περιόδου. Η ρευστότητα των 800 εκατ. ευρώ που θα προκύψει σε συνέχεια της δημόσιας πρότασης για το 30% των μετοχών της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακής μετά την εξαγορά του 70% από τη Masdar, είναι πιθανό, κατά τον κ. Τζάνα, να επανατοποθετηθεί μερικώς τουλάχιστον σε ελληνικά blue chips, διαδικασία που θα βοηθήσει το ελληνικό χρηματιστήριο.

Από την άλλη πλευρά, παραμένει η γεωπολιτική αβεβαιότητα, ο Τραμπ αναγγέλλει δασμούς ύψους 25% προς το Μεξικό - Καναδά και άλλο ένα 10% προς την Κίνα, με την Κριστίν Λαγκάρντ να ζητεί να επιδιωχθεί συνεννόηση μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ για την αποφυγή ενός σκηνικού εμπορικού πολέμου, και την κυβέρνηση Μπαρνιέ στη Γαλλία να καταρρέει. Αυτές είναι εξελίξεις που αφήνουν ανοιχτά διάφορα σενάρια για όσα θα λάβουν χώρα στην παγκόσμια οικονομία το 2025, εντείνοντας την αβεβαιότητα που παραδοσιακά οδηγεί σε συντηρητικές επενδυτικές επιλογές, όπως σημειώνει ο αναλυτής.

Ανοδο κατέγραψαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Ανοδικά κινήθηκαν χθες οι ευρωπαϊκές αγορές, με το ενδιαφέρον των επενδυτών στραμμένο στις πολιτικές εξελίξεις στη Γαλλία, στα οικονομικά στοιχεία για τις ΗΠΑ που αναμένονται μέσα στην εβδομάδα, αλλά και στα μέτρα στήριξης που ενδέχεται να ανακοινώσει το Πεκίνο για το επόμενο έτος. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την Κίνα αναμένονται κινήσεις, καθώς το γενικότερο κλίμα που περιβάλλει τη δεύτερη οικονομία στον κόσμο είναι αρνητικό, ενώ το γουάν έχει υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδα του τελευταίου έτους έναντι του δολαρίου. Οι εταιρείες τεχνολογίας σημείωσαν σημαντική άνοδο εξωθώντας ανοδικά τον πανευρωπαϊκό δείκτη Eurostoxx 600, που έκλεισε με κέρδη 0,37%. Ανάμεσά τους η ολλανδική βιομηχανία μικροεπεξεργαστών ASML που κινήθηκε ανοδικά εν μέσω των πρόσθετων περιορισμών που ανακοίνωσε η Ουάσιγκτον στις εξαγωγές εξοπλισμού μικροεπεξεργαστών στην Κίνα. Το ενδιαφέρον των επενδυτών παραμένει στραμμένο στη Γαλλία, όπου η κυβέρνηση του Μισέλ Μπαρνιέ αντιμετωπίζει πιθανή πρόταση μομφής και ενδεχόμενη κατάρρευσή της εξαιτίας διαφωνιών για τον προϋπολογισμό λιτότητας που προωθεί με σκοπό τη μείωση του γαλλικού ελλείμματος.

Ενώπιον του ενδεχομένου να καταρρεύσει σήμερα η κυβέρνηση, ο πρωθυπουργός δήλωσε χθες πως έφθασε για τη χώρα «η ώρα της αλήθειας», ενώ το χρηματιστήριο στο Παρίσι κινείτο ανοδικά, αλλά με μικρότερα κέρδη από τις άλλες ευρωπαϊκές αγορές. Ετσι ο δείκτης CAC 40 του Παρισιού έκλεισε με μικρά κέρδη 0,26%, ενώ την ίδια ώρα ο δείκτης FTSE MIB του Μιλάνου έκλεινε με άνοδο 0,95%, ο FTSE 100 του Λονδίνου με κέρδη 0,56% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με κέρδη 0,42%.

Στο μεταξύ, οι επενδυτές περιμένουν τον καταιγισμό από οικονομικά στοιχεία για τις ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων για την ανεργία και την απασχόληση που θα δοθούν στη δημοσιότητα την Παρασκευή, αλλά και τα σχόλια στελεχών της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας που θα δώσουν το στίγμα της για το πώς σκοπεύει να διαμορφώσει το κόστος δανεισμού στο εγγύς μέλλον. Πρωτίστως αναμένονται τα σχόλια του διοικητή της Federal Reserve Ζερόμ Πάουελ, που συμμετέχει σήμερα σε προγραμματισμένη συζήτηση, ενώ έχουν προηγηθεί δηλώσεις επιμέρους στελεχών, όπως ο Κρίστοφερ Γουόλερ, που έχει ταχθεί ευθέως υπέρ μιας νέας μείωσης των επιτοκίων του δολαρίου στη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Πηγή: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	131,49	-1,0535
ALCOA CORP	45,906	0,4508
ALTRIA GROUP	57,08	-0,1749
AMAZON COM	212,32	0,7641
AMER EXPRESS C	303,67	0,4665
AMER INTL GROU	75,74	-0,3552
AMGEN	280,3608	0,8129
APPLE INC	241,195	0,6699
BANK OF AMERIC	46,88	-0,3401
BAXTER INTL IN	33,355	-0,5812
BOEING CO	156,1405	-0,2552
BRISTOL MYERS	59,55	-0,6507
CATERPILLAR IN	399,615	-0,7192
THE CIGNA GP O	338,1379	0,3198
CHEVRON	162,44	0,1418
CISCO SYSTEMS	59,395	-0,0589
CITIGROUP	71,445	0,077
CERVECERIAS	11,44	0,7042
COCA-COLA CO	63,75	0,1571
COLGATE PALMOL	94,64	-2,5435
DANAOS CORP	82,11	2,2031
DIANA SHIPPING	1,925	0,7853
DOW INC	44,045	-0,7548
DUPONT DE NMOU	83,2328	-0,5819
GLBL X EM MR E	26,61	0,4507
ENTERGY CP	152,92	-0,2153
EXXON MOBIL	117,975	0,1061
FEDEX CORP	284,9	-3,9738
FORD MOTOR CO	10,86	-1,0929
INTL BUS MACHI	227,74	0,1539
GENERAL DYNAMI	277,79	0,4884
GE AEROSPACE O	180,17	-0,1496
GOLDM SACHS GR	603,61	0,3158
HALLIBURTON CO	31,6561	0,3045
HARTFORD FINL	121,125	-0,0784
HP INC	36,8	0,9602
HOME DEPOT INC	426,265	-0,1628
INTEL CORP	22,54	-5,8086
JOHNSON JOHNSO	153,8	-0,646
JPMORGAN CHASE	245,715	-0,2173
LAZARD INC ORD	56,58	-0,928
MCDONALD'S COR	293,07	0,2154
MERCK & CO	102,26	1,64
MICROSOFT CP	429,64	-0,3109
3M COMPANY	131,5	-1,046
MORGAN STANLEY	131,02	-0,0076
NIKE INC CL B	79,16	0,0885
NORFOLK SOUTHE	269,96	-1,0229
PFIZER INC	25,71	-0,426
PROCTER & GAMB	177,615	-1,1603
ROCKWELL AUTOM	292,6874	-1,4919
SCHLUMBERGER L	43,61	-0,0458
SOUTHERN	87,12	-0,7406
STEALTHGAS	5,45	-0,3656
UNISYS CORP	8,13	-1,5738
UNITEDHEALTH G	608,49	-0,0049
US BANCORP	52,17	-1,137
VERIZON COMMS	44,075	0,5131
WALT DISNEY CO	116,395	-0,653
WELLS FARGO &	74,685	-0,7904
WALMART INC	93,39	0,8096

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2566,5	0,332
A.B.FOOD	2246	1,519
ADMIRAL GRP	2622,94	0,46
ASHTEAD GRP.	6356	1,275
ANTOFAGASTA	1752	2,157
AVIVA	479,8	-1,055
ASTRAZENECA	10772	2,236
BABCOCK INTL	526,5	3,431
BAE SYS.	1258,5	0,359
BARCLAYS	265	0,666
BR.AMER.TOB.	2947	-1,8
BERKELEY GP.HL	4106	-1,154
BR.LAND	382,531	0,629
BUNZL	3600	0,056
BP	387,15	1,839
BURBERRY GRP	911	-0,022
BT GROUP	155,85	-2,61
COCACOLA HBC A	2818	-0,212
CARNIVAL	1860	-0,374
CENTRICA	130	3,011
COMPASS GROUP	2692	1,298
CAPITA GROUP	17,42	-0,686
CRH	8040	-0,667
DCC	5625	0
DIAGEO	2372,5	-0,739
DIRECT LINE	230,4	-0,603
EXPERIAN	3726	-0,427
EASYJET	562,4	3,292
FRESNILLO	666	2,857
GLENCORE	383,8	1,313
GSK	1370	1,975
HIKMA	1962	1,448
HAMMERSON	294,2	0,754
HARGREAVES LAN	1093,5	0
HSBC HLDGS.UK	745,1	0,786
INTL CONSOL AI	264,1	0,993
INTERCON. HOTE	9874	1,512
3I GRP.	3741	0,376
IMP.BRANDS	2548	-0,97
INTERTEK GROUP	4716	0,942
ITV	72,4	0,069
JOHNSON MATTHE	1388	0,144
KINGFISHER	252,3	2,204
LAND SECS.	591,5	-0,421
LEGAL&GEN.	223,3	-0,268
LLOYDS GRP.	52,92	0,227
MARKS & SP.	2	3,545
MONDI	1201,5	-0,249
NATIONAL GRID	993,6578	-0,642
NEXT	10160	-0,49
PRUDENTIAL	645	-1,108
PERSIMMON	1249	0,403
PEARSON	1240,5	-0,161
RELX	3748	0
RIO TINTO	5002	1,006
ROLLS-ROYCE HL	588,6	3,211
SAINSBURY(J)	261,8	0,847
SCHRODERS	310	-1,78
SAGE GRP.	1307	-1,141
ST.JAMES'S PLA	895	-0,719
SMITHS GROUP	1777,07	1,189
SMITH&NEPHEW	994,4	-0,53
SSE	1757	-1,549
STAND.CHART.	980,8	-1,227
SEVERN TRENT	2727	0,627
TRAVIS PERKINS	769,5	-0,065
TESCO	371,5	1,2
TAYLOR WIMPEY	128,05	-0,968
UNILEVER	4697	-1,012
UTD. UTILITIES	1114	-0,224
VODAFONE GRP	70,36	-0,79
WPP	871,14	0,023
WHITBREAD	2815	0,036

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	51,26	0,47
RICHEMONT N	127,65	1,43
GEBERIT N1	545,6	2,17
NOVARTIS N	93,02	-0,13
ROCHE HOLDING	254,5	-0,66
SGS N	86,8	-0,82
SWATCH GROUP I	157,95	-0,79
ADECCO N	23,44	-0,59
JULIUS BAER N	57,88	0,59
GIVAUDAN N	3908	0,13
NESTLE SA	76,6	0
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	508,5	0,3
SWISS RE N	132,25	0,04
UBS GROUP N	28,81	0,88
ZURICH INSURAN	560,8	-0,32

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	234,7	4,5
ALLIANZ SE	297,5	1
BASF SE	43,945	0,695
BAY MOT WERKE	71,8	-0,08
BEIERSDORF	123	-0,75
BAYER N AG	19,234	-0,052
COMMERZBANK	14,59	0
CONTINENTAL AG	63,36	0,38
DEUTSCHE BANK	16,73	0,452
DT BOERSE N	220,6	-1,3
DT LUFTHANSA A	6,406	0,064
DT TELEKOM N	30,56	0,07
E.ON SE NA	12,04	-0,25
FRESENIUS MEDI	44,43	1,34
FRESENIUS SE	33,87	0,46
HEIDELBERG MAT	123,85	3,85
HENKEL AG&CO V	81,5	0,22
INFINEON TECH	31,795	0,675
K S NA	10,97	0,115
MERCK KGAA	142,4	0,55
MUENCH. RUECK	506	-2,8
RWE AG	31,7	-0,13
THYSSENKRUPP A	3,863	-0,018
VOLKSWAGEN VZ	80,36	-0,3
VONOVIA SE	31,41	-0,07
SIEMENS N	190,2	2,08
SAP SE	232,95	1,9

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	36,44	0,05
AEGON	6,06	0,26
ABN AMRO BANK	14,66	-0,41
AKZO NOBEL	58,1	1,01
ARCELORMITTAL	23,95	-0,91
ASML HOLDING	677,9	2,08
GALAPAGOS	26,3	-0,3
HEINEKEN	69,88	-1,08
ING GROEP	14,64	0,52
KPN KON	3,665	-0,33
NN GROUP	42,63	-2,31
IMCD	142,95	0,81
RANDSTAD	42,1	0,19
RELX	45,22	0,13
VOPAK	43,24	0,23
WOLTERS KLUWER	161,3	0,62

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	2,14	2,13
AZIMUT HLDG	23,53	23,53
ENEL	6,91	6,90
ENI	13,47	13,34
GENERALI	27,70	27,59
GEOX	0,51	0,49
INTESA SANPAOL	3,6815	1,36
MEDIOBANCA	13,72	13,72
RCS MEDIAGROUP	0,85	0,85
PRYSMIAN	64,36	63,48
SNAM	4,44	4,40
TELECOM ITALIA	0,22	0,22
TENARIS	18,38	18,23
TERNA	7,96	7,96
UNICREDIT	37,5	1,89

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	6478	1,86
ASAHI GROUP HL	1633,5	1,15
ASTELLAS PHARM	1620	2,27
BRIDGESTONE CO	5366	0,19
CANON INC	4957	1,08
CASIO COMPUTER	1171	1,61
CITIZEN WATCH	887	0,11
CREDIT SAISON	3725	3,24
DAIWA SEC GROU	1028	0,15
SUBARU	2510	1,6
FUJIFILM HOLDI	3460	1,67
FUJITSU	2860	-0,1
HINO MOTORS	412,4	1,8
HITACHI	4010	1,62
HONDA MOTOR	1320,5	1,42
IHI	8279	4,01
ISUZU MOTORS	2045	0,86
KAWASAKI HVY I	5958	6,62
KAJIMA CORP	2787	0,89
KEIO	3998	2,09
KOBE STEEL	1564,5	0,45
KONICA MINOLTA	669,2	1,16
JTEKT	1076,5	1,75
MITSUB UFJ FG	1840,5	0,77
MITSUBISHI COR	2628	2,46
MITSUBISHI ELE	2654,5	3,35
MITSUBISHI MOT	399,4	1,5
NEC CORPORATIO	13250	1,45
NIKKON HLDG	2030,5	1,73
NIKON CORP	1771,5	-0,59
NISSUI CORP	1633,5	-0,64
NISSAN MOTOR C	363,2	0,78
NOMURA HOLDING	935,6	1,54
NISSAN CHEMICA	5172	-0,44
NIPPON PAPER I	870	
OBAYASHI CORP	2163	1,03
ODAKYU ELEC RA	1593,5	0,57
OJI HOLDINGS	556,3	0,58
OSAKA GAS	3285	-0,36
RICOH CO LTD	1750	0,66
SECOM	5258	0,04
SEVEN & I HLDG	2612,5	0,25
SHARP CORP	944,8	-0,75
SHIMIZU CORP	1199,5	0,76
SHISEIDO	2654,5	-0,45
SONY GROUP COR	3070	1,86
SMFG	3870	1,23
SUMITOMO CHEM	369,2	-0,22
SUZUKI	1923	-1,23
TAISEI CORP	6666	0,65
TDK CORPORATIO	2047	1,87
TOBU RAILWAY	2593	0,82
TOKIO MARINE H	5865	2,73
TORAY INDUSTRI	972,1	0,98
TREND MICRO	8227	-1,06
TOPY INDS LTD	1899	-0,37
TORAY INDUSTRI	972,1	0,98
TOYOBO	932	0,54
TOYOTA MOTOR C	2652	1,57
YAMAHA CORP	1120	1,36

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	43,76	0,69
AIR LIQUIDE	160,02	0,3
ALSTOM	20,19	-1,03
AXA	32,29	-0,77
BNP PARIBAS	55,78	-0,29
BOUYGUES	27,79	0,43
CAPGEMINI	152,10	0,83
CARREFOUR	13,86	1,09
CASINO GUICHAR	1,21	3,81
CREDIT AGRICOL	12,51	-0,4
DANONE	64,80	-0,06
DASSAULT SYSTE	32,38	1,35
L'OREAL	329,60	-1,17
L.V.M.H.	609,20	0,51
LAGARDERE	20,70	-0,48
MICHELIN	30,85	1,21
PERNOD RICARD	105,25	-0,57
KERING	221,05	-0,72
PUBLICIS GROUP	102,85	0,19
RENAULT	39,71	0,03
SAINT-GOBAIN	86,12	1,89
SANOFI	91,67	-0,16
SCHNEIDER ELEC	243,85	0,31
SOCIETE GENERA	24,28	-0,68
SODEXO	77,55	0,71
TF1	7,09	0,93
THALES	143,00	1,42
VEOLIA ENVIRON	27,40	0,26

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	46,6	5,4299
AENA SME	209	0,3842
ACERINOX	9,535	0,3684
ACCIONA	118,4	-1,1686
AMADEUS	68,92	1,742
BBVA	9,15	1,9385
BANKINTER	7,636	2,0856
CAIXABANK	5,218	1,1632
DSTR INT ALIME	0,0134	0,7519
ENDESA	21,4	0,7533
ENAGAS	12,82	-0,2335
FERROVIAL	40,7	2,6223
FOMENTO DE CON	9,06	0,2212
GRIFOLS	8,548	2,1266
IBERDROLA	13,53	0,148
INT AIRLINES G	3,185	1,1111
INDRA SISTEMAS	16,78	0,902
INDITEX	54,86	2,1982
MAPFRE	2,472	0,3247
MERLIN PROP	10,28	0,6856
ARCELORMITTAL	23,95	-0,9921
REPSOL	11,55	-1,0283
BCO DE SABADEL	1,818	1,8487
BANCO SANTANDE	4,439	1,4513
SACYR	3,104	0,7138
TELEFONICA	4,325	0,3248
TECNICAS REUN	11	0,4566

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0512	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,3820
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	157,30	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4753
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,6589
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	25,224	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,1818
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4589	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.749,14
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83123	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,8202
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	414,65	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	89,0170
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,2973	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.474,90
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9769	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	21,3906
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,5755	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,6989
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9309	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7873
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	145,70	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	61,584
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,6290	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4140
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	36,5294	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	36,182
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6220	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	19,0304

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0562
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8338
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4592
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,6050

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	572,10	663,70
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	300,35	348,45
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	77.150	89.450
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	77,15	89,45

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	571,97	670,37
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	571,97	670,37
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	571,97	664,16

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.429,22	1.424,33	4,89	0,34%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.469,04	3.451,83	17,21	0,50%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	14.688,43	14.459,60	228,83	1,58%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.952,91	3.952,10	0,81	0,02%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.262,91	2.262,96	-0,05	0,00%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	827,59	822,95	4,64	0,56%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.629,85	1.621,47	8,38	0,52%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.039,65	2.045,56	-5,91	-0,29%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.701,36	2.692,12	9,24	0,34%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.224,74	1.202,88	21,86	1,82%
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5.534,14	5.518,49	15,65	0,28%
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.749,85	5.649,05	100,80	1,78%
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.733,74	4.778,97	-45,23	-0,95%
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	4.959,00	4.921,99	37,01	0,75%
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	6.647,68	6.646,37	1,31	0,02%
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.034,67	7.069,38	-34,71	-0,49%
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	4.850,30	4.899,93	-49,63	-1,01%
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.735,12	4.784,47	-49,35	-1,03%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	76.230.620,84
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	10.271.607,42
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	9.387.400,41
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.351.613,52
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5.415.868,44
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.407.624,00
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	4.770.732,80
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.575.198,75
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.430.221,82
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.099.639,35
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.969.722,93
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	1.743.514,96
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.378.304,99
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.159.296,18
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	852.938,58
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	634.010,47
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	536.793,56
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	507.964,05
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	488.103,54
ΥΔΡΕΥΣΗ	358.033,26
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	348.566,04
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	245.507,00
ΤΡΟΦΙΜΑ	185.399,40
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	156.181,34
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	148.961,58
Α.Ε.Ε.Α.Π. ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	123.267,95
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	104.096,35

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	7,200	3,69%	ORILINA PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	0,771	-3,02%
JUMBO (ΚΟ)	25,800	3,20%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	1,050	-2,78%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,455	3,15%	INTERCONT. INTERN. ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	2,440	-2,40%
ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	14,500	2,47%	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,886	-2,38%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	3,210	1,90%	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,715	-2,32%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	9,875	1,80%	ATTICA BANK (ΚΟ)	0,540	-2,17%
LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	2,850	1,79%	METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	31,540	-2,11%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2,146	1,61%	ΚΕΚΡΟΨ (ΚΟ)	1,185	-2,07%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,294	1,20%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	10,280	-1,91%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,557	1,17%	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	5,210	-1,88%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	30.873.869,46	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,47%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	24.131.559,59	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,46%
ΟΤΕ (ΚΟ)	10.271.607,42	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,40%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	10.063.291,37	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,36%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	9.879.219,45	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,34%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	8.424.982,30	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,31%
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	6.351.613,52	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,28%
JUMBO (ΚΟ)	5.415.868,44	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,22%
TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	4.770.732,80	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,21%
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.501.812,61	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,20%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5,33	3,09
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	8,89	2,18
TITC	(TITAN)	39,8	2,71
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	34,12	1,91
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	15,02	0,54
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	9,7	2,32
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	19,87	-0,1
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	10,8	0,75
ΔΑΑ	(ΔΙΕΘΝ. ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΑΘ.)	8,15	1,24
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,784	2,53
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	18,82	1,07
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	32,22	3,73
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	7,17	-0,28
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,932	3,43
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,539	4,94
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	25	1,3
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	6,944	4,17
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	3,63	4,76
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	2,112	5,6
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,97	2,58
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	10,48	1,16
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	5,89	0,86
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,51	0
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	20,1	2,5
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	11,77	2,79

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**120**	349	6.705
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**2**	20	1.610
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**118**	329	5.094
MSCI GREECE REBASED	**0**	0	1
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.553**	20.789	451.153
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**24**	609	25.078
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	**7**	27	3.031
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**208**	7.280	163.980
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	**2**	3	403
AUTOHELLAS (ΚΟ)	**0**	0	126
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	**0**	0	1.199
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	**0**	0	1
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**9**	45	167
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**14**	68	5.598
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**7**	23	4.481
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	**58**	552	4.885
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	**92**	2.923	19.399
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**3**	15	3.856
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**0**	0	1.036
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**42**	330	10.874
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**35**	145	3.732
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	**6**	32	5.200
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**21**	35	7.219
INTRAKAT (ΚΟ)	**2**	2	1.861
JUMBO (ΚΟ)	**58**	217	162
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**12**	59	5.801
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	**124**	328	4.786
MIG (ΚΟ)	**0**	0	104
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	**42**	215	6.763
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**381**	3.294	26.866
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**13**	27	850
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	**0**	0	89
ΟΤΕ (ΚΟ)	**21**	63	2.605
ΟΛΠ (ΚΟ)	**0**	0	128
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**254**	3.843	99.290
ΔΕΗ (ΚΟ)	**87**	505	19.194
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**0**	0	167
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	**0**	0	16.622
TITAN CEMENT (ΚΑ)	**9**	29	398
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**22**	120	5.202
Δικαιώματα σε Δείκτες	**4**	65	795
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**4**	65	795
Δικαιώματα σε Μετοχές	**0**	0	356
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**0**	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	202
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	92
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	0
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**0**	0	50
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	12
Συνολική Δραστηριότητα	**1.677**	21.203	459.009

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 3 Δεκεμβρίου 2024

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	4,6600	4,6700	4,6697	-0,2210	169.863	4,6700	4,6900	4,6700	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	4,4000	4,4500	4,4317	3,0860	81.968	4,3900	4,4400	4,4000	-0,45
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1,6800	1,7150	1,7005	0,5850	59.639	1,6700	1,6900	1,6800	-1,18
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,1190	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0485	0,0490	0,0490	-0,1050	10.008	0,0490	0,0500	0,0490	-2,00
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3,1200	3,1600	3,1413	3,9110	13.814	3,1200	3,1400	3,1400	0,00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2,3400	2,4000	2,3951	1,5050	327	2,3400	2,4000	2,3400	-1,68
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,1540	0,1580		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0,0180	0,0180	0,0180	-0,1000	7.000	0,0185	0,0200	0,0180	-5,26
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)	0,0500	0,0500	0,0500	-0,1000	15.000	0,0500	0,0510	0,0500	-1,96
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0210		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0570	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,4720		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ, Σ)	0,0300	0,0350	0,0305	-0,2470	15.179	0,0305	0,0350	0,0320	-3,03
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)	0,0360	0,0360	0,0360	0,0500	525	0,0360	0,0000	0,0360	1,41
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0100	0,0110		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0030	0,0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0,0025	0,0025	0,0025	-0,0460	280.878	0,0025	0,0035	0,0025	0,00
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC	0,0215	0,0220	0,0218	-0,1750	10.170	0,0215	0,0235	0,0220	-6,38
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1,4700	0,0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD (ΑΝ)						0,0000	0,0000		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0900	0,0990		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0,0550	0,0550	0,0550	0,0410	3.852	0,0515	0,0600	0,0550	0,00
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,8000	0,8250	0,8032	0,3220	8.723	0,7700	0,8000	0,8000	0,00
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						4,2000	4,2200		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,1500	0,0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0500		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)	0,1620	0,1850	0,1712	0,1160	2.160	0,1660	0,1850	0,1850	8,82
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1,0000	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0,7350	0,7450	0,7371	-0,0430	33.000	0,7350	0,7450	0,7400	-0,67
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	0,2440	0,2620	0,2602	0,0400	7.200	0,2500	0,2700	0,2440	-5,43
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	3,2000	3,2400	3,2165	-2,3500	4.000	3,2200	3,2400	3,2000	-1,23
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0370	0,0000		
ΚΕΟ	KEO PLC	2,1800	2,1800	2,1800	3,6460	1.000	2,1600	2,1800	2,1800	0,93
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0,3760	0,4020		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						1,0000	1,1000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0,3300	0,3300	0,3300	1,7930	9.450	0,3100	0,3380	0,3300	0,00
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC (Σ)	0,0000	0,0000	1,0000	-0,7020	50.000	0,0000	1,0500	1,0800	0,00
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0,1530	0,1530	0,1530	0,3000	3.000	0,1530	0,0000	0,1530	2,00
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (Σ)	0,1260	0,1550	0,1343	-1,8540	13.400	0,1260	0,1500	0,1550	-0,64
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0,2540	0,2600	0,2591	-0,6660	13.143	0,2600	0,2700	0,2600	-3,70
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0,0680	0,0680	0,0680	-0,0010	10.000	0,0670	0,0720	0,0680	0,00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)	0,1650	0,1650	0,1650	3,5730	500	0,1650	0,0000	0,1650	19,57
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,8700	0,8900	0,8779	1,6050	1.770	0,8400	0,8600	0,8700	1,16
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,2080		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0315		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0,0000	0,0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1							101,0000	102,0000	
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2							101,0000	101,5000	
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΜΤΝ0130	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2030						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0132	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2032						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0140	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 01/2040						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0226	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 02/2026						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0234	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 02/2034						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0427	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2027						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0433	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2033						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0450	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 04/2050						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0549	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 05/2049						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ0928	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 09/2028						0,0000	0,0000		
ΕΜΤΝ1125	Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Ομόλογο Λήξης 11/2025						0,0000	0,0000		
ΚΧ101Α15	ΚΟΧΑ 4,00%(1ης Σειράς 2015, Λήξης 2025)						0,0000	0,0000		
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ										
ΓΔ13Η24	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 7η Έκδοση 2024 (20/09/2024 – 20/12/2024)						0,0000	0,0000		
ΓΔ13Θ24	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 8η Έκδοση 2024 (25/10/2024 – 24/01/2025)						0,0000	0,0000		
ΓΔ13Ι24	Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 9η Έκδοση 2024 (29/11/2024 – 28/02/2025)						0,0000	0,0000		
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ										
Παράβαση σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.6 (ΚΔΠ 379/2014)										
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD									
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC									
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC									
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD									
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ									
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD									
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD									
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD									
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD									
NETIN	NET INFO PLC									
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC									
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD									
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD									
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD									
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD									
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC									
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD									
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD									
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD									
ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ										
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ									
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD									
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD									
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD									
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕ ΜΕΡΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΧΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔ.ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ										
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc									
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC									
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ									
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD									
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD									

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.

Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εχεγγύων προς τους επενδυτές.

Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

ΑΝΑΛΥΣΗ / **EUROBANK**

Ο πληθωρισμός καθορίζει την ανάπτυξη στην Τουρκία

Ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της Τουρκίας το γ΄ τρίμηνο διαμορφώθηκε σε 1,9%, ελαφρώς μικρότερος αυτού στο β΄ τρίμηνο (2,4%), αμφότεροι όμως πολύ χαμηλότεροι εκείνου στο πρώτο τρίμηνο φέτος (6,7%). Η επιβράδυνση προήλθε πρωτίστως από τη μικρότερη άνοδο της κατανάλωσης των νοικοκυριών, εξαιτίας κυρίως του συνεχιζόμενου ιδιαίτερα υψηλού πληθωρισμού. Παρά την έντονα περιοριστική νομισματική πολιτική της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας (ΚΤΤ), με το βασικό επιτόκιο στο 50% από τον Μάρτιο και λήψη σειράς μακροπροληπτικών μέτρων, η αποκλιμάκωση του ετήσιου πληθωρισμού έχει εξασθενήσει σημαντικά, καθώς από 52,0% τον Αύγουστο διαμορφώθηκε σε 49,4% τον Σεπτέμβριο και 48,6% τον Οκτώβριο. Επιπλέον, την περίοδο Ιουλίου - Οκτωβρίου ο μηνιαίος πληθωρισμός κινήθηκε γύρω από το 3%.

Η ανθεκτικότητα των πληθωριστικών πιέσεων οφείλεται κυρίως στην αύξηση διοικητικά καθοριζόμενων τιμών (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο, νερό) και φόρων (π.χ. ΕΦΚ στα καύσιμα) και δευτερευόντως στην υποτίμηση της τουρκικής λίρας, αν και ηπιότερα από ό,τι στην αρχή του έτους, καθώς και στον αυξημένο πληθωρισμό τροφίμων. Οι ανασχετικές επιδράσεις των διοικητικών μέτρων στον αποπληθωρισμό είχαν επισημανθεί στο άρθρο της Eurobank Research στην «Καθημερινή» της 10ης Αυγούστου, όπως και η σοβαρή πιθανότητα ο πληθωρισμός στο τέλος του 2024 να υπερβεί την τότε εκτίμηση της ΚΤΤ (38%), η οποία αναθεωρήθηκε προς τα πάνω στις αρχές Νοεμβρίου (44%), όπως και η πρόβλεψη για τον Δεκέμβριο του 2025 (21% από 14%). Η νέα πρόβλεψη της ΚΤΤ για το τέλος του 2025 προήλθε από αναθεωρήσεις προς τα πάνω των υποθέσεων για τις διοικητικά καθορισμένες τιμές, καθώς και για την υποκείμενη τάση του πληθωρισμού γενικότερα.

Οσον αφορά τις πιθανές ενέργειες της κεντρικής τράπεζας εφόσον σημειωθεί νέα απόκλιση του πληθωρισμού από τους στόχους, στη συνεδρίαση της Νομισματικής Επιτροπής τον Νοέμβριο διατηρήθηκε η προσέγγιση λήψης και άλλων μακροπροληπτικών μέτρων, χωρίς νέα αύξηση του βασικού επιτοκίου. Σε κάθε περίπτωση, οι πληθωριστικές πιέσεις στην κατανάλωση των νοικοκυριών το 2025 αναμένεται να είναι εντονότερες των προβλεπομένων νωρίτερα φέτος, κάτι που αντανακλάται στην πρόσφατη επί τα χείρω αναθεωρημένη πρόβλεψη του ΔΝΤ για τον ρυθμό ανάπτυξης της Τουρκίας το επόμενο έτος, σε 2,7% από 3,2%.

EUROBANK RESEARCH

ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

Είμαι ο Θωμάς Μπέμπας και σας καταγράφω τα επιχειρηματικά νέα όπως τα ακούω στη σάλα του μαγαζιού. Όσα μπορούν να γραφτούν, τα λοιπά μένουν στα τραπέζια

Οι εκτός προδιαγραφών γέφυρες και οι εντός προδιαγραφών εξαγορές

Τα Χριστούγεννα καταφθάνουν σε λίγες βδομάδες και η σάλα του μαγαζιού είναι στα καλύτερά της. Οι κυρίες λάμπουν από χαρά αλλά και στρας, οι κύριοι με τα κοστούμια τους και τις σινιέ γραβάτες, κάποιοι νεότεροι με τα περιποιημένα τους μούσια συνοδευόμενοι από επίδοξες απαστράπτουσες νύφες, η νέα γενιά των gastro people της χώρας. Ο κυρ Γιώργος, ο συνταξιούχος τραπεζικός, είναι όλο χαρές τις τελευταίες μέρες. Το mega deal των συνδικαλιστών της ΕΤΥΚ με την Eurobank έφερε στα ταμεία της οργάνωσης 400 εκατομμύρια. Οι συντάξεις του ιδίου αλλά και όλης της οικογένειας είναι εξασφαλισμένες. Πάντα ήταν βεβαίως.

Την ίδια ώρα θα πάρει όπως φαίνεται και ένα χριστουγεννιάτικο μπονάμά, ως κουρεμένος της Λαϊκής Τράπεζας μιας και η αγαπημένη του ΕΤΥΚ αγόρασε (και) τις μετοχές της Λαϊκής Τράπεζας στην Τράπεζα Κύπρου. Στη σχετική συζήτηση στο τραπέζι κάτω από την κολόνα όπου συμμετείχε, εκτός του κυρ Γιώργου, ο κ. Οδυσσέας ο μεγαλο-επιχειρηματίας και ο κυρ Νίκος Μερακλής, από τη Γεροσκήπου, ο κύριος Οδυσσέας έθιξε το κοινό μυστικό των θνητών, αυτών δηλαδή που δεν ανήκουν στην ΕΤΥΚ ή την ΠΑΣΥΔΥ.

Η αγορά μετοχών τραπεζών από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των τραπεζοϋπαλλήλων γιατί δεν θεωρείται «insider trading»; Μόνο στο άκουσμα της ερώτησης ο κυρ Γιώργος εξεμάνη! Το πρόσωπό του κοκκίνισε σαν παντζάρι και τα μάτια του γούρλωσαν! Ε όχι κι έτσι! Φτάνει με τον πόλεμο εναντίον των τραπεζικών. No Pasaran! «Long Live Hadjikostis», αναφώνησε η απόφοιτος του English School κυρία Αγγέλα.

Η συζήτηση, πάντως, για τις τράπεζες δεν κόπασε. Μετά το «ξεφόρτωμα» του Βαρνάβα Ειρήναρχου και της Δήμητρα Επενδυτική στην Eurobank, οι δυο τράπεζες (Ελληνική και Eurobank) οδεύουν ταχύτατα

Η αγορά μετοχών τραπεζών από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των τραπεζοϋπαλλήλων γιατί δεν θεωρείται «insider trading»;

σε ένωση εις σάρκα μία με ηγέτη τον Μιχάλη Λούη. Το πρώτο δίλημμα που θα έχει ο Κύπριος μετρ της τραπεζικής, είναι αν θα παραμείνει το όνομα «Ελληνική Τράπεζα» ή αν θα μετονομαστεί σε «Eurobank Cyprus». «Πάντως, εδώ που τα λέμε καλύτερη εικόνα έχει το όνομα "Eurobank"» αναφώνησε εισερχόμενος στην αίθουσα ο John ο καλαμαράς σικάτος γόης, με πρόσβαση στο Μαξίμου.

Ο John πάντως ήταν χαρούμενος με την παρουσία του Πρωθυπουργού

«Long Live Hadjikostis»

στην Κύπρο. Φαίνεται πως τα σύννεφα στις σχέσεις Μαξίμου - Προεδρικού έχουν φύγει και σε αυτό βοήθησε σύμφωνα με τον John η «Διεθνής καριέρα» του Νίκου Χριστοδουλίδη, ο οποίος σε αντίθεση με τις εντυπώσεις στη χώρα του, στο εξωτερικό «σκίζει ως εικόνα», σύμφωνα πάντα με τον John.

«Τελικά τι θα γίνει με τον δρόμο;» Είπε, βάζοντας επιτακτικά τη δική του αντζέντα ο Βαρνάβας ο χαρισματικός μας σεφ από την Ίνεια. «Θα αρκεστείτε με διαπλάτυνση της κακιάς σκάλας», απάντησε με το σνομπ ύφος που χαρακτηρίζει τους Γεροσκηπιώτες όταν μιλούν στους Ινειώτες. Στη συζήτηση ενεπλάκη για να μας διαφωτίσει η κυρία Αντωνία η πεφωτισμένη οικολόγος της σάλας.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την ίδια όλα ξεκίνησαν στραβά στον δρόμο Πάφου - Πόλης όταν τα Δημόσια Έργα με την αυστηρή επίβλεψη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας κατακύρωσαν τον δρόμο στην Intrakat, ως η πιο φτηνή προσφορά, χωρίς να αμφισβητήσουν τις εκτός προδιαγραφών του έργου τεχνικές κατασκευές των γεφυρών αλλά και της διαχείρισης των μπάζων.

«Μα είναι δυνατόν;», απάντησε ο Βαρνάβας. «Και βέβαια είναι, αφού η εποχή του Οδυσσέα μάς άφησε όχι τα φτηνά έργα, αλλά τα φτηνιάρικα, στο όνομα πάντα της πάταξης της διαφθοράς». «Ποτέ δεν ήθελε το έργο ο Οδυσσέας άλλωστε και τώρα κάνει και τον αρθρογράφο περί του έργου στον "Φιλ"» συμπλήρωσε με τη σοφία του ο κυρ Γιώργος ο συνταξιούχος τραπεζικός.

Άρα, βασικά, όπως συμφώνησαν όλοι, τα επόμενα χρόνια η περιοχή θα αρκεστεί σε μια διαπλάτυνση του δρόμου από τη Μεσόγη μέχρι την Τσάδα. «Και το ερώτημα είναι, γιατί δεν έκανε καμία κυβέρνηση την αυτονόητη αυτή διαπλάτυνση με 3 εκατομμυριάκια, εδώ και 20 χρόνια;» Ρώτησε με το αθώο της ύφος η ξανθιά μας σοσιαλιτέ κυρία Αγγέλα, σηκώνοντας το ποτήρι με τη «Βασίλισσα» του οινοποιείου «Βασιλικό Κάθηκα», θέλοντας να τιμήσει την υπό τον ζυγό της Λευκωσίας ηρωική περιοχή του Ακάμα.

Ελαφρές πτωτικές τάσεις την Τρίτη στο ΧΑΚ

Ελαφρές πτωτικές τάσεις επικράτησαν στη δεύτερη χρηματιστηριακή συνάντηση του Δεκεμβρίου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε την Τρίτη στις 210,12 μονάδες, παρουσιάζοντας μικρή πτώση σε ποσοστό 0,39%.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 127,99 μονάδες, σημειώνοντας πτώση κατά 0,41%. Ο ημερήσιος τζίρος ανήλθε στο €1.414.759.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε την Τρίτη στις 210,12 μονάδες, παρουσιάζοντας μικρή πτώση 0,39%.

Πτώση κατέγραψαν σχεδόν όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες, με εξαίρεση τον δείκτη των Ξενοδοχείων που παρέμεινε αμετάβλητος. Πτώση σημείωσαν η Κύρια Αγορά κατά 0,45%, η Εναλλακτική Αγορά κατά 0,36% και οι Επενδυτικές Εταιρείες κατά 1,19%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας, με €793.206 (τιμή κλεισίματος €4,67 - χωρίς μεταβολή), της Τράπεζας Κύπρου με €363.259 (τιμή κλεισίματος €4,40 - πτώση 0,45%), της Demetra Holdings με €101.413 (τιμή κλεισίματος €1,68 - πτώση 1,18%), της NETinfo με €50.000 (τιμή κλεισίματος €1,08 - χωρίς μεταβολή) και της Logicom με €43.394 (τιμή κλεισίματος €3,14 - χωρίς μεταβολή). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, έξι κινήθηκαν ανοδικά, δεκατρείς πτωτικά και οκτώ παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 274.

Εως δύο ομόλογα θα εκδώσει η Ελλάδα το 2025

Ο ΟΔΔΗΧ προσδοκά περαιτέρω αποκλιμάκωση του spread κατά 10-30 μονάδες βάσης ή και περισσότερο

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε μία με –το πολύ– δύο εκδόσεις νέων ομολόγων θα προχωρήσει το 2025 το ελληνικό Δημόσιο, ανάλογα βέβαια και με τις συνθήκες που θα επικρατήσουν στην αγορά, με ένα νέο 10ετές να είναι βέβαιο. Οσον αφορά τη δεύτερη κοινοπρακτική έκδοση, εάν και εφόσον κριθεί κατάλληλη, θα εξαρτηθεί από την επενδυτική ζήτηση, αν και στόχος προς το παρόν είναι οι πιο βραχυπρόθεσμες διάρκειες, όπως μία νέα 5ετία. Σε κάθε περίπτωση, όπως και φέτος, το 70%-80% της εκδοτικής δραστηριότητας θα καλυφθεί με κοινοπρακτικές εκδόσεις και το υπόλοιπο με προγραμματισμένες επανεκδόσεις υφιστάμενων τίτλων. Το συνολικό ποσό που θα αντληθεί από τις αγορές συνολικά το 2025 είναι 8 δισ., με τα 2 δισ. από αυτά να αφορούν, συνεπώς, reopenings.

Δεδομένου ότι οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του ελληνικού Δημοσίου για το 2025 διαμορφώνονται κοντά στα 11 δισ. ευρώ και το πρωτογενές πλεόνασμα θα είναι κοντά στα 7 δισ., απομένει χώρος για εκδοτική δραστηριότητα της τάξης των 3-4 δισ. Ωστόσο, με τόσο χαμηλή δραστηριότητα ο ΟΔΔΗΧ δεν θα είναι σε θέση να διατηρήσει την πολύ καλή εικόνα και τη ρευστότητα στην καμπύλη απόδοσης και γι' αυτόν τον λόγο, όπως είπε ο επικεφαλής του ΟΔΔΗΧ Δημήτρης Τσάκωνας μιλώντας στο Econostream πριν από μερικές ημέρες, πρέπει να δημιουργηθεί «χώρος» για εκδόσεις. Ετσι, η Ελλάδα σχεδιάζει να προχωρήσει και του χρόνου σε νέες πρώωρες αποπληρωμές χρέους της τάξης των 5,3 δισ. τουλάχιστον, και θα αφορούν τις λήξεις του διμερούς δανείου (GLF) από το 2033 και μετά. Η περιορισμένη και μελετημένη εκδοτική παρουσία της Ελλάδας στις αγορές αναμένεται, σύμφωνα με αναλυτές, να δημιουργήσει ισχυρή ζήτηση, ενώ μία θετική ετυμηγορία από τον οίκο Moody's και η απόδοση της επενδυτικής βαθμίδας εκτιμάται πως θα οδηγήσει σε πρόσθετη ζήτηση ύψους 3-5 δισ.

Η Societe Générale συστήνει στους επενδυτές να τηρήσουν θετικές (long) θέσεις στα ελληνικά ομόλογα έναντι των γαλλικών το 2025.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής του ΟΔΔΗΧ, το investment grade από τη Moody's και κυρίως το γεγονός ότι τα ελληνικά ομόλογα θα «σπανίζουν» στην αγορά (scarcity), μπορούν να οδηγήσουν σε περαιτέρω αποκλιμάκωση του ελληνικού spread κατά 10-30 μονάδες βάσης ή και περισσότερο.

Ηδη την περασμένη εβδομάδα τα ελληνικά ομόλογα σημείωσαν ένα νέο ρεκόρ, αφού το ελληνικό spread ισοφάρισε το γαλλικό και βρέθηκε κοντά στις 80 μονάδες βάσης, έστω κι αν αυτό οφείλεται κυρίως στις ανησυχίες γύρω από την πολιτική κατάσταση στη Γαλλία, άρα στην επιδείνωση της εικόνας των γαλλικών τίτλων.

Πάντως, η Societe Générale συστήνει στους επενδυτές να τηρήσουν θετικές (long) θέσεις στα ελληνικά ομόλογα έναντι των γαλλικών το 2025. Αναμένει πως οι οίκοι θα προχωρήσουν ένα βήμα παραπάνω στην αξιολόγησή τους για την Ελλάδα, με τη Moody's να δίνει την επενδυτική βαθμίδα, την S&P να δίνει το πρώτο «BBB» – ένα σκαλοπάτι πάνω από αυτήν– και τη Fitch να αναβαθμίζει τις προοπτικές της χώρας σε θετικές.

«Αναμένουμε πως οι χώρες της περιφέρειας θα υπεραποδώσουν των χωρών του πυρήνα της Ευρωζώνης και το 2025», όπως σημειώνει. «Προτιμάμε την Ελλάδα και την Ισπανία, οι οποίες έχουν τις ισχυρότερες προοπτικές ανάπτυξης». Ετσι προτείνει long θέσεις στα ελληνικά ομόλογα έναντι των γαλλικών στις διάρκειες 5 έως 15 έτη. «Εάν η πολιτική αναταραχή στη Γαλλία συνεχιστεί και η αστάθεια του γερμανικού ομολόγου αυξηθεί λόγω των πολιτικών εντάσεων και της παγκόσμιας αβεβαιότητας, αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την ελκυστικότητα της περιφέρειας», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Πάνω από τους στόχους τα έσοδα το 10μηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου

Υπέρβαση ακόμη και έναντι των στόχων που είχαν τεθεί πριν από λίγες ημέρες στον προϋπολογισμό του 2025 εμφανίζουν τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού για το 10μηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου, επιβεβαιώνοντας τη θετική δυναμική που έχει αναπτυχθεί. Αν και σε μεγάλο βαθμό η υπέρβαση των εσόδων οφείλεται σε έκτακτη εισφορά σε προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, που δεν είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό (206 εκατ. ευρώ σε σύνολο υπέρβασης καθαρών εσόδων 251 εκατ. ευρώ), τα έσοδα των φόρων ήταν κι αυτά πάνω από τον στόχο κατά 47 εκατ. ευρώ ή 0,1%. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δείχνουν υπέρβαση στα έσοδα από ΦΠΑ και φορολογία εισοδήματος. Αναλυτικά, η εικόνα έχει ως εξής:

- Τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 21,485 δισ. ευρώ και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 29 εκατ. ευρώ.
- Τα έσοδα των ΕΦΚ ανήλθαν σε 6,046 δισ. ευρώ και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 16 εκατ. ευρώ.
- Τα έσοδα των φόρων ακίνητης περιουσίας ανήλθαν σε 2,215 δισ. ευρώ και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 6 εκατ. ευρώ.
- Τα έσοδα των φόρων εισοδήματος ανήλθαν σε 19,645 δισ. ευρώ και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 38 εκατ.

Κατά 211 εκατ. ευρώ ήταν αυξημένα τα έσοδα της κατηγορίας μεταβιβάσεις, εξαιτίας της είσπραξης των 206 εκατ. ευρώ από την έκτακτη εισφορά στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Το υπουργείο επισημαίνει στην ανακοίνωσή του ότι το ποσό αυτό έχει προγραμματισθεί να διατεθεί μέσω του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Παράλληλα, μειωμένες κατά 347 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, εν μέρει λόγω ετεροχρονισμού, εμφανίζονται και οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού, που διαμορφώθηκαν στα 55,562 δισ. ευρώ. Ετσι, το πρωτογενές πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού διαμορφώθηκε σε 13,548 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για 12,030 δισ. ευρώ, αλλά και έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος 6,080 δισ. ευρώ για την ίδια περίοδο του 2023. Τα στοιχεία δεν αφορούν, βεβαίως, το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης, που περιλαμβάνει επίσης ΟΤΑ και ΟΚΑ, αλλά μόνο της κεντρικής κυβέρνησης. Οι πληρωμές στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών κινήθηκαν στα όρια των στόχων του προϋπολογισμού του 2025, στα 8,383 δισ. ευρώ, αυξημένες έναντι των αντίστοιχων πληρωμών του 2023 κατά 653 εκατ. ευρώ.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Deloitte.
Private

Αναγνωρίζουμε και κατατάσσουμε τις
50 ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες
από τη Κύπρο και τη Μέση Ανατολή.

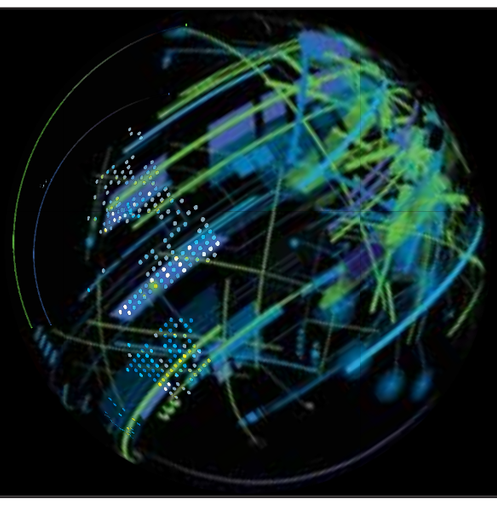

50 Technology Fast 50 DME

Μάθετε περισσότερα
και δηλώστε συμμετοχή

© 2024 Deloitte Limited